

UNIVERZITA KARLOVA

Přírodovědecká fakulta

Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie

Studijní program: Geografie (bakalářské studium)

Studijní obor: Sociální geografie a geoinformatika

Alena Vydláková

**ANALÝZY ODVOZENIN KLAUDYÁNŮVÝCH
MAP Z FONDU MAPOVÉ SBÍRKY
PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY
UNIVERZITY KARLOVY**

ANALYSIS OF MIKULÁŠ KLAUDYÁN'S MAP DERIVATIVES
FROM MAP COLLECTION OF CHARLES UNIVERSITY

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Miroslav Čábelka

Praha, 2018

UNIVERZITA KARLOVA

Přírodovědecká fakulta

Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Alena Vydláková**

Datum a místo narození: **24. 5. 1995, Havlíčkův Brod**

Studijní obor: **Sociální geografie a geoinformatika**

Garant studijního programu/oboru vám schválil přidělení této bakalářské práce:

Název práce:

Analýzy odvozenin Klaudyánových map z fondu Mapové sbírky

Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Předběžná náplň práce

Cílem práce je provést komplexní obsahové a základní kartometrické analýzy odvozenin Klaudyánových map Čech, které jsou součástí fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Studentka se v rešerši blíže seznámí s osobností Mikuláše Klaudyána a s jeho mapou Čech z roku 1518. Hlavním cílem práce bude provést analýzy odvozenin této mapy skládajících se z podrobného popisu obsahu map se zpracováním legendy a obecných kartometrických charakteristik. Součástí bude rovněž analýza konkrétních polohových nepřesností.

Rozsah průvodní zprávy: 40–70 stran.

Rozsah grafických prací: 5–10 stran.

Seznam odborné literatury:

- 1) MUCHA, L. (1988): Kreibichovy kopie Klaudyánovy mapy Čech. Sborník prací, 16, s. 31–36.
- 2) KUCHAR, K. (1959): Vývoj mapového zobrazení území Československé republiky - Mapy českých zemí do poloviny 18. století. Ústřední správa geodézie a kartografie, Praha, s. 9–13.
- 3) PEŠKOVÁ, E., HERČÍK, K., VOLFOVÁ, J., SÍŘÍNEK, P., SOSNOVEC, P. (2016): Klaudián: sborník příspěvků o Mikuláši Klaudiánovi. Společnost Mikuláše Klaudiána, Mladá Boleslav, 128 s.
- 4) SEMOTANOVÁ, E. (2001): Mapy Čech, Moravy a Slezska v zrcadle staletí. Libri, Praha, 263 s.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Miroslav Čábelka**

Konzultantka bakalářské práce: **Mgr. PhDr. Eva Novotná**

Datum zadání bakalářské práce: 11. 1. 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: červenec 2018

V Praze dne 23. 4. 2018

.....
Vedoucí katedry

.....
Vedoucí práce

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 31. 7. 2018

.....
Alena Vydláková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Ing. Miroslavu Čábelkovi za ochotu, cenné rady a čas věnovaný konzultacím během vzniku práce. Dále potom Mapové sbírce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy za poskytnutí map, především PhDr. Mgr. Evě Novotné za konzultace a pomoc při zpracování práce a Bc. Josefu Patákovi za skenování mapových listů. Děkuji také Mgr. Pavlu Sosnovcovi z Muzea Mladoboleslava za poskytnutí grafických podkladů, Národnímu muzeu v Praze a Biskupství litoměřickému za možnost uveřejnění map z jejich sbírek. V neposlední řadě bych ráda poděkovala mé rodině a přátelům za podporu při zpracování bakalářské práce i v průběhu celého studia.

Analýzy odvozenin Klaudyánových map z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá osobností Mikuláše Klaudyána, jeho mapou Čech z roku 1518 a map z ní odvozených. Hlavním cílem práce je analyzovat všechny dostupné odvozeniny Klaudyánovy mapy z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a provést základní obsahovou analýzu. Následně z těchto map jsou vybrány čtyři mapy, které jsou podrobeny detailní obsahové a základní kartometrické analýze. Jedná se o mapu Sebastiana Münstera vydanou v díle Kosmografie, český překlad tohoto díla Zikmundem z Puchova v díle Kosmografie česká, dále o mapu italského rytce Bolognina Zalteriho a autorem poslední analyzované mapy je František Jakub Jindřich Kreybich. Obsahové analýzy se zaměřují na matematické, fyzickogeografické a socioekonomické prvky. Kartometrické analýzy jsou provedeny v softwaru MapAnalyst. Výsledkem práce je vytvoření přehledné tabulky shrnující informace o všech odvozeninách Klaudyánovy mapy z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a vytvoření tabulky porovnávající názvy sídel na Klaudyánově mapě a mapách, které jsou podrobeny detailním analýzám v této práci.

Klíčová slova: analýza, Bolognino Zalteri, František Jakub Jindřich Kreybich, kartometrie MapAnalyst, Mikuláš Klaudyán, první mapa Čech, Sebastian Münster, staré mapy, Zikmund z Puchova

Analysis of Mikuláš Klaudyán's map derivatives from the Map collection of Charles University

Abstract

This bachelor's thesis concerns itself with Mikuláš Klaudyán's map of Czech lands from 1518 and derivatives of said map. Main objective of this thesis is to analyse all available derivatives of Klaudyán's map from the Map collection of Charles University and ascertain basic facts about these maps. Furthermore, of all the derivatives, four maps are chosen for a detailed content analysis and a cartometric analysis. The chosen maps are: Sebastian Münster's map from his *Cosmographia*; another map in a czech version of *The Cosmographia* translated by Zikmund of Puchov in *Kosmografie česká*; Italian engraver Bolognino Zalteri's map and a Klaudyán's map of František Jakub Jindřich Kreybich. The content analysis focuses on mathematical, physiographic and socioeconomic elements of the map. Cartometric analysis is done in MapAnalyst software. Resulting from the thesis is a concise table summarizing all the information available about Klaudyán's map derivatives from the Map collection of Charles University. Additionally, a table comparing the names of settlements contained on Klaudyán's map and its derivatives is attached to this thesis and is analyzed to the detail.

Key words: analysis, Bolognino Zalteri, František Jakub Jindřich Kreybich, cartometry, MapAnalyst, Mikuláš Klaudyán, the first map of Bohemia, Sebastian Münster, old maps of Bohemia, Zikmund of Puchov

OBSAH

1	Úvod.....	14
1.1	Cíle práce	15
1.2	Vymezení základních pojmů.....	15
1.3	Hlavní zdroj analyzovaných map a použitý software	19
	1.3.1 Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy	19
	1.3.2 Software MapAnalyst.....	20
2	Rešerše literatury.....	22
3	Osobnost Mikuláše Klaudyána	26
3.1	Doba a okolnosti vzniku nejstarší tištěné mapy Čech.....	26
3.2	Biografie Mikuláše Klaudyána.....	27
4	Klaudyánova mapa Čech z roku 1518.....	30
4.1	Předloha Klaudyánovy mapy Čech a její rozšíření dalšími vzdělanci	30
4.2	Kopie Klaudyánovy mapy Čech	31
4.3	Jednolist Klaudyánovy mapy	32
	4.3.1 Alegorická část.....	33
	4.3.2 Heraldická část.....	34
	4.3.3 Alegorie Čech.....	35
	4.3.4 Mapová část	36
4.4	Význam Mikuláše Klaudyána a jeho mapy Čech včetně pohledu do současnosti..	39
5	Metodika práce.....	43
5.1	Výběr analyzovaných map.....	43
5.2	Obsahová analýza.....	44
5.3	Kartometrická analýza	46
6	Analýza Münsterovy kopie Klaudyánovy mapy	48
6.1	Sebastian Münster	48
6.2	Obsahová analýza.....	50
6.3	Kartometrická analýza	54
7	Analýza mapy Zikmunda z Puchova.....	57
7.1	Zikmund z Puchova a Kosmografie česká	57
7.2	Obsahová analýza.....	58
7.3	Kartometrická analýza	62

8	Analýza Zalteriho kopie Klaudyánovy mapy.....	65
8.1	Bolognino Zalteri	65
8.2	Obsahová analýza.....	66
8.3	Kartometrická analýza	69
9	Kreybichova kopie Klaudyánovy mapy	72
9.1	František Jakub Jindřich Kreybich.....	72
9.2	Kreybichovy kopie Klaudyánovy mapy Čech z roku 1518	74
9.3	Obsahová analýza.....	76
9.4	Kartometrická analýza	81
10	Shrnutí výsledků analýz	83
10.1	Analýza dostupných map z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.....	83
10.2	Obsahová analýza.....	84
10.3	Kartometrická analýza	87
11	Závěr	89
12	Seznam literatury	91
13	Seznam map z fondu Mapové sbírky PřF UK (dle ČSN ISO 690).....	95
14	Seznam příloh	9

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AV ČR	Akademie věd České republiky
ČSAV	Československá akademie věd
ETH	Eidgenössische Technische Hochschule
KTF UK	Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy
PřF UK	Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Ukázka z díla Kniha lékařská, kteráž slove Herbář aneb Zelinář	28
Obr. 2: Dnešní podoba budovy bývalé Klaudyánovy tiskárny v Mladé Boleslavi	28
Obr. 3: Závěť Mikuláše Klaudyána.....	29
Obr. 4: Olejomalba Klaudyánovy mapy uložena v archivu Národního muzea v Praze.....	31
Obr. 5: Klaudyánova mapa Čech z roku 1518	32
Obr. 6: Panovník na Klaudyánově mapě.....	33
Obr. 7: Erby zemí, kterým vládl Ludvík Jagellonský nebo si na ně činil nárok	34
Obr. 8: Hierarchie spravedlnosti s biblickými obrázky.....	34
Obr. 9: Heraldická část.....	35
Obr. 10: Alegorie Čech na Klaudyánově mapě.....	36
Obr. 11: Signety	37
Obr. 12: Vyobrazení královského města podobojí (Kolín) a katolického (Plzeň)	38
Obr. 13: Vyobrazení poddanského města podobojí (Chotěboř) a katolického (Broumov).....	39
Obr. 14: Vyobrazení menšího sídla (Rychnov) a tvrze, hradu a kláštera (Blatná)	39
Obr. 15: Klaudyánova nemocnice Mladá Boleslav.....	40
Obr. 16: Klaudyánova ulice Mladá Boleslav	40
Obr. 17: Rub a líc pamětní mince	41
Obr. 18: Program slavnostního zasedání a konference	41
Obr. 19: Poznámka na výstavu.....	42
Obr. 20: Zobrazení analyzované mapy v prostředí softwaru MapAnalyst.....	46
Obr. 21: Ukázka rozložení vlíčovacích bodů na staré mapy a nové referenční mapě v prostředí MapAnalyst.....	47
Obr. 22: Sebastian Münster.....	48
Obr. 23: Behemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings vmb beschlossen [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster].....	50
Obr. 24: Legenda na Münsterově mapě	51
Obr. 25: Ledeč nad Sázavou	52
Obr. 26: Královská města podobojí	52
Obr. 27: Královská města katolická.....	52
Obr. 28: Poddanská města podobojí (utrakvistická)	52
Obr. 29: Poddanská města katolická	52
Obr. 30: Menší sídla.....	52
Obr. 31: Tvrze, hrady, kláštery	52
Obr. 32: Příklad dvojjazyčných názvů sídel v Münsterově mapě.....	53
Obr. 33: Blatná.....	54
Obr. 34: Rozložení identických bodů na Münsterově mapě	55
Obr. 35: Deformační mřížka na Münsterově mapě.....	56
Obr. 36: Vektory posunů na Münsterově mapě	56

Obr. 37: MDLIII. Kozmograffia Česká: To gest wyspánij, o položenij Kragin neb Zemij y Obyčegijch Národuow wsseho Swieta, a Hystorygij podlé Počtu Leth naněm zběhlých, prwé nikdá tak pospolku w žádném Jazyku newidaná / [Sebastian Münster] ; Jan Kosořsky z Skosoře; Jan z Puchowa Arcybiskupstwj Kostela Pražske[h]o Administrator a Archydyakon ; Zygmund mladssij z Puchowa	58
Obr. 38: Leděč nad Sázavou	60
Obr. 39: Královská města podobojí (utrakvistická)	60
Obr. 40: Královská města katolická	60
Obr. 41: Poddanská města podobojí (utrakvistická)	60
Obr. 42: Poddanská města katolická	61
Obr. 43: Menší sídla	61
Obr. 44: Tvrze, hrady, kláštery	61
Obr. 45: Blatná s vodní plochou	62
Obr. 46: Rozložení identických bodů na mapě Zikmunda z Puchova	63
Obr. 47: Deformační mřížka na mapě Zikmunda z Puchova	64
Obr. 48: Vektory posunů na mapě Zikmunda z Puchova	64
Obr. 49: Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia = Kopie Klaudiánovy mapy / od Bolognina Zalteriho ; Karel Kuchař.....	66
Obr. 50: Text v latině pojednávající o Čechách	67
Obr. 51: Text v italštině o Čechách.....	67
Obr. 52: Sídla bez názvu	68
Obr. 53: Příklad vyobrazení sídel na Zalteriho mapě.....	68
Obr. 54: Praha na Zalteriho kopii.....	68
Obr. 55: Horažďovice, Lichnice, Písek, Hradec Králové	68
Obr. 56: Rozložení identických bodů na Zalteriho mapě.....	70
Obr. 57: Deformační mřížka na Zalteriho mapě	71
Obr. 58: Vektory posunů na Zalteriho mapě.....	71
Obr. 59: František Jakub Jindřich Kreybich	72
Obr. 60: Žatecký kraj z roku 1821	73
Obr. 61: COPIA ab antiquissima MAPPA REGNI BOHEMIÆ quae asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric / delin. F.J.H. Kreybich chan. De Leitm. Et doyen de Schüttenitz ; Mikulass Klaudian	74
Obr. 62: Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae quae asservatur in bibliotheca episcopali Litomeric / delin F. J. Kreybich curé de Schüttenitz; Mikulass Klaudian; [k Bílejovkého Kronice církevní].....	75
Obr. 63: Signety	77
Obr. 64: Název mapy psaný latinsky včetně razítek	77
Obr. 65: Krkonoše na Kreybichově kopii	77
Obr. 66: Leděč nad Sázavou	78
Obr. 67: Královská města podobojí (utrakvistická)	78
Obr. 68: Královská města katolická	78
Obr. 69: Poddanská města podobojí (utrakvistická)	79

Obr. 70: Poddanská města katolická	79
Obr. 71: Menší sídla	79
Obr. 72: Tvrze, hrady, kláštery	79
Obr. 73: Cheb	79
Obr. 74: Rozložení identických bodů na Kreybichově mapě.....	81
Obr. 75: Deformační mřížka na Kreybichově mapě	82
Obr. 76: Vektory posunů na Kreybichově mapě.....	82
Obr. 77: Vyobrazení soutoku Vltavy, Berounky a Sázavy	87

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Seznam řek na Klaudyánově mapě	38
Tab. 2: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na Klaudyánově mapě	38
Tab. 3: Signatury analyzovaných map z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy	44
Tab. 4: Přehled mapových značek	46
Tab. 5: Kombinace mapových značek v mapách	46
Tab. 6: Počet vlíčovacích bodů použitých ke kartometrickým analýzám	47
Tab. 7: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na Münsterově mapě	51
Tab. 8: Přehled řek na Münsterově mapě	53
Tab. 9: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na mapě Zikmunda z Puchova	60
Tab. 10: Přehled vodních toků na mapě Zikmunda z Puchova	62
Tab. 11: Přehled řek na Zalteriho mapě	69
Tab. 12: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na Kreybichově mapě	78
Tab. 13: Přehled řek na Kreybichově mapě	80
Tab. 14: Souhrnné charakteristiky analyzovaných map	84
Tab. 15: Přehled počtu sídel v Klaudyánově mapě a ve všech analyzovaných mapách	85
Tab. 16: Přehled čísel za názvy sídel v Příloze 3	86
Tab. 17: Přehled názvů vodních toků	86
Tab. 18: Výsledky základních kartometrických charakteristik	87

1 Úvod

Staré mapy představují důležitou součást našeho kulturního dědictví. Historické mapy z evropského středověku i z celého světa poukazují na bohatou minulost lidstva a vývoje lokální kultury. Nejčastěji jsou uloženy v rozsáhlých mapových sbírkách či muzeích, objevují se však i v rukou sběratelů, kteří si jich cení a jsou ochotni za ně zaplatit nemalé částky. Mapy, plány a atlasy patří již od dob antických k nejzajímavějším a nejdůležitějším dokumentům, které po sobě člověk zanechal. Mimo poznání tehdejších hranic států a území nám napomáhají pochopit rovněž i vnímání světa a jeho rozsah; vždyť slavné „*hic sunt leones*“ z neprozkoumaných oblastí na mapě pronikly do všeobecného vědomí lidstva. V současné době prochází svět nejen map bleskurychlým vývojem, za nějž jsou zodpovědné především geografické informační systémy. Můžeme pouze předpokládat, kam dále se bude tento směr vyvíjet.

Mohlo by se zdát, že otevírat v dnešní době téma o starých mapách není atraktivní. Uvědomíme-li si však, v jakých podmínkách mapy vznikaly nebo jaké měřicí metody byly použity, je vskutku ohromující, že se tyto mapy příliš neliší se současnou podobou. Vypovídají nám i o zájmu, nadšení a vědomostech lidí tyto mapy tvořící.

V letošním roce dochází k významnému milníku – 500 let od prvního vydání Klaudyánovy mapy Čech, která je nejstarší dochovanou mapou znázorňující území Čech. Samotnou osobou Mikuláše Klaudyána a jeho mapy Čech z roku 1518 se zabývala již řada badatelů, proto účelem této bakalářské práce bude zaměřit se především na odvozeniny, které z nejstarší mapy Čech vycházejí, a které jsou zároveň dostupné ve fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Osobnost Mikuláše Klaudyána, ani jeho samotná mapa Čech nezůstane opomenuta.

Bakalářská práce je strukturována do jedenácti kapitol. Po obecném úvodu a cílech práce jsou vymezeny základní pojmy, se kterými se v souvislosti se starými mapami setkáváme. Jedná se o pojmy stará mapa, historická mapa, rukopisná mapa, tištěná mapa, mapa původní (originál), kopie mapy, faksimile mapy a reprodukce mapy. Součástí této kapitoly je představení hlavního zdroje analyzovaných map, tj. Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a představení softwaru MapAnalyst, ve kterém jsou provedeny základní kartometrické analýzy. Druhá kapitola se zabývá rešerší dostupné literatury související s osobností Mikuláše Klaudyána, jeho mapy Čech, obsahovými a kartometrickými analýzami. Osobnosti Mikuláše Klaudyána je věnována třetí kapitola, přičemž kapitola následná se výhradně zabývá analýzou Klaudyánovy mapy Čech, která je zaměřena na alegorickou, heraldickou a mapovou část včetně alegorie Čech. Metodika práce, v páté kapitole, se detailně zabývá výběrem analyzovaných map, které jsou dále podrobeny detailním obsahovým a základním kartometrickým analýzám. Kapitoly šest až devět jsou věnovány již detailním obsahovým a základním kartometrickým analýzám vybraných map, přičemž je stručně představena biografie autorů vybraných map. Desátá kapitola shrnuje dosažené výsledky této bakalářské práce. V závěrečné kapitole je uvedeno zhodnocení celé bakalářské práce s možností aplikace na dalších výzkumech.

1.1 Cíle práce

První cílem bakalářské práce je provést detailní obsahové a základní kartometrické analýzy vybraných odvozenin Klaudyánovy mapy, které jsou součástí fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Výběr map je proveden především z časových důvodů a blíže je popsán v kapitole 5 – Metodika práce. Obsahové analýzy zahrnují podrobný popis obsahu map se zaměřením na zpracování legendy, vyobrazení lesů, pohoří a vodstva na mapě, v neposlední řadě zaměřením na komunikace a sídla. Kartometrické analýzy jsou provedeny v softwaru MapAnalyst; jejich cílem je zjistit měřítko analyzované mapy a zjistit konkrétní polohové nepřesnosti na mapě.

Druhým cílem této práce je provést základní obsahovou analýzu všech odvozenin Klaudyánovy mapy Čech, které jsou opět k dispozici ve fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Tato analýza se skládá z dostupných základních údajů o mapě, tj. název mapy, autor mapy, signatura mapy dle Centrálního katalogu Univerzity Karlovy, rozměry mapového listu a rozměry mapového pole. Výsledkem této analýzy je tabulka, která dále obsahuje doplňující údaje dostupné ze zmiňovaného Centrálního katalogu Univerzity Karlovy.

1.2 Vymezení základních pojmů

Ještě před analýzami jednotlivých map a celkovým zpracováním této práce je důležité seznámit se se základní terminologií, kterou používáme v souvislosti s tématem starých map. Jsou zde stručně vysvětleny základní pojmy stará mapa, historická mapa, rukopisná či tištěná mapa, mapa původní (originál), kopie, faksimile mapy a reprodukce mapy. Tyto pojmy jsou vysvětlovány především kvůli častým záměnám pojmů kopie, faksimile a reprodukce mapy. Ač tyto pojmy působí blízkým dojmem, najdeme mezi nimi rozdíly. Pro zpracování definic těchto pojmů je vycházeno především z děl Semotanové (Semotanová, 1994 a 2001) a z webových stránek Staré mapy Čech (Grim, 2014).

Stará mapa

Výrazem staré mapy byly dříve většinou označovány mapy, plány, atlasy a glóby sběratelsky zajímavé, tedy díla, zhotovená asi do poloviny 19. století (Semotanová, 2001). Z hlediska mapového obsahu lze za starou mapu považovat takovou mapu, která již neodpovídá současnému stavu zobrazeného území. Semotanová (2001) považuje mapy vydané před pěti, dvěma či méně lety za mapy staré v případě, že v mapovaném území došlo ke změnám. Semotanová (2001, s. 13) dále s téměř jistotou tvrdí, že je možné označit „jako „starou“ každou mapu, která vznikla před více než jedním stoletím“.

Mezi společenskovědní disciplíny, které se zabývají starými mapami patří dějiny kartografie, historická kartografie či historická geografie, avšak je důležité podotknout, že každá z těchto disciplín pohlíží na staré mapy, z hlediska využití, odlišně. Pro dějiny kartografie jsou staré mapy a plány předmětem studia, kde jako hlavní cíl této disciplíny může označit popis

a hodnocení kartografických děl. Vědy jako historická kartografie či historická geografie pohlížejí na stará kartografická díla jako na „specifický typ historického pramene, jehož rozborem je možné získat nové poznatky o zkoumaném tématu“ (Semotanová, 1994, s. 13).

Historická mapa

Pojmy stará a historická mapa jsou dva rozdílné pojmy, které však mnohdy bývají zaměňovány či bývají považována za synonyma. Semotanová (2001, s. 14) uvádí, že „historická mapa je především mapou tematickou. Znárodnuje výsledky historickému výzkumu moderními kartografickými vyjadřovacími prostředky na podkladě obecně zeměpisného a jiného kartografického díla, převážně soudobého“. Celkově lze říci, že historická mapa může být starou mapou, ale stará mapa může být historickou pouze v případě mapy s dějepisným obsahem, což představuje například Historická mapa Čech Františka Palackého z roku 1876 (Semotanová, 2001).

Rukopisná mapa

Rukopisné a tištěné mapy lze (až na výjimky) od sebe poměrně dobře rozpoznat. Kresby rukopisné mapy, které datováním předcházeli tištěným mapám, popisuje Semotanová (2001, s. 15) jako „velmi jemné a méně syté než u map tištěných. Autor kreslil na psací látku olůvkem a od konce 17. století i tužkou, kresbu vytáhl inkoustem“. Mapy byly až do poloviny 15. století kresleny na pergamen, na který byly kresleny a později i tištěny na ruční papír, případně na tkanině nebo jiný materiál. Ruční výroba si držela prvenství až do 19. století, kdy získává převahu výroba strojová (Semotanová, 2001).

Rukopisné mapy však nikdy nezanikly s rozvojem tiskařských technik a dodnes jsou považovány za jednu z nejhodnotnějších součástí kartografické tvorby (Semotanová, 2001).

Tištěná mapa

Inkunábule neboli nejstarší tištěné mapy lze datovat do roku 1500. Tyto mapy byly reprodukovány převážně černým¹ tzv. *tiskem z výšky*. Mapy byly tištěny z mědirytu a umístění obrazu na tiskovou desku bylo stranově převrácené. Tato metoda byla populární až do konce 18. století, když byla vynalezena litografie neboli *tisk z plochy*. Tento způsob zaručoval rychlejší a levnější tisk jednotlivých mapových listů bez změny přesnosti kresby. Semotanová (2001, s. 16) uvádí, že po roce 1820 byly některé mapy tištěny tzv. *tiskem z hloubky* neboli technikou ocelorytu.

Kolorování rukopisných a tištěných map bylo prováděno až do poloviny 19. století ručně, až poté bylo nahrazeno tiskem barevných map. Kolorování map bylo prováděno barevnými linkami či plochami. Semotanová (2001, s. 16) dále zmiňuje, že „základním používaným barvám patřila zelená, růžová (červená), oranžová, žlutá (okr) a modrá doplněny jejich odstíny“.

¹ z počátku 16. století můžeme na některých mapách zaznamenat i červený tisk (především u názvů míst)

Mapa původní (originál)

Semotanová (2001, s. 17) uvádí, že „*původní mapa, originál, vznikla v době, do níž se hlásí. V případě, že autor nakreslil několik exemplářů stejné mapy, vždy se jedná o originál. Podobná situace nastává v případě, byl-li z tiskové desky vytištěn větší počet stejných mapových listů*“.

Kopie

Jako kopie lze označit mapy, které jsou převzaté a následně vydané jinými kartografy (Semotanová, 2001). Jinými slovy charakterizuje kopii Grim (2014) jako „*nepůvodní dílo přesně napodobující originál*“, přičemž ji lze dosáhnout dvěma způsoby. Rozdíl tkví především ve využitých způsobech, kdy první způsob zahrnuje ruční vyhotovení² kdežto druhý způsob využívá technická zařízení³ (Grim, 2014).

Kopie map mohly vznikat například z důvodu nedostatečného množství původních výtisků dané mapy. Jako příklad kopií Klaudyánovy mapy lze uvést vícebarevnou kopii mapy Čech Mikuláše Klaudyána z roku 1518, která byla vyhotovena kresbou na papír a je uložena v archivu hraběcí rodiny Kolowrat-Krakowských v Rychnově nad Kněžnou (předpokládaná datace vzniku mapy je 16. století), nebo taktéž vícebarevnou kopii Klaudyánovy mapy, která je vyhotovena malbou na plátno a je ve vlastnictví Národního muzea v Praze. Kopie map mohly dále vznikat jako matrice pro vyhotovení různých otisků. Tyto kopie vznikly přímo obkreslením předlohy, přičemž rozměr předlohy byl zachován, na průhledný materiál. Příkladem může být například kopie Klaudyánovy mapy z roku 1518 pořizená Františkem Jakubem Jindřichem Kreybichem, která byla vyhotovena do Církevní Kroniky od Bohuslava Bílejovského (Grim, 2014).

Využitím technických zařízení šlo vyhotovit kopie, které mohly být černobílé či barevné a jejich rozměry mohly, ale nemusely být totožné s rozměry původní mapy. Technická zařízení při tvorbě kopie Klaudyánovy mapy využil například opět František Jakub Jindřich Kreybich, který vyhotovil černobílou fotografickou kopii nejstarší mapy Čech (původ je datován pravděpodobně do první třetiny 19. století; Grim, 2014).

V dnešní době jsou kopie vyhotovovány černobíle i barevně na nejrůznějších kopírovacích zařízeních. Kopie bývají vyhotovovány většinou jen v jednom exempláři a nejsou nijak graficky upravovány. Nejen u kopie je důležité v posledním kroku opatřit mapu podpisem, zdrojem a rozměrovou shodností či rozdílností s předlohou. Nesmí chybět ani datum pořízení kopie (Grim, 2014).

² Ruční kresba nebo malba na vhodné nosné médium (papír, dřevo apod.)

³ Technická zařízení umožňují přenos předlohy bez přímé účasti kopírujícího. Opět je zapotřebí vhodné nosné médium, v tomto případě se jedná většinou o papír.

Faksimile mapy

Semotanová (1994, s. 173) nabízí přesnou a výstižnou definici tohoto pojmu: „*faksimile je přesná kopie kartografického díla z hlediska materiálu, barevnosti, ale zejména velikosti, reprodukce pak jakákoliv jiná kopie mapy*“. V kvalitních faksimiliích, sběratelsky hodnotných a v mnohých případech považovaných jako rovnocenná k originálu, vychází dnes řada vzácných a často i obtížně dostupných starých map (Semotanová, 2001).

Grim (2014) dále rozděluje na faksimile do dvou skupin, na *faksimile identická* (pravá) a *faksimile tištěná* (nepravá). Faksimilie identická (pravá) zahrnuje věrné kopie rukopisných starých map, které se s původní mapou ztotožňují ve vykreslení na shodný pergamen, papír či dřevo a svými barvami se velmi přibližují předloze. Identická faksimile zahrnuje také tištěné mapy, které Grim (2014) popisuje jako „*novotisky pořizené z původních tiskových desek na shodné nosné médium – pergamen, papír*“. Podle Grima (2014) je dále vhodné, pokud mapy nesou způsobení poškození, znečištění či doplňky, které jsou v souladu s předlouhou. Druhou skupinou jsou faksimile tištěná (nepravá), která Grim (2014) definuje jako faksimile, která „*věrně reprodukuje předlohu co se velikosti, barevnosti a jejího technického stavu týče (tedy včetně všech poškození, znečištění a úprav*“. Nosným médiem v tomto případě je nelesklý papír, který má vhodnou gramáž.

Především v minulosti byly mnohé mapy často označovány jako faksimile, ačkoli jimi vůbec podle definice profesorky Evy Semotanové nebyly. V dnešní době, kdy již reprodukční techniky jsou na vysoké úrovni, není jednoduché dosáhnout optimálního stavu především v barevnosti mapy (Grim, 2014).

Reprodukce mapy

Reprodukcí mapy Grim (2014) charakterizuje jako „*jinou formu kopie, je to napodobení originálu různými tiskařskými technikami*“. Podle Semotanové (2001, s. 17) lze jako reprodukci označit „*zmenšená vyobrazení starých map, zhotovená soudobými tiskovými technikami*“. Reprodukce jsou podle Grima (2014) pořizovány z dekorativních důvodů nebo jako součást odborného či populárně naučného textu. Mohou se vyskytovat v černobílé i barevné variantě a nejčastěji jsou upravovány retuší, jejichž různými formami mohou být odstraňovány například původní poškození, znečištění či dodatečné vpisy (Semotanová, 2001; Grim, 2014). V současné době jsou reprodukce hojně využívány k vědeckým účelům, proto je vhodný jejich tisk na kvalitní, hlazený a lesklý papír, což zapříčiňuje ostřejší kresbu. I v případě reprodukcí jsou nezvykle důležité údaje jako je zdroj, rozměrová shodnost či rozdílnost s předlohou (tj. zda je reprodukce větší či menší než předloha) a další údaje spojené s pořizováním reprodukce mapy (Grim, 2014).

1.3 Hlavní zdroj analyzovaných map a použitý software

Hlavním zdrojem map, které jsou v této práci analyzovány, je Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy poskytla k vypracování této práce možnost fyzického nahlédnutí na mapy v jejich prostorách a dále řadu map v digitální podobě pro detailní zkoumání a možnost provedení kartometrických analýz. Kartometrické analýzy vybraných map budou provedeny v softwaru MapAnalyst, který je speciálně navržen na provedení analýz polohových nepřesností na starých mapách.

1.3.1 Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy se řadí mezi univerzitní mapové sbírky, která slouží pro vědu a výzkum, jak studentům a zaměstnancům Univerzity Karlovy, tak i široké veřejnosti (O Mapové sbírce). Mapová sbírka se řadí k největším a nejvzácnějším univerzitním mapovým sbírkám ve střední Evropě (Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016). K 1. 7. 2018 bylo evidováno v Centrálním katalogu Univerzity Karlovy celkem 61 000 dokumentů. Mapová sbírka obsahuje okolo 130 000 map, 3 500 atlasů a 90 globů (O Mapové sbírce).

Historii Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy lze sledovat do konce 19. století. O téměř 30 let později, v roce 1920, vzniká Státní sbírka mapová, o kterou se zasloužil významný český geograf profesor Václav Švampera. Bylo rozhodnuto, že národní kartografická kolekce bude umístěna v Geografickém ústavu Univerzity Karlovy, který se nacházel v nově postavené budově na pražském Albertově a kapacitně tak mohl pojmout plánovanou sbírku. Tehdejší financování Ministerstva školství a národní osvěty dovolilo akvizice starých map. Základem sbírky bylo přibližně 6 000 mapových listů z kolekce Mapové sbírky Geografického ústavu nebo kolekce map českého území z vídeňského válečného archivu (O Mapové sbírce; Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

Mapovou sbírku vedl nejdříve profesor Václav Švampera, následován profesorem Bedřichem Šalomonem a profesorem Karlem Kuchařem. V roce 1930 tyto autoři začali s vydáváním edice s názvem *Monumenta Cartographica Bohemiae*. V této edici, zabývající se starými mapami českého území, najdeme první faksimile českých map od Mikuláše Klauďána až Jana Kryštofa Müllera (Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

Rozvoj a vývoj sbírky pozastavila druhá světová válka, po níž se na znovuoctvení sbírky ujal profesor Karel Kuchař. Sběrka získala na základě Benešových dekretů akvizice zrušené německé univerzity a kartografické sbírky zámeckých knihoven. Státní mapová sbírka čítala v té době přibližně 60 000 dokumentů. Dále byla obohacena soukromou sbírkou profesora Švampery o řadu map a atlasů (Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

V 50. letech došlo ke včlenění Státní sbírky mapové do Československé akademie věd jako součástí Kabinetu kartografie a poté až do roku 1993 Geografického ústavu ČSAV. V roce 1993 byla sbírka navrátna Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze jakožto původnímu vlastníkovu sbírky. Nedochovaly se žádné dokumenty o předání sbírky, a proto se můžeme

pouze domnívat, jaký byl stav sbírky v době vrácení (Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

V letech 2010 až 2013 proběhla rekonstrukce Mapové sbírky, kde se pomocí dobové fotografie z 30. let navracel prostorům sbírky původní ráz. Mapová sbírka vyhrála také některé projektové soutěže. Byla již zapojená do řady projektů jako byl např. projekt Technologie pro zpřístupnění mapových sbírek v ČR (TEMAP), který započal v roce 2011 a byl dokončen v roce 2015. V rámci něho mohlo být zkatologizováno téměř 100 000 jednotek a zdigitalizováno a zpřístupněno 65 000 mapových listů a listů z atlasů (Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

1.3.2 Software MapAnalyst

Software MapAnalyst slouží k provedení kartometrických analýz a nejrůznějších vizualizací na starých mapách. Hlavním autorem tohoto softwaru, který je neustále vyvíjen, je Bernhard Jenny z Univerzity Monash z australského Melbourne, přičemž některé části byly navrženy Adrianem Weberem z ETH ze švýcarského Curychu. Jedná se open-source software dostupný pro Windows, MacOS a Linux⁴, který je navržený především pro zjišťování nepřesností na analyzovaných starých mapách. Výsledkem analýz ze softwaru může být vytvoření deformační sítě (tzv. mřížka zkreslení), vektorů posunů odchylek, rotace mapy nebo vytvoření izolinií (Jenny, 2018).

Na oficiálních webových stránkách tohoto softwaru (<http://mapanalyst.org/>) lze najít velmi dobře popsany manuál, jak postupovat při provádění analýz včetně screenshotů přímo z prostředí softwaru MapAnalyst z provádění konkrétních analýz.

Software MapAnalyst pro vytvoření analýzy pracuje s dvojicí identických bodů, přičemž jeden bod znázorňuje místo jak na staré (analyzované) mapě, tak i na nové (referenční) mapě. Pro výpočet výše zmíněných výsledků analýzy musí být zaneseno alespoň 5 identických bodů. Při provádění analýzy je nutné zvolit transformaci, pomocí které bude analýza provedena. Defaultně je softwarem nastavena Helmertova transformace, která využívá čtyři parametry, a která bude zároveň použita i při vypracování této bakalářské práce. Software dále nabízí afinní transformaci pomocí 5 a 6 parametrů. Výsledky nabízí informace o měřítkovém faktoru, hodnotu rotace, směrodatnou odchylku nebo střední polohovou chybu každé transformace. (Vejrová, 2008).

Helmertova transformace se řadí mezi transformace, které vyrovnávají koeficienty podle metody nejmenších čtverců, čímž nedochází ke zkreslování křivosti křivek. Transformace využívá k převodu bodového pole do cílového souřadnicového systému čtyř parametrů: posun počátku soustavy souřadnic, úhel otočení mezi původním a novým systémem a měřítkový koeficient s předpokladem konstantnosti zmíněných parametrů. Pětiprvková afinní transformace převádí bodové pole do požadovaného souřadnicového systému díky posunu počátku soustavy souřadnic, úhlem stočení mezi původním a novým systémem a měřítkovým koeficiente v x-

⁴ Software je možné bezplatně stáhnout z webových stránek <http://mapanalyst.org/download.html>.

ovém a y-ovém směru. Afinity transformace šestiprvková (6 parametrů) je speciálním případem transformace, přičemž bodové pole se převádí šesti parametry: posun počátku soustavy, dvě rotace souřadnicových os mezi původním a novým systémem a měřítkový koeficient v x-ovém a y-ovém směru. Tato transformace zkresluje úhly, ale zachovává rovnoběžnost přímek (Vejrová, 2008).

Výsledky analýz ze softwaru MapAnalyst lze vyexportovat ve formátech ESRI Shape, SVG (Scalable Vector Graphics), WMF (Windows Metafile), Ungenerate, DXF, JPEG a PNG. Vyexportovat uživatel může i veškeré identické body ve formátu XLS nebo CSV.

2 Rešerše literatury

Cílem bakalářské práce je analyzovat odvozeniny Klaudyánovy mapy Čech z roku 1518. Úvodní část rešerše je zaměřena na obecné téma starých map a historickou geografii, dále se zaměřuje na osobnost Mikuláše Klaudyána a jeho mapu Čech a v neposlední řadě na obsahové a kartometrické analýzy včetně zaměření na software MapAnalyst.

Literaturu, zabývající se tématem starých map a historickou geografii a kartografií obecně, najdeme v českém prostředí například v dílech Karla Kuchaře nebo Evy Semotanové. Tito autoři se ve svých publikacích často zabývají základní terminologií, se kterou se v souvislosti se zkoumáním či analýzami na starých mapách setkáváme, dále popisují staré mapy, zkoumají jejich vznik nebo seznamují čtenáře s autory těchto map nebo analyzují metody, které byly použité při tvorbě mapy, ale také postupy, kteří samotní autoři provedli při vlastní analýze map.

Významný český geograf Karel Kuchař se ve své publikaci *Vývoj mapového zobrazení území Československé republiky – Mapy českých zemí do poloviny 18. století* (Kuchař, 1959) zabývá podrobným popisem všech map českých zemí do poloviny 18. století. Jedná se o šest map zobrazujících Čechy⁵, čtyři nejstarší mapy Moravy⁶ a dvě mapy Slezska⁷. Na konci této publikace jsou zobrazeny ukázky všech těchto map. Druhou významnou publikací, jejíž autorem je opět Karel Kuchař, je publikace z roku 1958 s názvem *Naše mapy odedávna do dneška* (Kuchař, 1958). Tato kniha uvádí stručný přehled vývoje české kartografie od prvních počátků měření (zeměměřičství) v našich zemích až do poloviny 20. století. Dále kniha představuje staré mapy našich zemí a historický význam kartografie.

Obecné uvedení do tématu starých map a historické kartografie dále poskytuje Eva Semotanová. Autorka ve svém díle *Mapy Čech, Moravy a Slezska v zrcadle staletí* (Semotanová, 2001) seznamuje čtenáře se základní terminologií, kterou v souvislosti se starými mapami používáme, ale především tato kniha představuje nejstarší mapy Čech, Moravy a Slezska včetně jejich ukázek. Jedná se jak o známá mapová díla, tak i o mapy zaměřující se pouze na určité oblasti. Dále v knize najdeme stručný přehled vývoje kartografie v Českých zemích i ve světě. Druhým významným dílem Semotanové, které je důležité zmínit, je publikace *Kartografie v historické práci* z roku 1994 (Semotanová, 1994). V této publikaci nás opět autorka seznamuje se základní terminologií, ale mnohem více se věnuje kartografickým pramenům a historické kartografii, nechybí ani vývoj kartografie v českých zemích a ve světě. Zajímavou kapitolou knihy je část pojednávající o mapových fondech a mapových sbírkách v Česku a v zahraničí či sběratelství starých map a plánů.

⁵ Klaudyánova mapa Čech (1518), Crigingerova mapa Čech (1568), Aretinova mapa Čech (1619), Vogtova mapa Čech (1712), Jan Kryštof Müller a jeho mapa Čech (1720), Müllerovy rukopisné mapy

⁶ Fabriciova mapa Moravy (1569), Komenského mapa Moravy (1627), Vischerova mapa Moravy (1692), Müllerova mapa Moravy (1716)

⁷ Helwigova mapa Slezska (1561), Wielandovy mapy Slezska (1736)

Modernějším pojetím starých map především z hlediska nových technologií zkoumá Jiří Cajthaml nebo Pavel Lunda. Tito autoři se ve svých pracích a článcích zabývají moderními technologiemi nebo zpřístupněním starých map. Cajthaml se ve své doktorské disertační práci věnoval komplexní studii zpracování a zpřístupnění starých map. Práce s názvem *Nové technologie pro zpracování a zpřístupnění starých map* (Cajthaml, 2007) seznamuje se starými mapami českých zemí, jejich digitalizací či georeferencováním. Dále v této práci nalezneme technologie a metody webových prezentací map a v neposlední řadě nás autor seznamuje se stavem internetových stránek zabývajících se starými mapami u nás i ve světě. Jiří Cajthaml společně s Jiřím Krejčím jsou autoři článku *Využití starých map pro výzkum krajiny* (Cajthaml, Krejčí, 2008), kde analyzují mapy vojenských mapování. Autoři se zabývají georeferencováním těchto map a následnými analýzami, přičemž výsledky těchto analýz mohou být publikovány ve formě webových mapových aplikací.

Lunda (2016) ve své diplomové práci *Staré mapy jako zdroj tematických informací* zkoumal vybrané mapy a jejich zdroje na webu. Autor zde popisuje proces získávání tematických map a jejich další možné využití. V praktické části této práce jsou vytvořeny příklady využití starých map, kde je možné zkoumat vývoj mapových znaků a jejich porovnání na různých mapách českých zemí. V neposlední řadě autor využívá staré mapy pro získávání informací například jako historické plány (Lunda, 2016).

Nyní se již vraťme k samotnému tématu této bakalářské práce a k osobnosti Mikuláše Klaudyána. Základní publikací, pro zpracování této práce, je kniha vydaná Společností Mikuláše Klaudiána Mladá Boleslav s názvem *Klaudián* (Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016), jejímiž autory jsou Eva Pešková, Karel Herčík, Jana Volfová, Přemysl Siřínek a Pavel Sosnovec. Autoři nás v této publikaci seznamují s osobností Mikuláše Klaudyána, s počátky českého tisku a detailně také s Klaudyánovou mapou Čech. Popsány jsou zde všechny části mapy – alegorická, heraldická i mapová část, opomenuta není ani alegorie Čech. Kniha poskytuje velmi ucelený a komplexní zasvěcení do tématu nejstarší mapy Čech.

Analýzami na Klaudyánově mapě se zabývala řada autorů. Výzdobou Klaudyánovy mapy Čech se zabýval Bohuslav Roučka v příspěvku *Výzdoba Klaudyánovy mapy Čech a její obsah* (Roučka, 1960) a samotnou heraldickou výzdobou poté Pavel R. Pokorný článkem *K heraldické výzdobě tzv. Klaudiánovy mapy Čech* (Pokorný, 2000). Zajímavé téma, se kterým se v souvislosti s analýzami na starých mapách, můžeme setkat jsou měřítka mapy, která často bývají udávána v různých jednotkách (například germánská či česká míle) a jejichž hodnoty se často odlišují v publikacích jednotlivých autorů, kteří se tímto tématem zabývají. Mílemi na Klaudyánově mapě se ve stejnojmenném příspěvku zabýval Karel Kuchař (Kuchař, 1937). Churaň (2014) se ve své diplomové práci s názvem *Určování měřítek starých map* věnoval problematice stanovení měřítka na vybraných starých mapách. Autor v této práci analyzoval a porovnával různé metody, se kterými se můžeme setkat při určování měřítek starých map. V této souvislosti je vhodné zmínit článek Dušana Cendelína *Cesty Klaudyánovy mapy Čech z města Polná* (Cendelín, 2017). Autor zde analyzuje komunikační síť z města Polná, jakožto významné osady na pomezí Čech a Moravy nejen v 16. století.

Odvozeninami Klaudyánovy mapy Čech z roku 1518 se zabýval Karel Kuchař v díle *Monumenta cartographica Bohemiae* (Kuchař, 1960). Dále se Kuchař (Kuchař, 1957) se zabýval *Zalteriho kopií Klaudyánovy mapy*, kde mimo analýzy této mapy srovnává názvy sídel v Klaudyánově, Münsterově a Zalteriho mapě. Kuchař popisuje i *mapy Čech v Münsterově kosmografiích* (Kuchař, 1954) na něhož navazuje mapa v překladu Zikmunda z Puchova, kterou se zabýval například Bohuslav Šimák (*Mapa Zikmunda z Púchova a její původ*) nebo Markéta Krejčová (*Katolická reformace v Kosmografii české Zikmunda z Púchova*; Šimák, 1946; Krejčová, 2010). Důležitou osobností, na kterou nelze opomenout, je Ludvík Mucha, který se vedle popisu *Kreybichovy kopie Klaudyánovy mapy Čech* (Mucha, 1988) se i samotnou Klaudyánovou mapou v článkách *Nejstarší mapa Čech – Ke 460. výročí Klaudyánovy mapy* nebo *Mikuláš Klaudyán a jeho mapa Čech z r. 1518* (Mucha, 1978 a 1992).

Druhou částí, kterou tvoří tato bakalářská práce, jsou kartometrické analýzy. Kartometrickými analýzami se zabývali například Bayer, Potůčková a Čábelka, kteří ve svých příspěvcích analyzovali staré mapy českých zemí, konkrétně se jednalo o *Mapu Čech a mapu Moravy od Petra Kaeria* (Bayer, Potůčková, Čábelka, 2009a) a o *Vogtovu mapu* (Bayer, Potůčková, Čábelka, 2009b). Kartometrické analýzy byly prováděny v softwaru MapAnalyst.

V rámci projektu GAČR 205/07/0385 pod vedením Bohuslava Veverky se řešitelský tým zabýval tématem „*Kartometrická a sémiotická analýza a vizualizace starých map českých zemí z období 1518–1720*“. Tento projekt probíhal v letech 2007 až 2009 a vedle Katedry mapování a kartografie Fakulty stavební ČVUT v Praze se projektu podílela Laboratoř geoinformatiky Fakulty životního prostředí UJEP v Ústí nad Labem a katedra aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Výzkum se zaměřoval na kartografickou semiotiku (vývoj kartografických znaků použitých na mapách), kartometrickou analýzu (hodnocení matematických prvků těchto map), datovou analýzu (návrh faktografické databáze obsahující pro každou mapu jednotné datové schéma) a kartografickou vizualizaci (mapový server historických map). Během tohoto projektu byla vydána řada publikací a článků zaměřující se na toto téma a v neposlední řadě byla napsána řada bakalářských a diplomových prací zabývajících se kartografickými, kartometrickými či sémiotickými analýzami. Mezi bakalářskými a diplomovými pracemi, které byly vypracovány v rámci projektu, je vhodné pro zpracování této bakalářské práce zmínit *Analýzu Klaudyánovy mapy v prostředí GIS* (Pomykaczová, 2007) nebo *Kartografický jazyk starých map Moravy a Slezska* (Augustinová, 2008).

V této bakalářské práci budou prováděny analýzy v softwaru MapAnalyst, jehož autorem je Bernhard Jenny z Monash University z australského Melbourne. Bernhard Jenny je autorem řady článků zabývajících se tímto softwarem, které se zabývají jak obecnějším pojetím softwaru MapAnalyst, tak i konkrétními příklady analýz z tohoto softwaru (Jenny, Weber, Hurni, 2007; Jenny, 2010).

Software MapAnalyst je hojně využíván i v českém prostředí. Jak již bylo řečeno, tento software byl používán při analýze *Mapy Čech a mapy Moravy od Petra Kaeria* (Bayer,

Potůčková, Čábelka, 2009a) nebo *Vogtovy mapy* (Bayer, Potůčková, Čábelka, 2009b). Se softwarem MapAnalyst pracuje dále například bakalářská práce na téma *Vizualizace kartometrických charakteristik našich nejstarších map v software MapAnalyst* (Vejrová, 2008), která se zaměřovala na porovnávání vizualizace měřítka a dále na deformační sítě a sítě odchylek. V této bakalářské práci se autorka zabývala pěti nejstaršími mapami Čech⁸, mezi nimiž nechybí ani Klaudyánova mapa Čech z roku 1518.

⁸ Jedná se o mapy: Klaudyánova mapa Čech z roku 1518, Crigingerova mapa Čech z roku 1568, Aretinova mapa Čech z roku 1619, Vogtova mapa Čech z roku 1712 a Müllerova mapa Čech z roku 1720.

3 Osobnost Mikuláše Klaudyána

Následující kapitola se zabývá osobností Mikuláše Klaudyána. Představena je zde doba, ve které Klaudyán žil, nejen v českých zemích, ale i v celoevropském kontextu. Druhá část této kapitoly je věnována biografii autora nejstarší dochované mapy Čech; představen je Klaudyánův život a jeho dílo.

3.1 Doba a okolnosti vzniku nejstarší tištěné mapy Čech

V souvislosti s osobností Mikuláše Klaudyána se ocitáme na konci 15. a začátku 16. století. České země jsou pod vládou polsko-litevské dynastie Jagellonců, která vládne na českém trůnu v letech 1471 až 1526, kdy v bitvě u Moháče padl bezdětný Ludvík II. Jagellonský a na český trůn usedají na čtyři století Habsburkové (Sochorová, 2007).

Jagellonci usedli na český trůn po smrti posledního českého krále Jiřího z Poděbrad roku 1471. Období druhé poloviny 15. století lze v Českých zemích označit za období složité a mocensky i nábožensky nestálé. Šlechta a měšťanstvo se začínají uzavírat do skupin, které se nazývají stavy a vymezuje se jejich postavení ve společnosti, práva a povinnosti. Ve vymezené době taktéž dochází k častým náboženským sporům, tj. mezi katolíky a kališníky, což měl vyřešit náboženský smír z roku 1485 nazvaný jako Kutnohorský mír. Dále byly četné spory mezi králem a šlechtou, což mělo zmírnit Vladislavské zřízení zemské vydané roku 1500, jakožto nejvyšší zemský zákon, který omezoval moc krále a posiloval pozice šlechty na úkor měst. V době vlády druhého jagellonského krále na našem území, Ludvíka II. Jagellonského (1516–1526) se nad Evropou objevuje nová hrozba – Turci, kteří se vydali na své tažení do Uher, což mělo za následek i vymření Jagellonců již zmíněnou bitvou u Moháče roku 1526 (Sochorová, 2007; Pešková, Herčík, Volfová, Širínek, Sosnovec, 2016).

Na přelomu 15. a 16. století nedochází ke sporům a přeměnám společnosti pouze v českých zemích, ale i jinde v Evropě či ve světě. V Německu vystupuje univerzitní mistr Martin Luther, který kritizuje morální úpadek církve a v roce 1517 přibíjí na dveře kostela ve Wittenberku svých 17 pravidel (svůj program), ve kterém kritizuje odpustky, rozmařilé chování církve a papeže a pokládá základ novému náboženství – luteránství (Sochorová, 2007).

V průběhu 15. a 16. století dále vznikají snahy objevovat nové oblasti dosud neobjeveného či zapomenutého světa, což dokládají i četné zámořské objevy, ke kterým v této době dochází. Evropské zdroje nerostných surovin, které byly čerpány začaly docházet, a proto jedním z důvodů zámořských objevů jsou objevy nerostného bohatství a drahých kovů. Rozšiřují se mýty o dosud neobjevených pokladech v neznámých zemích (například v Indii) nebo na popularitě získávají i cestopisné knihy (například autora Marca Pola; Sochorová, 2007).

3.2 Biografie Mikuláše Klaudyána

O životě autora nejstarší tištěné mapy Čech se nedochovaly téměř žádné informace, pouze nejrůznější záznamy či útržky. Přesný rok Klaudyánova narození či přesné datum úmrtí taktéž nejsou známy. Domnívat se můžeme Klaudyánův původ. Řada badatelů se domnívá, že Klaudyán pocházel z oblasti dnešního Žatecka – důkazem může být čtenější zobrazení místopisu na mapě nebo vyobrazení erbu Žatce v heraldické části vedle erbu Starého města pražského a Kutné Hory. Toto tvrzení však nelze říci s jistotou. Co však s jistotou říci lze je fakt, že Mikuláš Klaudyán⁹ (vlastním jménem *Kulha*¹⁰) byl velmi renesanční osobností – lékař, lékárník, tiskař, nakladatel, humanista a stoupenec Jednoty bratrské (Pešková, Herčík, Volfová, Širínek, Sosnovec, 2016; Novotná, 2018).

Jednota bratrská čerpala z myšlenek Petra Chelčického, který nesouhlasil s násilným řešením konfliktů a prosazováním víry. Stoupenec Jednoty bratrské byli pronásledováni jak katolíky, tak i kališníky. Mezi představitele Jednoty bratrské se řadila celá řada významných osobností jako Jan Amos Komenský, Jan Blahoslav nebo Jiří Střejc (Sochorová, 2007). Roku 1507 řídil v Norimberku Klaudyán tisk bratrské Apologie nejprve v českém vydání a později i latinském (Kuchař, 1959), pravděpodobně díky čemuž byl společně s Vavřincem Votickým vyslán roku 1511 na misi do belgických Antverp k humanistickému učenici Erasmu Rotterdamskému, který měl Jednotě bratrské vydat odborný posudek. Odpověď Erasma Rotterdamského byla pozitivní, ale písemně vyjádření odmítl vydat z důvodu nebezpečnosti pro obě strany, neboť si byl vědom postavení Jednoty bratrské často na hranici se zákonem. Během čekání na vyjádření poslové procestovali oblast dnešního severního Německa (Novotná, 2018).

Mikuláš Klaudyán vydává nejprve knihy s lékařskou a náboženskou tematikou v Norimberku v tiskárně Jeronýma Höltzela¹¹. V roce 1517 Klaudyán vydává první český herbář (obr. 1) od Jana Černého¹². Z Höltzlovy tiskárny pochází i 3 tiskové formy mapy Českého království, kterou nechal vyřezat a následně vytisknout. Tiskárna Hieronyma Höltzela se však v tomto roce dostává kvůli vytištěné mapě mezi sledovaná místa norimberskou městskou radou, která i přes cenzuru nenašla především v mapě žádné nedostatky, přesto byl v Norimberku tisk českých publikací zakázán (Pešková, Herčík, Volfová, Širínek, Sosnovec, 2016; Novotná, 2018).

Po tomto zákazu se Klaudyán přesouvá do Mladé Boleslavi, kde si v roce 1518 otvírá vlastní tiskárnu v dnešní ulici Na Karmeli (budova Klaudyánovy tiskárny na obr. 2). Proč zrovna Mladá Boleslav je předmětem zkoumání řady badatelů. Většina se však domnívá, že souvislost je právě s Jednotou bratrskou, které byla Mladá Boleslav pozitivně přikloněna. Honl a Kuchař (1936, s. 4) uvádí, že Mladá Boleslav na konci 15. století přešla v držení Jaroše

⁹ V literatuře též označován jako Nicolaus Claudianus

¹⁰ Z latinského kulhavý

¹¹ Hieronym Höltzel byl činným v letech 1500 až 1532 (Novotná, 2018).

¹² Český lékař žijící v letech 1460 až 1530 (Bibliografie dějin Českých zemí, 2018a)

Tovačovského z Cimburka, s jehož druhou manželkou Janou, rozenou Krajířovou z Krajku, byla na Boleslavsko vnesena víra Jednoty bratrské, která byla Jarošem i Janou podporována.

První vydané dílo mladoboleslavskou tiskárnou bylo vydání Nového zákona s předmluvou Mistra Klauďyána (Kuchař, 1959). O rok později tiskne Klauďyán lékařský spis *Zpráva a nauční ženám těhotným a babám pupkořezným* (Honl, Kuchař, 1936).

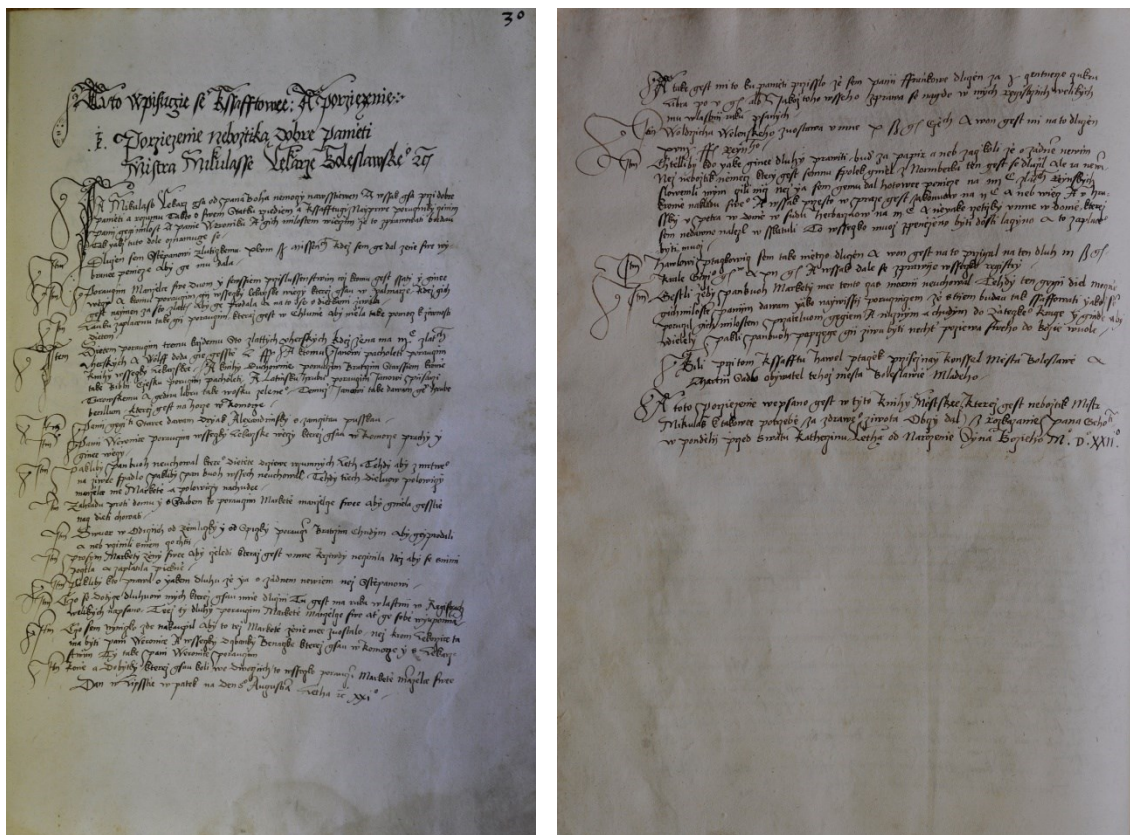
Obr. 1: Ukázka z díla *Kniha lékařská, kteráž slove Herbář aneb Zelinář*
Zdroj: Muzeum Mladoboleslavsko

Obr. 2: Dnešní podoba budovy bývalé Klauďyánovy tiskárny v Mladé Boleslavi
Autor: Alena Vydláková

Mikuláš Klauďyán zemřel pravděpodobně v roce 1521 v Lipsku na mor, o čemž svědčí dochovaná závěť, která byla sepsána na den sv. Augustina, tj. 28. srpna 1521. Testament umožňuje nahlédnout do Klauďyánových rodinných i majetkových poměrů, lze se dozvědět, že Klauďyán patřil k velmi bohatým občanům, vlastnil značné majetné i nemajetné jmění, měl manželku Markétu a tři potomky – dvě bezejmenné dcery a jednoho syna jménem Jan, který je v 30. letech 16. století doložen jako lékař v Praze na Starém Městě.

Klauďyánova závěť vyobrazená na obr. 3 pochází z knihy s názvem *Knihy dědická, pamětní podle nadpisu: „Knihy dědické červené“* z roku 1524. Záznamy v této knize začínají 11. ledna 1521 a končí 22. května 1595. Z Klauďyánovy závěti se dozvídáme o této publikaci jako o daru boleslavské obci. Kniha má rozměry 49 x 32 x 12 cm a obsahuje v původní foliace 475 listů (Muzeum Mladoboleslavsko).

Obr. 3: Závěť Mikuláše Klauďyána
Zdroj: Muzeum Mladoboleslavsko

Podle Kuchaře (1959, s. 9) vedl po Klauďyánově smrti jeho tiskárnu Jiřík Štyrsa a od roku 1531 bratřský kněz Jindřich Šturm, přičemž po čtyřech letech tiskárna zanikla.

4 Klaudyánova mapa Čech z roku 1518

Klaudyánova mapa Čech byla vytisknuta v Norimberku v roce 1518, čímž se řadí mezi jednu z nejstarších map jednotlivých evropských zemí vůbec. Nejstarší evropskou mapou je mapa Švýcarska z roku 1496, jejímž autorem je Konrad Türost (Novotná, 2018).

Následující kapitola se zaměřuje na předlohy, ze kterých čerpal Klaudyán pro vznik svého díla. Stručně představeni jsou i následovníci Mikuláše Klaudyána. Dále v této kapitole jsou popsány i dvě kopie Klaudyánovy mapy, které jsou dodnes známy, přičemž jedna z nich je uložena v archivu Národního muzea v Praze a druhá ve sbírkách hraběcí rodiny Kolowrat-Krakowských v Rychnově nad Kněžnou. Hlavní částí této kapitoly je analýza samotného jednolistu Klaudyánovy mapy z roku 1518 včetně významu osobnosti Mikuláše Klaudyána a nejstarší dochované mapy Čech.

4.1 Předloha Klaudyánovy mapy Čech a její rozšíření dalšími vzdělanci

Předlohou pro vytvoření mapy se pro Mikuláše Klaudyána pravděpodobně staly cestovní mapy vytvořené Erhardem Etzlaubem z Norimberka. Dalším vzorem mohla být mapa střední Evropy Mikuláše Kusánského z roku 1492. Na této mapě se setkáváme se schematickým zákresem Čech obklopeného lesy a obsahující název „*Praha*“ (Novotná, 2018). Jiné možné podklady neznáme. Lze předpokládat, že Klaudyán byl zcestovalý člověk, řadu míst sám osobně poznal a mohl zakreslit do mapy. Dále je možné, že místa, která Klaudyán sám nenavštívil, navštívil někdo jiný a Klaudyánovi poté sdělil informace o dané oblasti a ten je mohl zakreslit do mapy.

Z Klaudyánovy mapy vychází i řada map evropských vzdělců, kteří na mapu Mikuláše Klaudyána navazovali. Všeobecné povědomí o zemích Koruny české rozšířil Sebastian Münster svým dílem *Kosmografie* z poloviny 16. století, kde se setkáváme s mapou Klaudyánova typu nebo v překladu *Kosmografie česká* Zikmunda z Puchova. Mezi další zajímavé kopie Klaudyánovy mapy patří mapa italského rytce Bolonina Zalteriho z roku 1566, kopie od neznámého autora Vincence Brosche z konce 18. století nebo rukopisná kopie katolického kněze Františka Jakuba Jindřicha Kreybicha také z 18. století. Ve 20. století se setkáváme s kopií Václava Švambery pro dílo *Monumenta cartographica Bohemiae* (Novotná, 2018).

4.2 Kopie Klaudyánovy mapy Čech

Kolik bylo vytisknuto originálních map se můžeme pouze domnívat. Badatelé však předpokládají, že vytisknutých originálních map nebylo mnoho, neboť byly pořizovány nákladné kopie Klaudyánovy mapy.

Za ranné rukopisné kopie Klaudyánovy mapy, které jsou dodnes dochované, jsou považovány dvě kopie. Jedna z kopií je uložena ve sbírkách hraběcí rodiny Kolowrat-Krakowských na zámku v Rychnově nad Kněžnou. Tato rukopisná kopie, jejíž rozměry jsou podle Grima (2013) 144,8 x 62,6 cm¹³, je vykreslena na pásu papíru a vznikla slepením 8 kusů. Mapa je považována za věrnou kopii litoměřického originálu, co se týká rozměrů mapového pole, které v tomto případě podle Honla a Kuchaře (1936, s. 15) jsou 58 x 43 cm. Jedinečnost rychnovské kopie je spatřována v zachování pasáží, které jsou poškozené v originálním norimberském výtisku Klaudyánovy mapy z roku 1518. Jedná se například o text umístěný v horním okraji mapového jednolistu nebo část chybějícího území v mapovém poli (Honl, Kuchař, 1936). Mapa byla v roce 2010 zdařile restaurována a v současné době je součástí národního a světového kulturního dědictví (Grim, 2013).

*Obr. 4: Olejomalba Klaudyánovy mapy uložena v archivu Národního muzea v Praze
Autor fotografie: Miroslav Čábelka*

¹³ Jiný rozměr uvádí Honl a Kuchař (1936, s. 15), kteří výšku mapového listu uvádí na 137,4 cm.

Druhá dochovaná kopie je olejomalba mapy na plátně (obr. 4) pravděpodobně ze 17. století, která je uložena ve archivu Národního muzea v Praze (Novotná, 2018). Rozměry této olejomalby udává Grim (2013) na 73 x 143 cm. Mapa disponuje stejnou výškou jako v případě litoměřického originálu, avšak na šířku je tato olejomalba o 15 cm delší (Honl, Kuchař, 1936). Náplň mapové části je již na první pohled značně zkrácena.

4.3 Jednolist Klaudyánovy mapy

Originální výtisk Klaudyánovy mapy z roku 1518 (obr. 5) se do současnosti dochoval pouze jeden. Dozvídáme se o něm, že byl v 18. století ve vlastnictví českého katolického kněze Gelasia Dobnera, který jej daroval litoměřického biskupovi Emanuelovi Arnoštovi z Valdštejna. V současnosti je mapa uložena se Státním oblastním archivem v Litoměřicích a je ve vlastnictví litoměřického biskupství (Novotná, 2018). Klaudyánova mapa byla poprvé popsána v roce 1787 v první svazku díla „Materialien] Josefa Antonína Riegera (Pokorný, 2000). Kuchař (1958, s. 24) se domnívá, že Klaudyánova mapa měla sloužit patrně jako mapa cestovní; „není jiného důvodu pro její obrácenou orientaci severem dolů, jaká se hodila při používání mapy s kompasem a kapesními slunečními hodinami, svědčí o tom i milové značky“.

Obr. 5: Klaudyánova mapa Čech z roku 1518

Zdroj: http://www.sobesice.cz/1_info/6_histmapy/klaudyanova1.jpg

Rozměry celého jednolistu byly změřeny na 126 x 64 cm¹⁴, přičemž mapové pole zaujímá spodní třetinu jednolistu s rozměry 45 x 55 cm¹⁵ (Pomykaczová, 2007). Mapa je vytištěna z dřevorytu na 3 listy papíru, které byly po tisku slepeny a následně kolorovány. Celý jednolist je podlepen plátnem. I přesto, že toto dílo 500 let staré, je ve velmi dobrém stavu, drobnému poškození se nevyhnulo. V horní části mapy, nad panovníkem, chybí text (je pravděpodobně odtrhnutý), se kterým se lze setkat na rukopisných kopiích. Dále je to chybějící území mezi Hradcem Králové, Mladou Boleslaví a Turnovem (Novotná, 2018).

Celý jednolist Klaudyánovy mapy lze rozdělit na alegorickou část, heraldickou část, mapovou část, přičemž nesmíme opomenout alegorii Čech. Všechny části jsou níže popsány.

4.3.1 Alegorická část

Alegorická část jednolistu je zobrazena v horní části. Zcela uprostřed sedí na trůnu alegoricky znázorněný český a uherský král Ludvík Jagellonský (obr. 6). V pravé ruce drží otevřenou knihu a v levé tasený meč. Panovník je zde zobrazen jako vykonavatel soudní a výkonné moci. Na levé i pravé straně od panovníka jsou zobrazeny znaky zemí (obr. 7), kterým tento panovník vládl nebo si na ně činil nárok. Jedná se o erby Dolního Slezska, Moravského markrabství, Dalmatského království a Uherského království na levé straně od panovníka a erby Českého království, Chorvatského království, Lucemburského knížectví a znak Dolních Lužic na straně pravé od panovníka. Na obr. 8 se nachází lichoběžníkové pole symbolizující hierarchii spravedlnosti, na jejímž vrcholu stojí symbol spravedlnosti, tj. váhy. U symbolu vah lze rozpoznat nápis *povýšenost, svornost, milosrdenství a rovnost* v (Pešková, Herčík, Volfová, Šířínek, Sosnovec, 2016). Lichoběžník, který se směrem shoda ke spodu rozšiřuje, má uvnitř šest rozvinutých svitků pergamenu. Svitky jsou na každé straně drženy dvouocasým lvem. Na každém svitku je vyjádřen jeden postulát, podle kterých dle Roučka (1960, s. 45) „má být vykonáváno soudnictví a spravedlnost v zemi“. Můžeme zde přechíst názvy spravedlností *panující* umístěnou na vrcholu hierarchie, následovanou spravedlností *rytířskou*, spravedlností *mocnou*, spravedlností *právní*, spravedlností *sdílenou* a spravedlností *rozdělující*. Vlevo i vpravo od hierarchie spravedlnosti jsou znázorněny obrazce s biblickými citacemi, které jsou často Klaudyánem upravené. Citáty jsou uvedeny nadpisem „zákon nejvyšší právo“, což vyjadřuje autorovo přesvědčení o nejvyšší autoritě Bible (Roučka, 1960).

Obr. 6: Panovník na Klaudyánově mapě

Zdroj: Biskupství litoměřické

¹⁴ Tento rozměr uvádí i (Honl, Kuchař, 1936)

¹⁵ Honl a Kuchař (1936, s. 7) uvádí rozměry mapového pole 46 x 55 cm.

Obr. 7: Erby zemí, kterým vládl Ludvík Jagellonský nebo si na ně činil nárok

Zdroj: Biskupství litoměřické; autor výřezu: Alena Vydělková

Obr. 8: Hierarchie spravedlnosti s biblickými obrázky

Zdroj: Biskupství litoměřické; autor výřezu: Alena Vydělková

4.3.2 Heraldická část

Heraldická část zahrnuje pět páسů rodových znaků členů zemského a komorního soudu dle zasedacího pořádku z roku 1517 (obr. 9), některých držitelů nejvyšších zemských úřadů a tři královských měst. Na okraji listu jsou vyjmenováni členové rytířského stavu, kteří přisedali na soudech (Pešková, Herčík, Volfová, Širínek, Sosnovec, 2016; Novotná, 2018). Kde Klaudyán čerpal informace o pánech a jejich rozmištění se můžeme pouze domnívat, neboť soud zasedal velmi nepravidelně (Roučka, 1960)

První řádek představuje 13 členů zemského soudu za panský stav. U čtyřech z českých pánů je uvedena i jejich funkce (Roučka, 1960). Členy byli: Diepolt (Děpolt) Popel z Lobkovic a na Bílině, Jan Novohradský z Kolowrat, Petr Berka z Dubé a na Lipé, Jan z Vartenberka a na Dubu, Vilém z Pernštejna a na Helfštýně, Petr z Rožmberka, Zdeněk Lev z Rožmitálu a Blatné, Jaroslav ze Šelemberka a na Kosti a na Přerově, Jiří Bezdrůžický z Kolowrat, Ladislav ze Šternberka a na Bechyni, Kryštof ze Švamberka a na Boru, Jindřich Švihovský z Rýzmburka a na Horažďovicích, Sebastian Weitmillar z Weitmille a na Chotumově (Pešková, Herčík, Volfová, Širínek, Sosnovec, 2016).

Členy komorního soudu jsou zobrazeny ve druhé řádce a obsahují celkem 9 erbů. Členy byli: Václav Popel z Lobkovic a na Zbirohu, Michal Slavata z Chlumu a na Kostelí, Bedřich purkrabí z Donína a na Dražicích, Jindřich Sezema z Ústí a na Ústí, Vojtěch z Pernštejna

a na Helfenburku (za jménem uvedena úřední pozice *nejvyšší hofmistr království Českého*; Roučka, 1960), Kunrát z Krajku a na Mladé Boleslavi, Vilém z Illburka a na Ronově, Jan Křínecký z Ronova a na Kuncberku a Jan Ledecký z Řičan a na Ledči (Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016).

Třetí a čtvrtý řádek náleží pánům a rytířům dle Klaudyánova popisu „*Tito dole psaní z pánů mocníci obecného dobrého mají býti*“. Zobrazeno je 7 erbů v případě třetího řádku jejími členy byli: Adam Hradecký z Hradce, Vilém Kostka z Postupic, Jan Zajíc z Hazmburka a na Budyni, Ludvík Zajímač z Kunštátu a na Klášteře, Jan z Valdštejna a na Krupce, Karel ze Šumburka a na Trutnově, Wolf z Gutštejna a na Petersburku. Nižší rytířská šlechta je zobrazena na čtvrtém řádku a představuje celkem 5 erbů. Členy byli: Radslav Beřkovský ze Šebířova, Zdeněk Trčka z Lípy a na Lichtenburku, Jindřich Hložek ze Žampachu a na Březnici, Oppl z Fictumu a na Novém Šumburku a Vilém z Vřesovic a na Doubravě (Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016).

V posledním řádku erbů jsou vyobrazeny erby tří královských měst – Kutné Hory, Starého Města pražského a Žatce (Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016).

Obr. 9: Heraldická část

Zdroj: Biskupství litoměřické; autor výřezu: Alena Vydělková

4.3.3 Alegorie Čech

Pravděpodobně nejsložitější a poměrně zdařilou částí dosud popisovaných v rámci analýzy Klaudyánova jednodlistu je vyobrazení alegorie Čech, která je vidět na obr. 10. Celou alegorii lze chápat jako vyobrazení dvou samostatných obrazů (Roučka, 1960).

Levá část alegorie Čech představuje neutěšené církevní poměry v Českých zemích v tamější době. Zobrazeny vůz je tažený koňmi na obě strany, na každém z nich sedí vozká a koně popohání. Zajímavé je povšimnout si dvou mužů držících kola vozu. Na samotném vozu napočítáme sedm osob, které Roučka (1960 s.46) popisuje jako „*věřící, kteří touží dostat se*

do království nebeského, ale vozkové, kněží různých to vyznání, bezohledně řídí koně každý jiným směrem, takže vůz nemůže z místa, čemuž ještě napomáhají obě postavy u kol. Lidé na voze na sebe dorážejí a tím celý výjev ještě více nabývá na výtvarné živosti“.

Na pravé části alegorie Čech lze vidět neutěšené bezpečnostní poměry na cestách v podobě vlády Jagellonců, kteří nejsou řazeni k silným vládcům. Roučka (1960, s. 47) popisuje tuto část alegorie slovy: „*tlupa ozbrojenců vyráží z lesa a loupežně se vrhá na kupecký povoz, který se marně snaží uniknout*“.

Obr. 10: Alegorie Čech na Klaudyánově mapě
Zdroj: Biskupství litoměřické

Celá Alegorie Čech je bez jakéhokoli vysvětlujícího textu, protože autor pravděpodobně předpokládá všeobecné povědomí o tomto tématu a problematice, a proto text k vysvětlení není potřeba (Pešková, Herčík, Volfová, Širínek, Sosnovec, 2016).

4.3.4 Mapová část

Mapovou část najdeme ve spodní třetině Klaudyánova jednolistu. Její rozměry jsou dle Peškové, Herčíka, Volfové, Širínka, Sosnovce (2016, s. 88) 55 x 64 cm. Mapy byly často používány jako cestovní mapy s kompasem s malými slunečními hodinami. Aby nedocházelo k zastínění mapy kompasem, byla volena orientace mapy k jihu. Mapu lze tematicky řadit mezi mapy tematické či komunikační. Mapa neobsahuje geografickou síť, legendu ani měřítko. Vzhledem k deformacím, které na mapě najdeme, nelze jednoznačně určit měřítko mapy. Badatelé dochází k různým hodnotám mezi 1 : 500 000 a 1 : 685 000 (Pešková, Herčík, Volfová, Širínek, Sosnovec, 2016; Novotná, 2018).

Signety jsou umístěny v levé horní části zobrazené na obr. 11. Převrácené písmeno N a C napovídají latinskému Nikolaus Claudianus tedy Mikuláš Klaudyán, přičemž erb pod těmito iniciály je přisuzován právě Klaudyánovi. Iniciály V. a K. již tak jistě přisuzované svému nositeli nejsou. Nejpravděpodobněji však patří rytci mapy, Ondřeji Košickému, německému nakladateli a rytci Andreasu Kaschaerovi, přičemž písmeno A je opět vertikálně otočené a vzniklo tak potenciální písmeno V. I pod těmito iniciálami se nachází erb pravděpodobně tedy rytce mapy. Poslední je zde vyobrazen letopočet 1518, tedy rok vtištění celé mapy. Badatelé se domnívají, že vertikálně převrácená iniciála N a V vznikly při tisku, paradoxem však je,

že jinde se s převrácenými písmeny na celém jednolistu nesetkáváme (Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016; Novotná, 2018).

Obr. 11: Signety

Zdroj: Biskupství litoměřické

Klaudyánovu mapu lze zařadit mezi mapy tematické a komunikační. Komunikace jsou na Klaudyánově mapě zakresleny hnědým odstínem s černými tečkami, kterou jsou od sebe ve vzdálenosti jedné české míle, tj. 7,4 cm. Klaudyán míle zakreslil pravděpodobně podle vzoru Etzlaubera, který taktéž s mílemi na komunikacích pracoval. Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec (2016, s. 89) uvádí, že nešlo o přesnou lokalizaci teček, ale pouze o vyjádření vzdálenosti mezi městy počtem mílových teček. Kolik bylo teček mezi jednotlivými městy, takový počet mil byla jejich vzdálenost (Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016; Novotná, 2018). Záměr pro tvorbu silniční sítě na mapě není znám (Cendelín, 2017). Cendelín (2017, s. 82) tvrdí, že na Klaudyánově mapě máme vyobrazený „komplexní přehled o cestní síti v Čechách po roce 1518“. Cesty zobrazují přímé spojnice jednotlivých sídel zakreslených v mapě.

Výškopis je v mapě zobrazen zeleně barveným stromovým porostem (stroměčkovými značkami) představující pohraniční pohoří a hvozdy obklopující Česko. Řada listnatých porostů je zakreslena i uvnitř Čech, jejich velikost však v porovnání s pohraničním hvozdem je menší. V oblasti dnešních Krkonoš si lze povšimnout názvu *Krkonoš*.

Vodní toky jsou na Klaudyánově mapě zobrazeny modrozelenou barvou. Pojmenované jsou na mapě 6 vodních toků – Labe, Vltava, Ohře, Jizera, Orlice a Sázava. Nepojmenované jsou 3 vodní toky – Lužnice, Berounka a Otava. Názvy zobrazené v Klaudyánově mapě lze vidět v tabulce 1. V případě zákresu vodních toků lze najít určité nepřesnosti. Častou „chybou“ na starých mapách je zakreslení ústí řeky Berounky a Sázavy do Vltavy. Na starých mapách se často setkáváme se zákresem v jednom místě, avšak Sázava ústí do Vltavy jižněji než řeka Berounka. Celkově lze říci, že říční síť je zakreslena schematičtějším dojmem. Vodní plochy na mapě znázorněny nejsou.

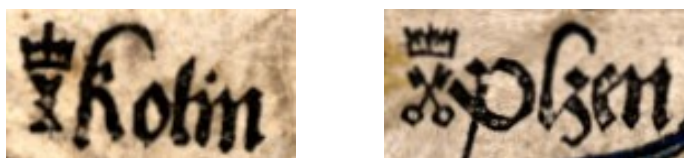
Dnešní název	Název na mapě
Berounka	Bez názvu
Jizera	Gizera rzeka
Labe	Labe rzeka
Lužnice	Bez názvu
Ohře	Ohrze rzeka
Orlice	Worlize rzeka
Otava	Bez názvu
Sázava	Sazawa rzeka
Vltava	Wltawa rzeka

*Tab. 1: Seznam řek na Klaudyánově mapě
Zdroj: vlastní tvorba*

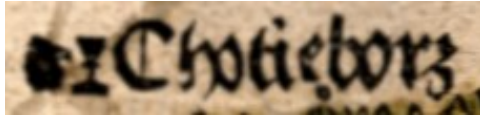
Nejrozsáhlejší analýza v mapové části Klaudyánova jednolistu patří vyobrazení sídel. Na mapě najdeme celkem 280 názvů sídel rozdělených do šesti kategorií. Jedná se o symboly, které budou blíže představeny v kapitole 5 – Metodika práce. Počet sídel v jednotlivých kategoriích lze najít v tabulce 2. Královská města podobojí jsou v mapě znázorněna symbolem kalicha a koruny a na mapě jich najdeme 30. Královská města katolická jsou vyobrazena symbolem zkřížených klíčů sv. Petra a korun a v mapě jich je uvedeno 7. Symbolem štítu a kalicha je v mapě zobrazeno 21 poddanských měst podobojí a symbolem štítu a zkřížených klíčů sv. Petra 31 měst poddanských katolických. V mapě najdeme 59 menších sídel označené půlměsícem, přičemž výjimku tvoří Ledec nad Sázavou, která je zcela bez označení. Jako poslední se v mapě setkáme se symbolem věže představující tvrze, hrady a kláštery, které nejsou více rozlišeny. Tato nejpočetnější kategorie čítá 131 názvů. Příklady vyobrazení přímo v mapovém poli představují obrázky 12 – 14. Klaudyán používá české názvy sídel.

	Počet sídel
Královská města podobojí	30
Královská města katolická	7
Poddanská města podobojí	22
Poddanská města katolická	31
Menší sídla	59
Tvrze, hrady a kláštery	131
Celkem	280

*Tab. 2: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na Klaudyánově mapě
Zdroj: vlastní tvorba*

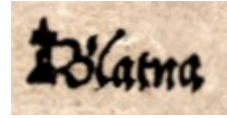
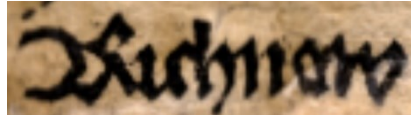

*Obr. 12: Vyobrazení královského města podobojí (Kolín) a katolického (Plzeň)
Zdroj: Biskupství litoměřické; autor výřezu: Alena Vydláková*

Obr. 13: Vyobrazení poddanského města podobojí (Chotěboř) a katolického (Broumov)

Zdroj: Biskupství litoměřické; autor výřezu: Alena Vydláková

Obr. 14: Vyobrazení menšího sídla (Rychnov) a tvrze, hradu a kláštera (Blatná)

Zdroj: Biskupství litoměřické; autor výřezu: Alena Vydláková

I přes precizní zpracování mapy Klaudyánem najdeme v mapě určité nepřesnosti a deformace. Například město Jílové u Prahy je v mapě zakresleno na levém břehu řeky Vltavy, ve skutečnosti se nachází na břehu pravém. Karlštejn je v mapě zakreslen západně od Berouna, ve skutečnosti se nachází východním směrem. Přehled vybraných příkladů nepřesností v zákresu sídel uvádí např. Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec (2016, s. 99 – 100).

4.4 Význam Mikuláše Klaudyána a jeho mapy Čech včetně pohledu do současnosti

Mikuláš Klaudyán bezpochyby představuje renesančního člověka, kterému se jako prvnímu podařilo zakreslit území Čech. Zajisté však i zde existují pochybnosti, zda je autorem jedinečného kartografického díla sám Mikuláš Klaudyán či nikoli. Neexistují však žádné přímé důkazy, které by potvrdzovali či vyvraceli tyto pochybnosti. Nejasná je však i domněnka o vzniku mapy. Honl a Kuchař (1936, s. 7) uvádí, že „Josef Dobrovský a Václav Hanka vyslovili domněnku, že mapa měla být novoročním darem, kdežto Rieger přičítal vznik českým stavům, dle zobrazení poměrů v dané době“.

Klaudyánova mapa je svou existencí a obsahem řazena mezi jedinečná díla nejen z historického a kartografického pohledu. Padesát let byla jedinou mapou Českého území¹⁶. Celý Klaudyánův jednolist symbolizující dění ve společnosti ve své době lze chápat i jako myšlenkový odkaz Mikuláše Klaudyána. Mapu lze zařadit taktéž mezi vůbec první mapy zobrazující silniční síť. Význam lze přisuzovat nejen Mikuláši Klaudyánovi jakožto pravděpodobnému tvůrci mapy, ale i jeho následovníkům. Sebastian Münster v polovině 16. století vydává kopii Klaudyánovy mapy, čímž rozšiřuje tak povědomí o českých zemích (Honl, Kuchař, 1936).

Popularita Klaudyánovy mapy je patrná i v dnešní době. Byla použita jako rekvizita v řadě českých filmů, například Kulový blesk nebo Jak vytrhnout velrybě stoličku.

¹⁶ Až do roku 1568, kdy byla vydaná mapa Čech Johannem Crigingerem, který však z Klaudyánovy mapy čerpal (Honl, Kuchař, 1936).

V Mladé Boleslavi, kde Klaudyán působil a je tak s tímto městem nepochybně spjatý, si tuto významnou osobnost rádi připomínají. V roce 2015 zde vznikla *Společnost Mikuláše Klaudiána Mladá Boleslav*, která v roce 2016 vydala publikaci *Klaudián*. V současné době by měla být připravována i druhá publikace, která by měla na publikaci *Klaudián* navazovat. Jak nám napovídá obrázek 16, název po autoru nejstarší dochované mapy Čech nese v názvu i Oblastní nemocnice Mladá Boleslav. Stejně tak je tomu i v případě nemocniční ústavní lékárny, která nese název Klaudiánova lékárna. Název Klaudiánova nese i mladoboleslavská ulice spojující Českobratrské a Komenského náměstí (obr. 16).

Obr. 15: Klaudiánova nemocnice Mladá Boleslav
Autor fotografie: Alena Vydláková

Obr. 16: Klaudiánova ulice Mladá Boleslav
Autor fotografie: Alena Vydláková

Jak již bylo zmíněno výše, v letošním roce dochází k významnému výročí od vydání nejstarší mapy Čech. Po celý rok 2018 dochází k řadě událostí spojených s tímto výročím. Ze všech bych jmenovala například slavnostní prezentaci pamětní stříbrné mince v hodnotě 200 Kč, která byla vydána Českou národní bankou a do oběhu byla uvedena 28. 2. 2018 slavnostním křtem v prostorách Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Pamětní minci, jejíž autorem je akademický sochař Zbyněk Fojtů, lze vidět na obrázku 17. Mince na lící straně detailně zobrazuje mapovou část Klaudyánova jednolistu.

Obr. 17: Rub a líc pamětní mince

Zdroj: <https://www.natur.cuni.cz/fakulta/aktuality/v-mapove-sbirce-prf-uk-byla-uvadena-do-obehu-pametni-stribrna-mince-cnb>

Další významnou událostí v letošním roce bylo slavnostní zasedání a konference s názvem *Mikuláš Klaudyán 1518/2018, 500 let od vydání první tištěné mapy Čech*. Toto zasedání se uskutečnilo 16. 5. 2018 v prostorách litoměřického hradu. Na účastníky čekal bohatý program plný přednášek na zajímavá témata spojená s nejstarší mapou Čech včetně jedinečné možnosti vidět originální výtisk Klaudyánovy mapy ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. Program celého slavnostního zasedání s konferencí je zobrazen na obr. 18.

Program slavnostního zasedání s konferencí

**Mikuláš Klaudyán 1518/2018,
500 let od vydání první tištěné mapy Čech**

16. květen 2018 v prostorách Hradu v Litoměřicích,
Tyršovo nám. 68/5, 412 01 Litoměřice

9.00 – 10.00	Prezence, ranní káva
10.00	Slavnostní zahájení
10.30 – 12.00	EVA SEMOTANOVÁ <i>Klaudyánova mapa nejen v dobových souvislostech</i> PAVLA SOŠTOVÁ <i>Žitní úklate, úskale a intelektuála Mikuláše Klaudyána</i> JAN ROYT <i>Vítez tazárny na dně stavy. K ikonografii Klaudyánovy mapy Čech</i>
	Diskuse
12.00 – 13.00	Ramí V prostoru Hradu
13.15 – 13.45	DANIELA BROKESOVÁ <i>Komentovaná prohlídka Klaudyánovy mapy Čech</i> Ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích
14.00 – 14.30	V prostoru Hradu EVA NOVOTNÁ <i>Klaudyánova mapa Čech v Múnsterové Kosmografii</i> (s příklady z Mapové sbírky PFF UK)
	Diskuse
14.30 – 14.45	odpolední káva
14.45 – 16.15	TOMÁŠ GRM <i>Kopie Klaudyánovy mapy Čech z 19. století</i> MICHAELA HRUBÁ <i>Mapa Mikuláše Klaudyána jako obraz: jagelonských Čech</i> VILÉM ZÁBRANEK
	Diskuse
16.15 – 16.30	Závěrečné slovo, ukončení

Obr. 18: Program slavnostního zasedání a konference

Zdroj: http://konffer.ff.ujep.cz/files/Klaudyán_2018/Klaudyán_program.pdf

Třetí významná událost konaná v letošním roce je putovní výstava s názvem *Mikuláš Klaudyán: první mapa Čech 1518*. Pozvánku na výstavu lze vidět na obr. 19. Tato výstava, jenž se nachází v předsálí Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, měla

slavnostní vernisáž 22.5.2018, přičemž je návštěvníkům k dispozici až do 31.12.2018. Výstava je volně přístupná a je doplněna komentovanými prohlídkami např. v rámci Pražské muzejní noci nebo Týdne geografie.

GEOGRAFICKÁ SEKCE PŘÍRODOVĚDECKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY,
MAPOVÁ SBÍRKA A KNIHOVNA GEOGRAFIE
POŘADAJÍ VÝSTAVU

 **Mikuláš
Klaudyán**
první mapa Čech 1518
23. 5. – 31. 12. 2018
Albertov 6, Praha 2
2. patro, předsálí Mapové sbírky
Vstup volný

Otevírací doba:
po-pá 9. 00-17. 00
(mimo dny pracovního klidu)

Obr. 19: Poznámka na výstavu

Zdroj: https://www.natur.cuni.cz/geografie/mapova-sbirka/aktuality/pozvanka-vystava-klaudyan.jpg/image_preview

5 Metodika práce

Úvodní část této kapitoly se zabývá postupem pro výběr map z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, které jsou podrobeny detailním obsahovým a základním kartometrickým analýzám. Jsou zde představeny všechny mapy, které jsou dostupné ve fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a elementy, na které je kladen důraz při analýze všech odvozenin Klaudyánovy mapy. Výsledkem je vypracování tabulky, která obsahuje přehled všech odvozenin Klaudyánovy mapy, které jsou dostupné ve fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy na základě Centrálního katalogu Univerzity Karlovy.

V další části této kapitoly je popsán postup, který byl proveden při zpracování obsahových analýz. Obsahové analýzy byly prováděny osobně v prostorách Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy nad originálními kopiemi Klaudyánovy mapy. Popsány jsou zde prvky, na které je při bádání kladen důraz.

Poslední část kapitoly se zabývá kartometrickými analýzami, kde je stejně jako v případě obsahových analýz, popsán postup při zpracování. Součástí kartometrických analýz je zaměření na polohové nepřesnosti v mapě či zaměření na posuny v mapě. Kartometrická analýza bude provedena v softwaru MapAnalyst zabývající se kartometrickými analýzami na starých mapách.

5.1 Výběr analyzovaných map

Před vypracováním obsahových a kartometrických analýz map bylo nutné provést analýzu všech potenciálních odvozenin mapy Mikuláše Klaudyána z roku 1518 z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Za pomoci vyhledávání v Centrálním katalogu Univerzity Karlovy bylo zjištěno, že ve fondu se nachází celkem 52 odvozenin Klaudyánovy mapy z roku 1518. Vzhledem k časovým možnostem bakalářské práce byl proveden výběr map, které budou podrobeny detailním obsahovým a kartometrickým analýzám. Všechny nalezené mapy jsou vypsány v tabulce v Příloze 1 a Příloze 2 této práce. Komentář k těmto tabulkám je popsán v kapitole Výsledky.

Zaměříme se nyní na analýzu všech odvozenin z fondu Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Jak již bylo zmíněno, vypracováním této analýzy vznikla tabulka v Příloze 1 a Příloze 2, kde jsou vypsány všechny mapy za pomoci vyhledávání v Centrálním katalogu Univerzity Karlovy. U všech map je uveden autor mapy, celý název mapy, rok výtisku a signatura dle Centrálního katalogu Univerzity Karlovy. Dále je uvedena informace o možnosti prohlédnutí v Digitálním repozitáři Univerzity Karlovy či dostupnost mapy na serveru Georeferencer. V neposlední řadě jsou uvedeny informace o rozměrech mapového listu a mapového pole, vyobrazení legendy a údaje o měřítku mapy. Výše zmíněné informace jsou získány buď osobním bádáním nad mapami, z jejich digitálních kopií nebo z Centrálního katalogu Univerzity Karlovy.

Ze všech zmíněných 52 odvozenin byly vybrány čtyři mapy; jejich výběr nebyl v některých případech vůbec jednoduchý. Všechny mapy byly prvotně rozděleny do několika pracovních „skupin“ podle typu mapy, ze které vycházely. Ve většina případů se jednalo o kopie nejstarší mapy Čech **Mikuláše Klaudyána**, dále byla početná skupina kopií mapy dle **Františka Jindřicha Jakuba Kreybicha**. Další skupinou bylo několik kopií mapy **Sebastiana Münstera** včetně originálního překladu Münsterova veledíla v podání **Zikmunda z Puchova**. Jako poslední byla v katalogu nalezena kopie nejstarší mapy Čech zpracovaná **Bologninem Zalterim**.

Pro detailní obsahové a základní kartometrické analýzy byla vybrána jedna mapa Sebastiana Münstera, konkrétně mapa z novějších vydání Kosmografie, jejíž datace spadá do roku 1560. Tato mapa byla vybrána kvůli svému „stáří“ a především, že jako jediná z analyzovaných map obsahuje legendu včetně popisů jednotlivých symbolů. Výběr mapy Zikmunda z Puchova byl poměrně jednoduchou záležitostí, neboť analyzovaná mapa pochází z originálního díla Kosmografie česká. Jednoduchý výběr byl i v případě mapy Bolognina Zalteriho, neboť ve fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy nalezneme pouze jednu kopii Klaudyánovy mapy v díle *Monumenta cartographica Bohemiae*. Čtvrtou, a tedy i poslední vybranou mapou, je mapa vydaná jako příloha k vydání Kroniky církevní Bohuslava Bílejovského v roce 1816 autora Františka Jindřicha Jakuba Kreybicha. Signatury jednotlivých map, které jsou podrobeny detailním obsahovým a základním kartometrickým analýzám, lze vidět v tabulce 3.

Autor mapy	Signatura
Sebastian Münster	D1/16/20
Zikmund z Puchova	D3/T/3
Bolognino Zalteri	D1/122/44
F. J. J. Kreybich	D1/158/3

Tab. 3: Signatury analyzovaných map z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Zdroj: vlastní tvorba s využitím Centrálního katalogu Univerzity Karlovy

5.2 Obsahová analýza

Obsahové analýzy vybraných map budou provedeny v prostorách Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy nebo z jejich poskytnutých digitálních kopií. Při této analýze bude kladen důraz na změření rozměrů mapového listu a mapového pole, na topografický i doplňkový obsah celé mapy. Provedené obsahové analýzy lze rozdělit do třech skupin. Důraz bude zaměřen na základní charakteristiku analyzované mapy, popsány budou i mimorámové údaje. Navazovat budou fyzickogeografické prvky, tj. zobrazení výškopisu (lesy, pohoří a vodstvo). Poslední bude socioekonomická část se zaměřením na komunikace a sídla. Tyto analýzy budou zaznamenány v abecedním pořadí, tj. komunikace, lesy a pohoří, sídla a vodstvo.

Na úvod každé mapy bude její „malé“ představení s uvedením rozměrů mapového pole, celého mapového listu a orientace mapy. Důraz bude zaměřen na zpracování legendy, která v mnohých analyzovaných mapách působí nedokončeným dojmem nebo chybí úplně. V této části bude popsán i doplňující obsah mapy, jako vyobrazení signet, erbů (v případě mapy Zikmunda z Puchova) či ostatních mimorámových údajů.

Analýza výškopisu mapy bude zaměřena na lesy, pohoří a vodstvo. Popsáno bude vyobrazení lesních porostů v mapě, přičemž uvedena bude i informace o názvu pohoří, které se v mapě vyskytuje. Dále na vybraných mapách budou analyzovány zobrazené vodní toky, případně vodní plochy. Bude popsán průběh vodního toku, i když lze předpokládat, že se s časem mění. Analýzu vodních toků proto nelze pokládat v tomto ohledu za směrodatnou. Analyzovány jsou i názvy vodních toků, výsledky jednotlivých analýz lze porovnat v kapitole Výsledky. V kapitole je možnost porovnání názvů řek ve všech mapách, které jsou podrobeny detailním obsahovým a základním kartometrickým analýzám.

Vyobrazení cest na starých mapách není vůbec tak časté, jak bychom předpokládali. Ani v tomto případě nejsou komunikace zobrazeny na všech analyzovaných mapách. Vyobrazené jsou pouze v případě originálního výtisku Klaudyánovy mapy z roku 1518, poté v kopii Františka Jakuba Jindřicha Kreybicha z roku 1816. Analýza cest bude provedena na základě dostupné literatury, například čerpáním ze článku Cesty Klaudyánovy mapy Čech z města Polná (Cendelín, 2017). Lze předpokládat, že výběr cest by. Proveden náhodně a důležitou roli sehrála i generalizace (Cendelín, 2017).

Nejzajímavější a nejrozsáhlejší obsahovou analýzou bude analýza sídel. Základem analýzy bude ruční spočítání všech sídel na vybrané analyzované mapě. Názvy sídel na Klaudyánově mapě budou porovnány s již zpracovanými rozbory sídel v dílech autorů (Honl, Kuchař, 1936; Kuchař, 1957; Kuchař, 1959; Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016). Vzhledem k tomu, že se zobrazené názvy i počty sídel v jednotlivých výzkumech zmíněných autorů mění, bude vypracována tabulka obsahující nejen všechny názvy na Klaudyánově mapě, ale pro porovnání i názvy na všech ostatních analyzovaných mapách. Čtenář si jednoduše může porovnat název vybraného sídla na mapách různých autorů. Vedle počtu sídel bude kladen důraz na zobrazení mapových značek jednotlivých sídel. Klaudyán zavedl ve své mapě celkem 6 mapových značek, které jsou včetně jejich popisu, zobrazeny v tabulce 4. Těchto šest mapových značek ve svých mapách používají i autoři Klaudyánových derivátů¹⁷. Pomocí kombinace mapových značek vzniklo 6 kategorií, které jsou zobrazeny na mapě. Jedná se o kombinace uvedené v tabulce 5.

¹⁷ Nutno podotknout, že Bolognino Zalteri ve své mapě nepracuje s mapovými značkami zavedenými Mikulášem Klaudyánem.

Symbol	Kategorie
Koruna	Královské město
Štít	Poddanské město
Kalich	Město podobojí (utrakvistické)
Zkřížené klíče sv. Petra	Katolické město
Půlměsíc	Menší sídlo
Hradní věž	Tvrze, hrady a kláštery

Tab. 4: Přehled mapových značek

Zdroj: vlastní tvorba

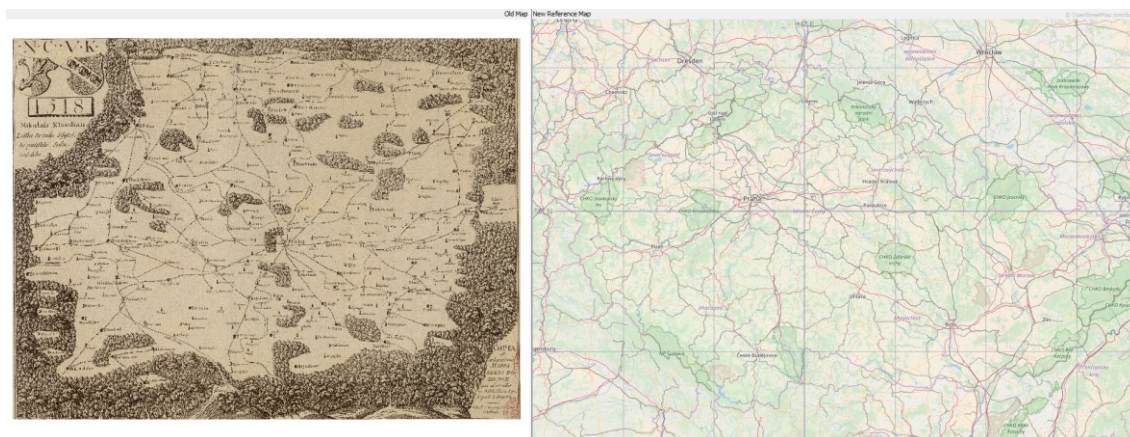
Kategorie	Počet sídel
Královská města podobojí	Koruna + kalich
Královská města katolická	Koruna + zkřížené klíče sv. Petra
Poddanská města podobojí	Štít + kalich
Poddanská města katolická	Štít + zkřížené klíče sv. Petra
Menší sídla	Půlměsíc
Tvrze, hrady a kláštery	Hradní věž

Tab. 5: Kombinace mapových značek v mapách

Zdroj: vlastní tvorba

5.3 Kartometrická analýza

Prvním krokem k zjištění základních charakteristik kartometrické analýzy bude zobrazení zdigitalizované mapy v softwaru MapAnalyst. Příklad analyzované mapy z prostředí softwaru MapAnalyst lze vidět na obr. 20.

Obr. 20: Zobrazení analyzované mapy v prostředí softwaru MapAnalyst

Zdroj: vlastní tvorba za použití softwaru MapAnalyst

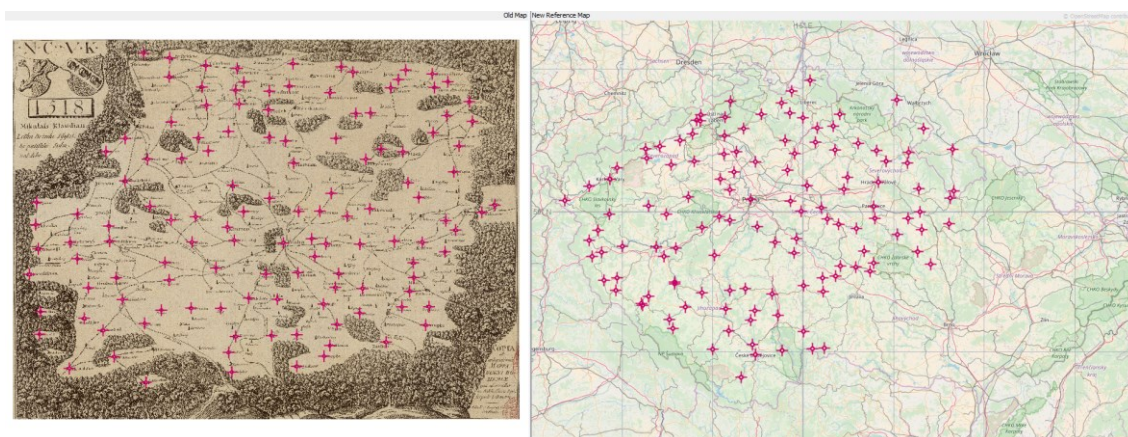
Nejprve bude nutné provést georeferencování mapy za pomoci vlicovacích bodů. Vlicovací body by měly být rovnoměrně rozprostřeny po celém mapovém poli v dostatečném množství. Obecně lze říci, že čím více vlicovacích bodů, tím přesnější analýza by měla vzniknout. Jak již bylo řečeno, původní Klaudyánova mapa zobrazuje 280 sídel. Jako vlicovací body bylo zvoleno 118 sídel, při kterých lze předpokládat, že jejich poloha se v čase nemění. Počty zvolených vlicovacích bodů včetně jejich rozlišení podle legendy vidět v tab. 6. Výběr vlicovacích bodů

bude zúžený, neboť bude dbáno, aby na všech analyzovaných mapách byly použity stejné vlíčovací body. Vzhledem k tomu, že nejvíce zgeneralizovaná je komparace Sebastiana Münstera, byla většina vlíčovacích bodů založena na této mapě. Rozložení vlíčovacích bodů v prostředí softwaru MapAnalyst lze vidět na obr. 21; v pravé části je vidět rozložení bodů na staré mapě, v levé části na nové referenční mapě. Jednotlivé středy vlíčovacích bodů na starých mapách byly zvoleny ve středu jejich znaku, na referenční mapě byly vlíčovací body voleny do středu města, většinou do středu hlavního náměstí nebo do objektu prostoru hradu či zámku.

	Počet vlíčovacích bodů
Královská města podobojí	26
Královská města katolická	5
Poddanská města podobojí	24
Poddanská města katolická	20
Mensí sídla	13
Tvrze, hrady a kláštery	30
Celkem	118

Tab. 6: Počet vlíčovacích bodů použitých ke kartometrickým analýzám

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 21: Ukázka rozložení vlíčovacích bodů na staré mapy a nové referenční mapě v prostředí MapAnalyst

Zdroj: vlastní tvorba za použití softwaru MapAnalyst

Po provedení prvotních kroků byly již automaticky softwarem vypočítány a zobrazeny základní kartometrické charakteristiky, které lze vidět na výstupech jednotlivých map. Software MapAnalyst umožňuje čtyři typy vizualizace polohových nepřesností; jedná se o mřížku zkreslení, vektory posunů, měřítkové izolinie a rotační izolinie (Vaněk, 2009). V této bakalářské práci jsou zobrazeny pouze první dvě zmiňované vizualizace. Mřížka zkreslení zobrazuje zdeformovanou síť, v této práci s defaultně nastaveným intervalem 0.1° . Tato analýza se řadí mezi jednu ze základních vizualizací přesnosti na starých mapách. U vektoru posunů je počáteční bod vektoru v určeném identickém bodě na staré mapě a konec vektoru v určeném identickém bodě na nové referenční mapě. Obecně platí, že čím jsou vektory delší, tím jsou posuny větší.

6 Analýza Münsterovy kopie Klaudyánovy mapy

Znalost a povědomí o naší zemi se velmi rozšířilo díky basilejskému profesorovi Sebastianu Münsterovi, který nechal vyřezat do dřeva dvě zmenšené kopie Klaudyánovy mapy do svého díla Kosmografie roku 1545 (Kuchař, 1954). Samotný význam slova kosmografie vysvětluje například Krejčová (2010, s. 4), která říká, že „*kosmografiemi se nazývaly zpravidla drobnější tisky, které přinášely prostý přehled astronomického a matematického zeměpisu, popis světadílů se soupisy zeměpisných objektů*“. Nový akademický slovník cizí slova (Kraus a kol. 2007, s. 447) popisuje kosmografii více z laického hlediska jako vědu, která „*popisuje vesmír a shrnuje poznatky o Zemi, sluneční soustavě a jejich zákonech*“. Kosmografie by se dalo obecně říci, že by se tedy měla zabývat astronomickými základy zeměpisu (Krejčová, 2010).

Následující kapitola se zabývá komparací Klaudyánovy mapy v Kosmografii Sebastiana Münstera. Stručně zde je představena Münsterova biografie a jeho dílo. Poté jsou provedeny detailní obsahové a základní kartometrické analýzy vybrané Münsterovy mapy. Sebastianem Münsterem a jeho mapou se zabýval například Karel Kuchař (Kuchař, 1954).

6.1 Sebastian Münster

Sebastian Münster¹⁸ (1488–1552)¹⁹ byl významným německým kartografem a kosmografem (obr. 22). Na univerzitě vystudoval filozofii a teologii, dále matematiku, geografii a astronomii v Löwen. Po přestupu do Freiburgu studoval hebrejštinu a v roce 1509 vstoupil do kláštera, aby studoval pod tamějším významným německým humanistou Konradem Pellikanem. V roce 1512 byl Sebastian Münster vysvěcen na kněze. V dalších letech přednášel filozofii a teologii nebo nejrůznější astronomické-matematické a geografické studie.

Obr. 22: Sebastian Münster

Zdroj: http://swaen.com/images/Sebastien_Munster.jpg

¹⁸ Též Šebestián Münster

¹⁹ Rok narození Sebastiana Münstera se v literatuře neshoduje. Například Kuchař (1954, s. 87) uvádí rok narození 1489. Při zpracovávání této práce vychází z Krejčové (2010) a Novotné (2016), kteří uvádí rok narození 1488.

V roce 1518 se Münster přestěhoval do Basileje a vydal svůj první text s názvem *Epitome Hebraicae Grammaticae*, tedy průzkum hebrejské gramatiky. Tato kniha je řazena mezi jednu z prvních jazykových knih v hebrejštině publikovaných v Německu. V následujících letech Münster publikoval časté a četné hebrejské texty nebo vydal mapu Německa (1525). V letech 1534–1535 Münster publikoval dvoudílné vydání Starého zákona *Biblia Hebraica* v hebrejštině; toto dílo se setkala s mezinárodním uznáním. Münster zemřel v Basileji v roce 1552 na následky nákazy (Swaen, 2017).

Významným dílem Münstera bylo vydání *Geografie* Ptolemaia v roce 1540. Münster použil řecký rukopis, přičemž opravil řadu nesprávných interpretací. Kniha obsahovala celkem 21 moderních map. Nové mapy ukazovaly vývoj kartografie ve střední Evropě; byly tištěny do dřevěných bloků. Münster věnoval každému kontinentu mapu, což bylo následováno i dalšími pozdějšími tvůrci atlasů. Za jednu z nejslavnějších a nejvýznamnějších map celého 16. století je považována mapa Ameriky, neboť mapa Ameriky byla vydána přibližně 50 let po objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem. Geografie byla díky svému úspěchu vydána v dalších vydáních v roce 1542, 1545 a 1552 (Swaen, 2017).

Druhým významným dílem Münstera bylo dílo *Kosmografie*, poprvé vydáno roku 1544 v Basileji. Kosmografie zahrnovala geografický a historický popis světa, zvláštní důraz byl kladen na Německo. Dílo zahrnovalo 471 dřevorytu a 26 map v 6 svazcích a do roku 1650 bylo vydáno v 46 vydáních v šesti jazycích, přičemž každý výtisk zahrnoval revize a další dodatky. Kosmografie je považována za jedno z nejdůležitějších a nejpopulárnějších knih 16. století. Mezi nejcennější pasáže díla patří část věnovaná Německu a střední Evropě (Swaen, 2017).

Sebastian Münster se zasloužil i o rozšíření povědomí a znalostí o českých zemích. Do vydání Ptolemaiovy Geografie i Kosmografie zahrnul mapu českých zemí, která vycházela z Klaudyánovy mapy z roku 1518. Kopie Klaudyánovy mapy byla jednou z dvanácti map, která byla zobrazena ve třetím vydání Ptolemaiovy Geografie roku 1545 a v díle Kosmografie je zařazována od roku 1550 (Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

6.2 Obsahová analýza

Mapa, která je podrobena detailní obsahové analýze, je zobrazena na obr. 23. Rozměry analyzované mapy byly změřeny na 25,3 x 35,2 cm, rozměry celého mapového listu na 27,0 x 36,2 cm. Rozměry této mapy představují přibližně 3/5 celkového rozměru originálního výtisku Klaudyánovy mapy (Kuchař, 1954). Mapa je orientována jižně, pojmenovány jsou latinsky tři světové strany: *Meridies*, *Septentrio* a *Oriens*; popsány jsou názvy Moravy (*Moravia*) a Slezska (*Slesia*). Mapa má vyobrazené měřítko a legendu včetně popisu jednotlivých mapových značek. Mapa je opatřena německým názvem *Behemer königreich mit Bergen ind Wälden geringe umb beschlossen*, což lze volně přeložit jako České království obklopené horami a lesy. Analyzovaná mapa pochází z roku 1560, jazyk mapy je český a německý; mapa je lehce poškozená, ale celkově je v poměrně zachovalém stavu.

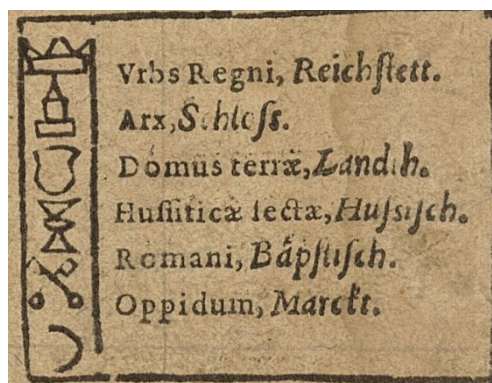

Obr. 23: Behemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings vmb beschlossen [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]

Zdroj: Mapová sbírka PŘF UK

Při prvním pohledu na mapu je patrný chybějící obraz signet. Místo toho je vyobrazena *Cesta do Vídne* z Třebíče přes Moravské Budějovice a Znojmo. V této oblasti je taktéž vyobrazena veduta Brna (*Pryň*). Ve středu mapového pole je napsáno označení českých zemí *Behem*. Tato mapa byla do analýzy vybrána především kvůli své legendě. Jako jediná z analyzovaných map totiž vedle mapových značek obsahuje i jejich popis, který se však v různých vydáních mapy lišil. Legenda (obr. 24) je zobrazena dvojjazyčně (latinsko-německá) se dvěma různými řezy písma, kdy první písmo je tištěné. V řadě jiných výtisků Kosmografie

však je mapa Čech uvedena pouze se šesti mapovými značkami bez jakéhokoli vysvětlení (Kuchař, 1954).

Obr. 24: Legenda na Münsterově mapě

Komunikace

Komunikace na Münsterově kopii zakresleny nejsou.

Lesy, pohoří

Pohraniční hvozd je v podání Münstera zobrazen střídajícím stromečkovou a skalnatou kresbou. Lesy jsou zakresleny i uvnitř mapy Čech. V mapovém poli nalézáme pravděpodobně název Krkonoš u pramenu Labe, avšak kvůli horšímu výtisku mapy nelze tento nápis dobře rozpoznat.

Sídla

Počet sídel na mapě oproti Klaudyánovu originálu je značně zgeneralizován. Na mapě najdeme 185 názvů sídel. Počet sídel v jednotlivých kategoriích lze vidět v tab. 7. Výčet všech sídel a možnost porovnání názvu v jiné analyzované odvozenině Klaudyánovy mapy, přímo v originálu Klaudyánovy mapy z roku 1518 nebo se současným názvem lze v tabulce v Příloze 3. Čitelnost některých názvů je horší, především z důvodu stáří tisku, názvy sídel jsou české a německé.

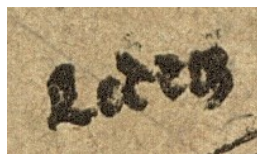
	Počet sídel
Královská města podobojí	30
Královská města katolická	6
Poddanská města podobojí	22
Poddanská města katolická	30
Menší sídla	21
Tvrze, hrady a kláštery	76
Celkem	274

Tab. 7: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na Münsterově mapě

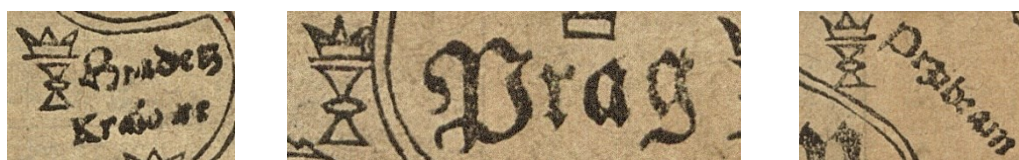
Zdroj: vlastní tvorba

Co se týká generalizace názvů, z měst královských katolických chybí Ústí nad Labem, poddanských katolických Trutnov. Menší sídla snížila svůj počet o více než polovinu, v případě tvrzí, hradů a klášterů je počet nižší o 55. Doplněn byl popis sídel v oblasti Krušných hor a dnešního Německa. Doplněn byl název Freiberg, Jáchymov, Annaberk a Schneeberg.

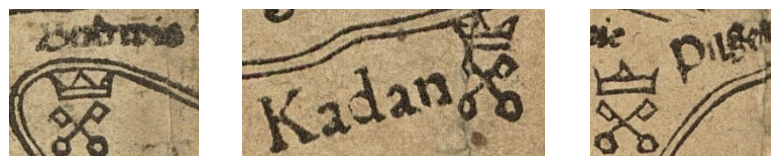
Symbole pro jednotlivé kategorie se nijak neliší od Klaudyánova originálu. Královská města symbolizuje obraz koruny, poddanská města štít, katolická města symbol zkřížených klíčů sv. Petra, města podobojí (utrakvistická) obraz kalicha, menší sídla symbolem podkovy a pro tvrze, hrady a kláštery symbol věžičky. U každého sídla opět najdeme dvojici těchto symbolů, přičemž výjimku tvoří Ledeč nad Sázavou (v mapě zobrazena jako *Ledecz*, obr. 25), která v mapě nemá vyobrazen žádný symbol. Pro jednodušší zařazování tohoto nejasně zakresleného sídla je Ledeč zařazena do kategorie poddanská města podobojí. Pravděpodobně z důvodu stáří mapy chybí název sídla u města Lanškroun. Příklad vyobrazení vybraných sídel na Münsterově mapě lze vidět na obrázcích 26 – 31 rozdělených do šesti kategorií.

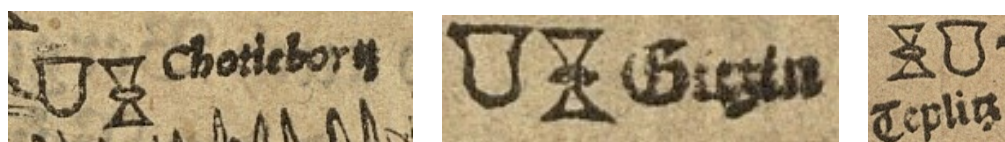
Obr. 25: Ledeč nad Sázavou

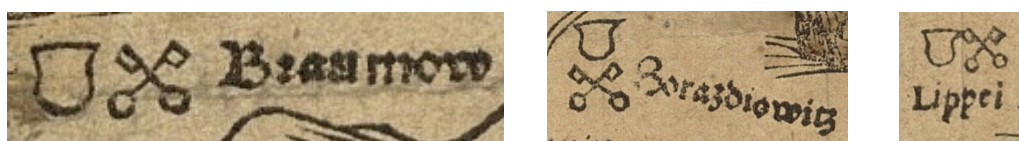
Obr. 26: Královská města podobojí

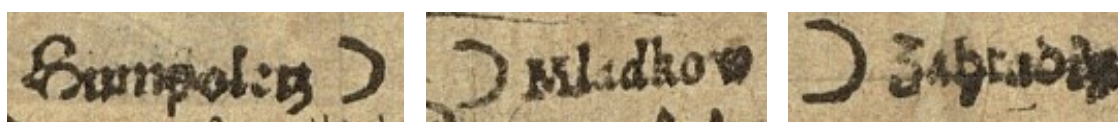
Obr. 27: Královská města katolická

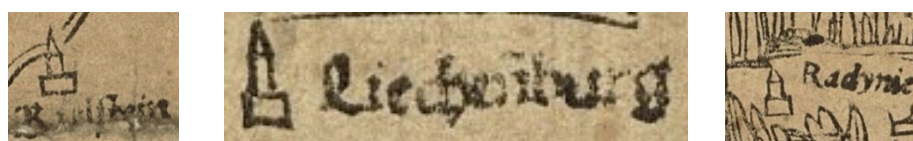
Obr. 28: Poddanská města podobojí (utrakvistická)

Obr. 29: Poddanská města katolická

Obr. 30: Menší sídla

Obr. 31: Tvrze, hrady, kláštery

Jak již bylo řečeno, Münster k některým názvům sídel přidal názvy německé. Jednalo se celkem o 10 sídel dnešních názvů Beroun, Český Dub, Dvůr Králové nad Labem, Jindřichův Hradec, Cheb, Kladruby, Kolín, Krupka, Loket a Žatec (příklad dvojjazyčných názvů na obr. 32).

Obr. 32: Příklad dvojjazyčných názvů sídel v Münsterově mapě

Vodstvo

Vodní toky jsou zakresleny dvojitou plynutou čarou. Všechny zobrazené vodní toky včetně jejich názvu na mapě, dnešního názvu a vyobrazení názvu v mapě lze vidět v tabulce 8. Vodních toků je tedy v mapě zobrazeno 9, přičemž 6 z nich nese i svůj název (Jizera, Labe, Ohře, Orlice, Sázava, Vltava), nepojmenované jsou řeky Berounka, Lužnice a Otava. Všechny zobrazené řeky mají svůj pramen v lesním hvozdu lemující okolo mapového pole.

Dnešní název	Název na mapě	Zobrazení na mapě
Berounka	Bez názvu	
Jizera	Gizera A.	
Labe	Labe Rzeka	
	Albis A.	
	Zabe rzeka	
Lužnice	Bez názvu	
Ohře	Ohrze A.	
Orlice	Vuorlitz A.	
Otava	Bez názvu	
Sázava	Sazawa A.	
Vltava	Molta fl.	

Tab. 8: Přehled řek na Münsterově mapě

Zdroj: vlastní tvorba

Zajímavé je si v mapě povšimnout špatného zákresu názvu Vltavy (*Molta fl.*), který Münster zanesl na řeku Otavu.

Popsání průběhu jednotlivých vodních toků na mapě není jednoduché. Určující by měla být sídla na mapě, ale ta ne vždy jsou zobrazena zcela správně. Důležité je pak mít na paměti, že koryto vodního toku se v průběhu let může i změnit. Zde je uveden průběh některých vodních toků. Tok řeky Labe je svým průběhem až po soutok s Vltavou velmi podobný znázornění v Klaudyánově mapě. Řeka Orlice na mapě pramení v blízkosti města Litomyšl. Orlice však vzniká soutokem Tiché a Divoké Orlice, na mapě bude pravděpodobně zakreslena Tichá Orlice, neboť Žamberk, kterým protéká Divoká Orlice, je na mapě zobrazen poměrně daleko od toku řeky. Soutok s Labem se nenachází v Hradci Králové, ale v bezprostřední blízkosti. Chybné zakreslení lze pozorovat ve střední části řeky Sázavy. Přibližně od dnešního Havlíčkova Brodu po obec Sázava dochází k zdatelné odchylce. Lipnice nad Sázavou, kterou by měla řeka protékat, je znázorněna poměrně ve velké vzdálenosti od toku řeky, a naopak město Vlašim je v bezprostřední blízkosti řeky. Ústí řeky Sázavy do Vltavy je poté v téměř totožném místě, jako ústí Berounky do Vltavy. Toto je častá chyba na starých mapách, kde jsou ústí těchto dvou řek do Vltavy znázorněny v totožném místě. Sebastian Münster jako pramennou řeku Berounky pravděpodobně považoval řeku Mži (stejně tak i ostatní autoři), neboť ostatní ramenné řeky Berounky mají průběh svého toku poměrně hodně vzdálený od potenciálního toku Mže.

Klaudyánova mapa zachycuje pouze vodní toky, nikoli vodní plochy. Münsterova mapa zachycuje jednu vodní plochu. V blízkosti veduty města Blatná (obr. 33) můžeme vidět zobrazení vodní plochy představující rybníční síť v blízkosti tohoto sídla. Výraznější vodní plochy v mapě nenalezneme.

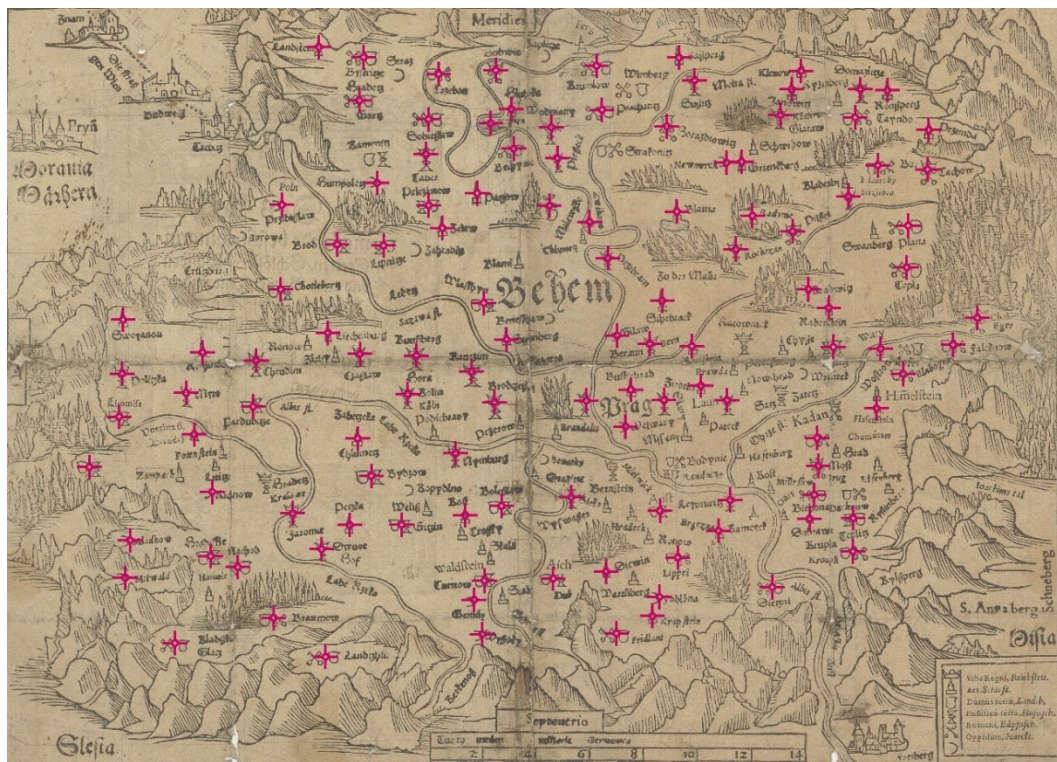
Obr. 33: Blatná

6.3 Kartometrická analýza

Celková velikost mapy zjištěná softwarem MapAnalyst je 25,0 x 35,0 cm, což představuje rozdíl 2, resp. 3 mm v porovnání s měřením mapy v její fyzické podobě. Tento rozdíl pravděpodobně nastal kvůli nepřesnému ořezání mapového pole od mapování listu, avšak pravděpodobné je i chybné fyzické změření mapy. Tento rozdíl lze však považovat za zanedbatelný. Barevný sken analyzované mapy byl poskytnut v bezztrátovém formátu TIFF s rozlišením 400 DPI. Před zpracováním kartometrické analýzy byla mapa oříznuta, aby bylo možné analyzovat pouze mapové pole bez okolního mapového listu. Analýza byla provedena v softwaru MapAnalyst.

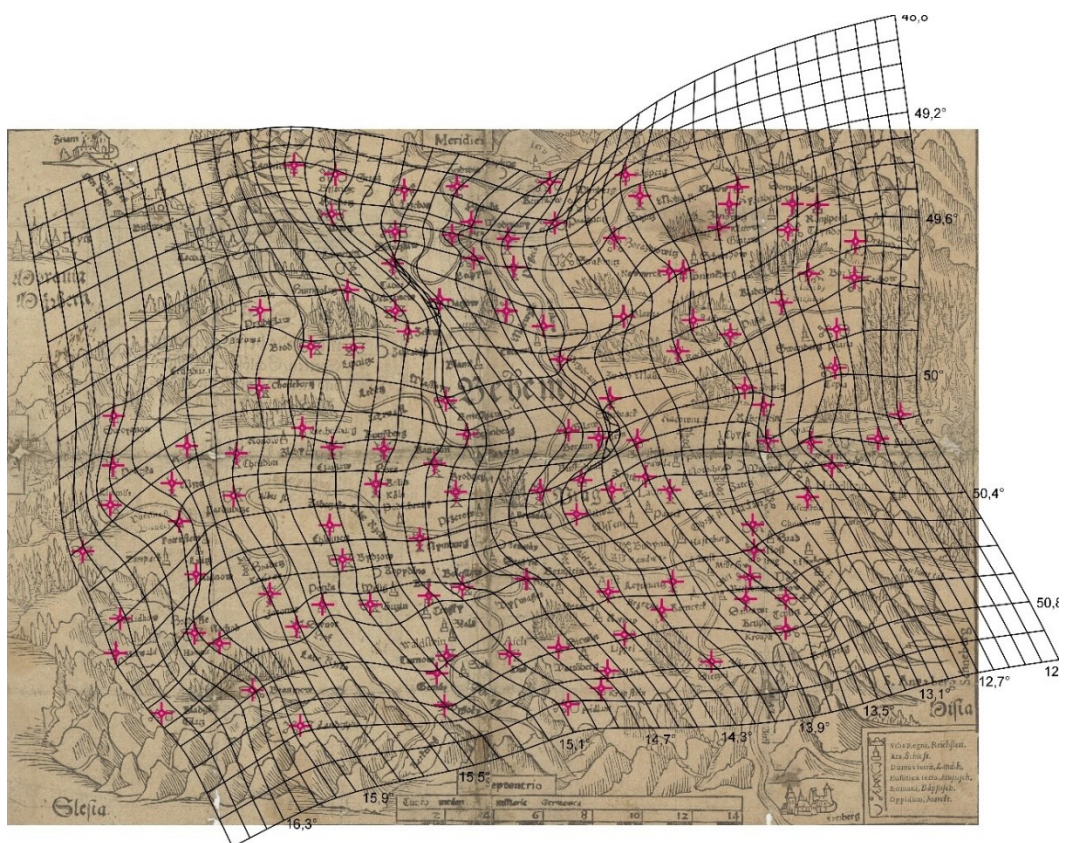
Nejprve bylo nutné do mapy zanést identické body, pomocí kterých bude provedena základní kartometrická analýza. Rozložení identických bodů na Münsterově mapě je vidět na obr. 34. Následně již byly provedeny vybrané analýzy. Měřítko Münsterovy kopie Klaudyánovy mapy byly softwarem MapAnalyst Helmertovou transformací vypočítáno na 1 : 1 027 000. Rotace (stočení) mapy byly vypočítáno na 166°, což přibližně odpovídá a potvrzuje jižní orientaci mapy. Porovnání všech dosažených výsledků analýz jednotlivých map lze v tabulce v kapitole Výsledky.

Mřížka zkreslení (obr. 35) zobrazuje dvě msta, kde dochází k většímu zkreslení. Mřížka je zde vyobrazena rovnoběžkami 48,8° až 51° severní šířky a poledníky 16,7° až 12,3° východní délky. První je zakreslení polohy Tábora, Pacova a Pelhřimova. Pacov leží severně od spojnice Tábor – Pelhřimov; poloha těchto měst je proto v mapě značně zkreslena. Druhou oblastí je Berounko. Zde je špatně zakreslena poloha Karlštejna, který na mapě leží na levém břehu řeky Berounky, ve skutečnosti leží na břehu pravém. Naopak hrad Žebrák leží na levém břehu a v mapě je vyobrazen na břehu pravém. Druhou analýzou je zobrazení vektoru posunů (obr. 36), u kterých lze říci, že k největším posunům dochází v hraničním pásu mezi Náchodem a Českými Budějovicemi a dále v oblasti severních Čech.

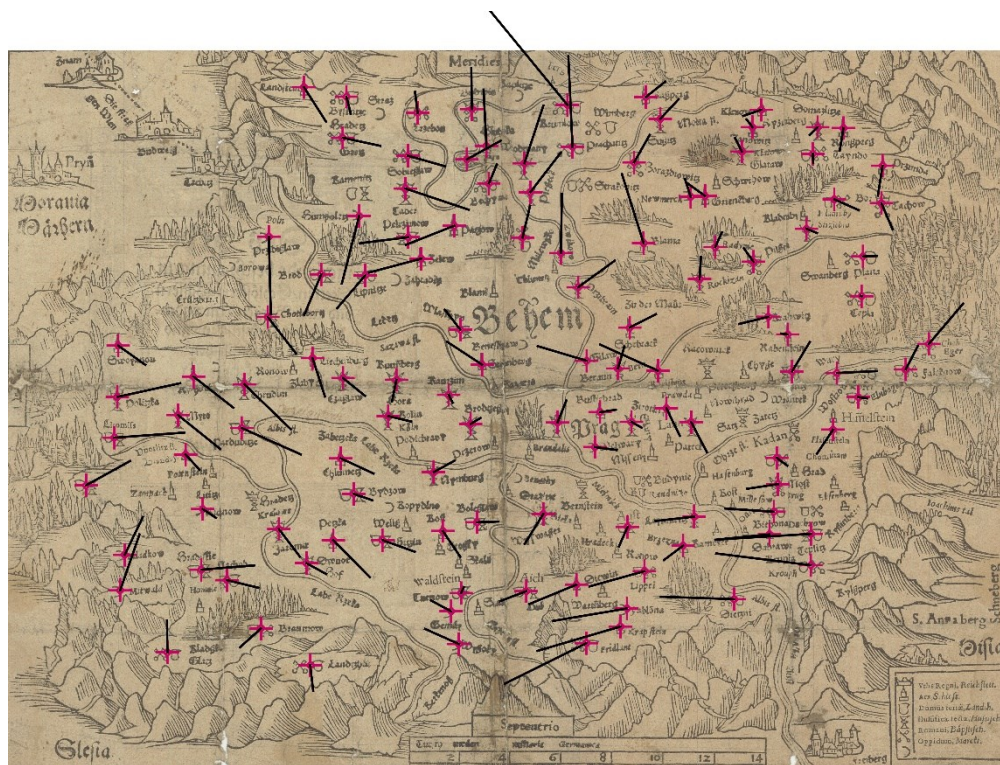

Obr. 34: Rozložení identických bodů na Münsterově mapě

Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 35: Deformační mřížka na Münsterově mapě
 Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 36: Vektory posunů na Münsterově mapě
 Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

7 Analýza mapy Zikmunda z Puchova

Kapitola 7 je volným pokračováním kapitoly předchozí. Představen je zde Zikmund z Puchova a jeho mapa Čech vydaná v díle Kosmografie česká roku 1554, jakožto překlad Münsterovy Kosmografie. Biografie Zikmunda z Puchova je v kapitole představena velmi stručně, neboť neexistují prameny mapující život této významné osobnosti. Dále je prezentováno dílo Kosmografie česká a poté již detailní obsahové a základní kartometrické analýzy mapy Zikmunda z Puchova.

7.1 Zikmund z Puchova a Kosmografie česká

O Zikmundovi z Puchova se nedochovalo mnoho životopisných informací. Pocházel z území dnešního Slovenska, ale většinu života prožil v Praze. Rok narození taktéž není znám, pouze se můžeme dočíst, že Zikmund z Puchova zemřel v roce 1584 (Krejčová, 2010; Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

Prvotní impuls pro překlad Münsterovy Kosmografie do češtiny není znám (Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016). Arcijáhen pražského arcibiskupství Jan z Puchova se ujal nápadu římského a českého krále Ferdinanda I. o přeložení Kosmografie. Samotným překladem Kosmografie pověřil Jan z Puchova svého synovce Zikmunda z Puchova²⁰, který poté několik let Münsterovo dílo překládal. Zikmund se nezabýval pouhým překladem, ale v částech knihy, která popisuje české země došlo k rozšíření a upravení původních informací na základě dostupných pramenů (Krejčová, 2010; Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

Vytištění přeloženého díla nebyla v tamější době jednoduchá, a především levná záležitost. V roce 1553 se podařilo získat právo Kosmografie především díky nejrůznějším mecenášům, kteří se rozhodly finančně podpořit vydání díla, a byl také domluven tisk u vydavatele Jana Kosořského z Skosoře²¹, u kterého byla „*Kozmograffia Česká, to gest wysánij o položenij kragin neb Zemij y Obyčegijch Národuow wsseho Swieta a Hystorygij podlé Počtu Leth naněm zběhlých, prvé nikdá tak pospolku w žádném Jazyku newidaná*“ (Krejčová, 2010) roku 1554 v Praze vydána (Krejčová, 2010; Novotná, Tröglová Sejtková, Chrást, 2016).

Kosmografie česká je méně ilustrovaná než Kosmografie Sebastiana Münstera. Ve středu ornamentálně zdobeného dřevořezu na titulním listě lze vidět českého lva. Na rubu titulního listu můžeme spatřit znak pražského arcibiskupství a erby Jana z Puchova a Zikmunda z Puchova. Poté již následuje poděkování od Jana a následně od Zikmunda králi Ferdinandovi I. Kosmografie má rozměry 38,5 x 24,5 x 14,5 cm.

²⁰ Zikmund byl synem Janova bratra Floriana z Puchova

²¹ Často psán jako Jan Kosořský z Kosoře; český tiskař (zemřel pravděpodobně 1580 nebo 1589; Bibliografie dějin Českých zemí, 2018c)

7.2 Obsahová analýza

Mapu Čech najdeme v Kosmografii české v kapitole *O Evropě* a podkapitole *O Zemi české*, konkrétně se jedná o vložený list mezi stranami 460 (CCCCLX) a 461 (CCCCLXI). Samotná mapa (obr. 37), která je nalepena pravděpodobně na dvou mapových listech²², je opatřena razítkem *Museum Regni Bohemiae* (označující původní vlastnictví Národního muzea) na zadní straně mapového listu. Rozměry této mapy byly změřeny 25,5 x 35,5 cm, přičemž rozměr mapového listu je 34 x 45,8 cm. Rozměr s erby je 32,5 x 44,4 cm. Mapa je orientovaná jižně, pojmenovány jsou latinsky tři světové strany (stejně jako u Münsterera): *Meridies*, *Septentrio* a *Oriens* popsány jsou i názvy Moravy (*Morawa*) a Slezska (*Slesia*). Mapa má vyobrazené měřítko a legendu bez popisu jednotlivých mapových značek. S názvem mapy se nesetkáváme, i když v případě Münsterera byl název uveden. Jedná se o původní vydání z roku 1554 a jazyk mapy i celého díla je český. Je patrné, že nad mapou probíhaly restaurátorské zásahy, ale i přesto je tisk mapy velmi zachovalý.

Obr. 37: MDLIII. Kozmografiffia Česká: To gest wyspánij, o položenij Kragin neb Zemij y Obyčegijch Národuow wsseho Swieta, a Hystorygij podlé Počtu Leth naněm zběhlých, prwé nikdá tak pospolku w žádném Jazyku newidaná / [Sebastian Münster] ; Jan Kosořsky z Skosoře; Jan z Puchowa Arcybiskupstwuj Kostela Pražske[h]o Administrator a Archydyakon ; Zygmund mladssij z Puchowa

Zdroj: Mapová sbírka PŘF UK

²² Lze předpokládat, že se jednalo o dva listy ručního papíru, přičemž druhý list byl oříznutý. Toto tvrzení však nelze říct s přesností, je možné že se jednalo pouze o jeden papír.

Stejně jako v případě Münsteru, chybí vyobrazení signet. Na toto místo je vyobrazena *Cesta do Vídně* z Třebíče přes Moravské Budějovice a Znojmo. V této oblasti je taktéž vyobrazena veduta Brna (*Pryň*). Na rozdíl od Münsterovy mapy, Zikmund vypustil německý název pro popis Cesty do Vídně. Ve středu mapového pole chybí označení českých zemí *Behem*. Zajímavostí mapy je legenda, která je bez popisu, pouze se značkami, které se vyskytují v mapovém poli. Je orientovaná v pravém dolním rohu. Lze si povšimnout, že jsou zde symboly koruny, hrádku, štítu, kalichu, zkřížených klíčů sv. Petra a půlměsíce. Vedle jednotlivých symbolů autor vynechal pravděpodobně místo pro vysvětlení jednotlivých symbolů, avšak to zde chybí.

Nesmíme opomenout text v levém dolním rohu mapového listu se nachází text pojednávající o opravě toku řeky Labe. Výtok Labe byl v Münsterově kosmografii zakreslen špatně, což Zikmund ve svém překladu opravuje a tuto opravu doprovází i textem (Kuchař, 1954).

Dominantní částí mapového listu je vyobrazení erbů 15 pánů, kteří se podíleli na financování Kosmografie české. Jedná se o erby pánů: Viléma z Rožmberka, Joachima z Hradce, Zbyňka Berky z Dubé, Jaroslava z Pernštejna, Ladislava z Lobkovic, Jana Bořity z Martinic, Zikmunda Helda z Kementu, Jindřicha Malikovského z Bysně, Jindřicha Zeydlíce z Senfeldu, Jana Haugwice z Biskupic, Petra Sloupá z Chotěnic, Jana Žďárského ze Zdaru, Mikuláše Suleka z Hrádku, Jiříka Vančury z Řehnic a Jana Klusáka z Kostelce (Kuchař, 1954).

Komunikace

Komunikace Zikmund z Puchova na své mapě nezobrazil. Avšak na originálním výtisku Kosmografie české z roku 1554 jsou vidět tahy obyčejnou tužkou mezi sídly v mapě.

Lesy a pohoří

Celé Čechy jsou obklopeny spíše skalnatými výběžky před lesními. Lesní porosty jsou vidět vně mapového pole, místy v okrajové části mapy mezi skalnatým porostem. Hustší výskyt lesního porostu je v oblasti mezi Chebem a Tachovem.

Sídla

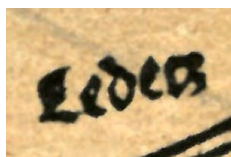
Při prvním pohledu na mapu si můžeme povšimnout, že v mapě se již nesetkáváme s německými názvy jako tomu bylo v případě mapy Sebastiana Münsteru. Počet sídel na mapě oproti Klaudyánovu originálu je značně zgeneralizován. Na mapě najdeme 183 názvů sídel. Počet sídel v jednotlivých kategoriích lze vidět v tabulce 9. Výčet všech sídel a možnost porovnání názvu v jiné analyzované odvozenině Klaudyánovy mapy, přímo v originálu Klaudyánovy mapy z roku 1518 nebo se současným názvem lze v tabulce v Příloze 3. Čitelnost některých názvů je horší, především z důvodu stáří tisku, názvy sídel jsou české a německé.

	Počet sídel
Královská města podobojí	30
Královská města katolická	6
Poddanská města podobojí	22
Poddanská města katolická	30
Menší sídla	21
Tvrze, hrady a kláštery	74
Celkem	183

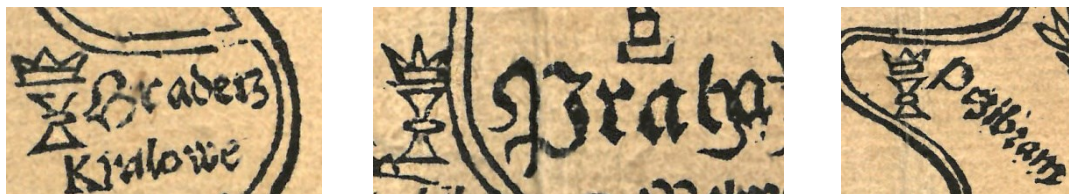
Tab. 9: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na mapě Zikmunda z Puchova

Zdroj: vlastní tvorba

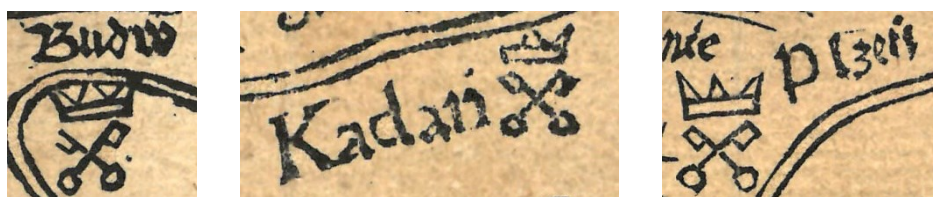
Symbole pro jednotlivé kategorie se nijak neliší od Klaudyánova originálu. Královská města symbolizuje obraz koruny, poddanská města štít, katolická města symbol zkřížených klíčů sv. Petra, města podobojí (utrakvistická) obraz kalicha, menší sídla symbolem podkovy a pro tvrze, hrady a kláštery symbol věžičky. U každého sídla opět najdeme dvojici těchto symbolů, přičemž výjimku tvoří Ledec nad Sázavou (v mapě zobrazena jako *Ledecz*, obr. 38), která v mapě nemá vyobrazen žádný symbol. Pro jednodušší zařazování tohoto nejasně zakresleného sídla je Ledec zařazena do kategorie poddanská města podobojí. Pravděpodobně z důvodu stáří mapy chybí název sídla u města Lanškroun. Příklad vyobrazení vybraných sídel na Münsterově mapě lze vidět na obrázcích 39 – 44 rozdělených do šesti kategorií.

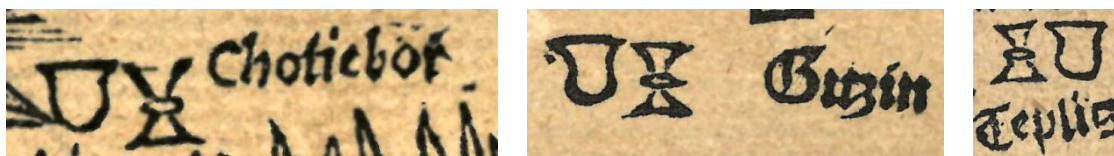
Obr. 38: Ledec nad Sázavou

Obr. 39: Královská města podobojí (utrakvistická)

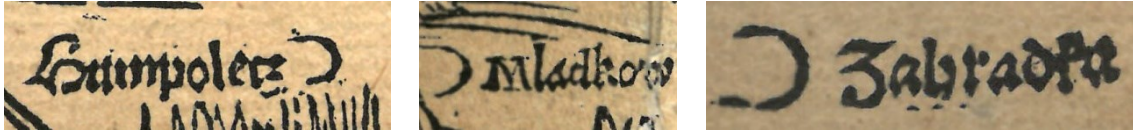
Obr. 40: Královská města katolická

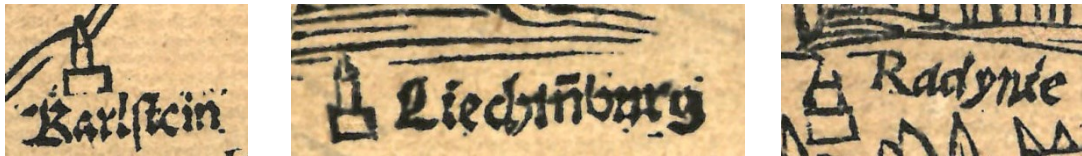
Obr. 41: Poddanská města podobojí (utrakvistická)

Obr. 42: Poddanská města katolická

Obr. 43: Menší sídla

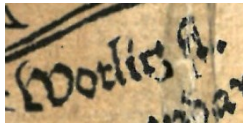
Obr. 44: Tvrze, hrady, kláštery

Jak již bylo řečeno, Zikmund z Puchova ve své mapě vypustil dvojjazyčné názvy některých měst (české a německé), zůstal zobrazeny pouze jeden český název. Rozdíl v názvech je v případě Zikmunda z Puchova jiný v 17 případech oproti Klaudyánovu originálu (Šimák, 1950).

Vodstvo

Vodní toky jsou v mapě zobrazeny dvojitou černou linií bez výplně. V širších místech říčního koryta je zobrazena linie vedoucí téměř středem vodního toku (jedná se hlavně o říční koryto řeky Labe). Celkem v mapě najdeme zobrazených 9 řek, přičemž pojmenování má 6 řek, zbylé 3 řeky jsou bez názvu. Dnešní název řeky, název řeky v mapě a zobrazení názvu v mapě je zobrazeno v tabulce 10.

Dnešní název	Název na mapě	Zobrazení na mapě
Berounka	Bez názvu	
Jizera	Gizera A.	
Labe	Albis A. Zabe rzeka Labe Rzeka	
Lužnice	Bez názvu	
Ohře	Ohrze A.	

Orlice	Worlitz A.	
Otava	Bez názvu	
Sázava	Sazawa A.	
Vltava	Molta fl.	

Tab. 10: Přehled vodních toků na mapě Zikmunda z Puchova
Zdroj: vlastní tvorba

Vodní plocha je na mapě zakreslena jedna. Jedná se o vodní plochu u Blatné (obr. 45).

Obr. 45: Blatná s vodní plochou

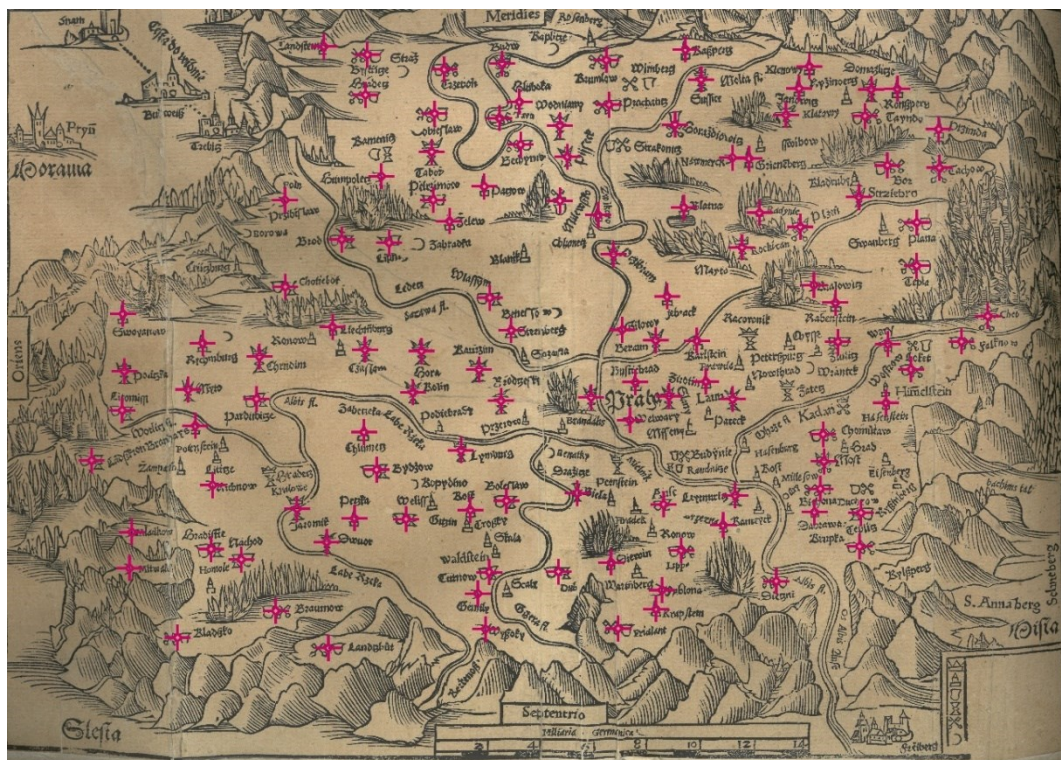
7.3 Kartometrická analýza

Celková velikost mapy zjištěná softwarem MapAnalyst je 25,1 x 35,2 cm, což představuje rozdíl 3, resp. 4 mm v porovnání s měřením mapy v její fyzické podobě. Tento rozdíl pravděpodobně nastal kvůli nepřesnému ořezání mapového pole od mapování listu, avšak pravděpodobné je i chybné fyzické změření mapy. Tento rozdíl lze však považovat za zanedbatelný. Barevný sken analyzované mapy byl poskytnut v bezztrátovém formátu TIFF s rozlišením 600 DPI. Před zpracováním kartometrické analýzy byla mapa oříznuta, aby bylo možné analyzovat pouze mapové pole bez okolního mapového listu. Analýza byla provedena v softwaru MapAnalyst.

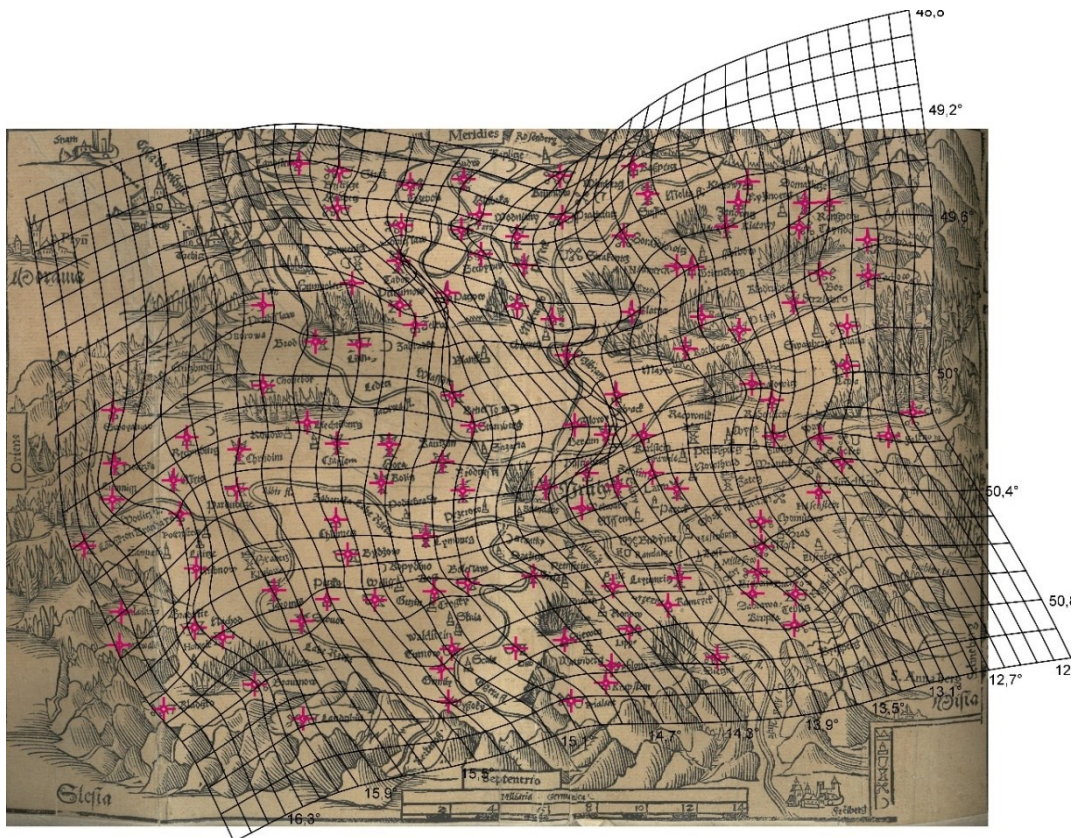
Nejprve bylo nutné do mapy zanést identické body, pomocí kterých je provedena základní kartometrická analýza. Rozložení identických bodů na mapě Zikmunda z Puchova je vidět na obr. 46. Měřítka bylo softwarem MapAnalyst Helmertovou transformací vypočítáno na 1 : 1 022 200. Rotace (stočení) mapy byly vypočítáno na 166°, což přibližně odpovídá a potvrzuje jižní orientaci mapy. Porovnání všech dosažených výsledků analýz jednotlivých map lze v tabulce v kapitole Výsledky.

Mřížka zkuslení (obr. 47) i vektory posunů (obr. 48) vykazují podobné, takřka stejné výsledky jako v případě Münsterovy mapy. Mřížka je vyobrazena rovnoběžkami

48,8° až 51° severní šířky a poledníky 16,7° až 12,3° východní délky. Největší zkreslení jsou v oblasti Tábora – Pacova – Pelhřimova a Berounska. Vektory posunů mají taktéž dvě oblasti největších rozdílů. Blíže popis lze v kapitole 6.3.

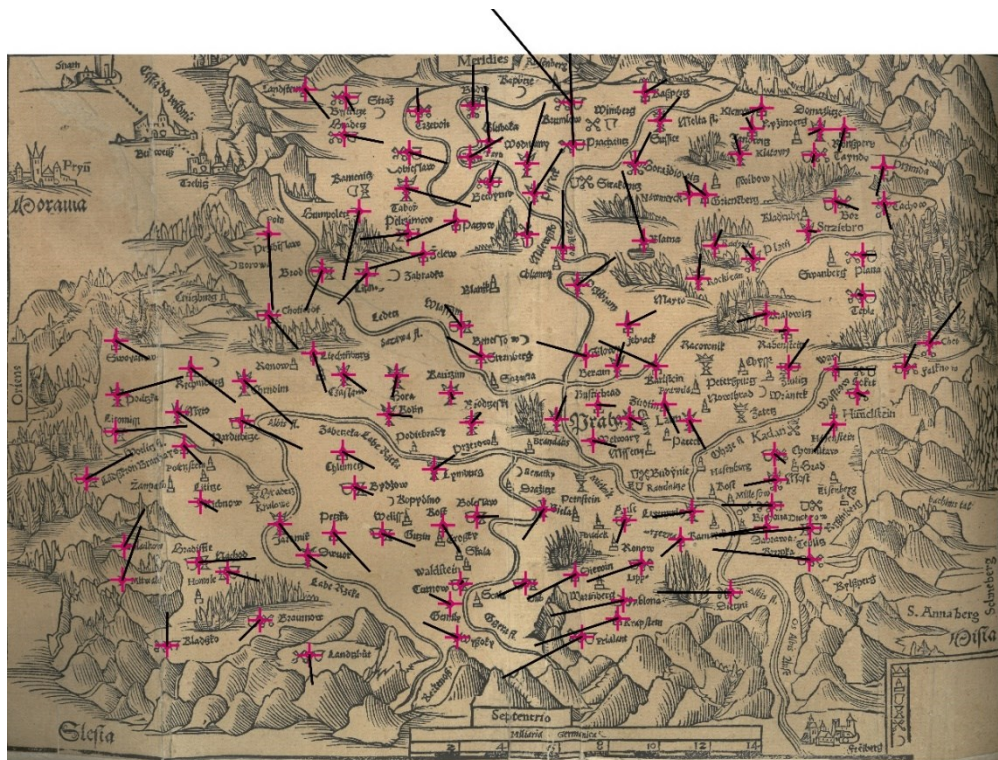

Obr. 46: Rozložení identických bodů na mapě Zikmunda z Puchova
 Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 47: Deformační mřížka na mapě Zikmunda z Puchova

Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 48: Vektory posunů na mapě Zikmunda z Puchova

Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

8 Analýza Zalteriho kopie Klaudyánovy mapy

Třetí analyzovaná mapa ze 16. století je mapa italského rytce Bolognina Zalteriho. V této kapitole bude stručně představen život, ale především dílo Zalteriho, následně detailní obsahové a základní kartometrické analýzy Zalteriho mapy. Bologninem Zalterim a jeho mapou se zabýval například Karel Kuchař (Kuchař, 1957).

8.1 Bolognino Zalteri

Italský rytec a tiskař Bolognino Zalteri²³ je doložen v 16. století, konkrétně je v literatuře uváděn aktivní mezi roky 1555–1576 v Benátkách (The British Museum, 2017). Bližší životopisné údaje o tomto autorovi nejsou známy. Známa je pouze spolupráce s Paolem Forlanim, se kterým vznikla řada Zalteriho map a spolupráce vydavatelem Antoniem Lafrerim. Antonio Lafreri (1512–1577) byl významným a známým italským vydavatelem ve své době (Almagia, 1930).

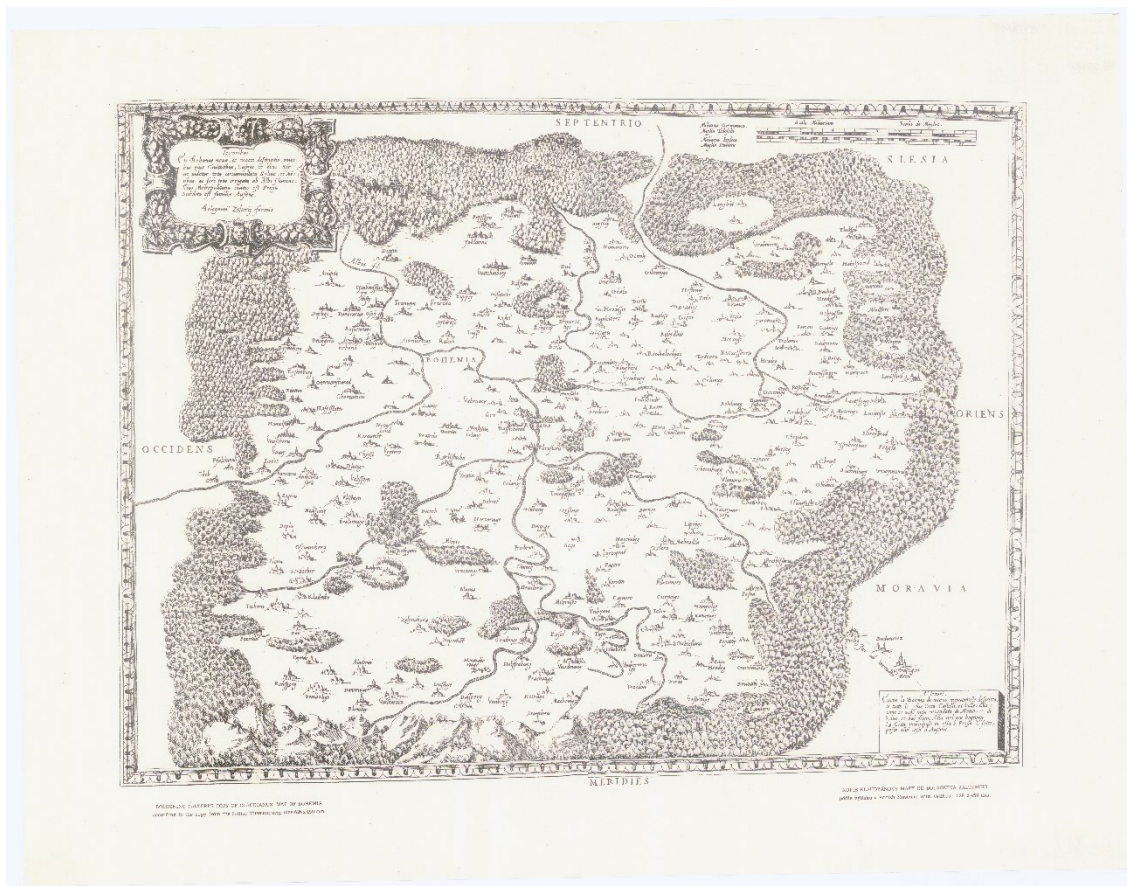
Zalteri je autorem řady map či plánů, které byly vytištěny v Benátkách v letech 1564–1570. Jedná se například o mapu Illyrie nebo přetisk Gastaldiho mapy Malé Asie. Jedna z neznámějších map je mapa Severní Ameriky z roku 1566. Rozměry této mapy jsou 28,0 x 40,5 cm a je považována za jednu z nejstarších map samostatné Severní Ameriky. V roce 1566 byla vytisknuta mapa Čech, která je více analyzována v následujících podkapitolách (Kuchař, 1957; Sanderus Antiquariaat, 2018).

Zalteriho mapa Čech je k dispozici pouze v atlasových souborech zmiňovaného italského vydavatele Lafreriho. Badatelé se nejdříve domnívali, že Zalteri při tvorbě mapy vycházel z mapy Sebastiana Münstera. K tomuto tvrzení však existuje řada faktů, která dokládají, že Zalteri vycházel z originální Klaudyánovy mapy; názvy sídel jsou v Zalteriho mapě četnější než v případě mapy Münsterovy (Kuchař, 1957).

²³ V literatuře i Bolognino Zaltireri či Bologninus Zalterius (Zaltieri, Bolognino nedatováno)

8.2 Obsahová analýza

Originální velikost Zalteriho kopie (obr. 49), která je uvedena na mapovém listu, je 629 x 459 mm. Tento rozměr se však nepatrně rozchází s rozměrem Karla Kuchaře (Kuchař, 1957), který uvádí rozměry 626 x 459 mm. Rozměry celého mapového listu byly změřeny na 53,8 x 70,0 cm, přičemž rozměry samotné mapy na 39,6 x 55,0 cm. Je vytištěna ze dvou desek mědirytiny a má jednoduchý ornamentální rámeček 12 mm široký (Kuchař, 1957) Mapa je jako jediná z analyzovaných map v této práci orientovaná k severu. Světové strany jsou pojmenovány – *Septentrio*, *Meridies*, *Oriens* a *Occidens*; popsány jsou i názvy Moravy (*Moravia*) a Slezska (*Slesia*). Mapa má vyobrazené měřítko, legenda na mapě není. Jazyk mapy je italský, latinský i český, přičemž řada názvů je v mapě zkomolená. Zalteriho mapa je v dobrém zachovalém stavu.

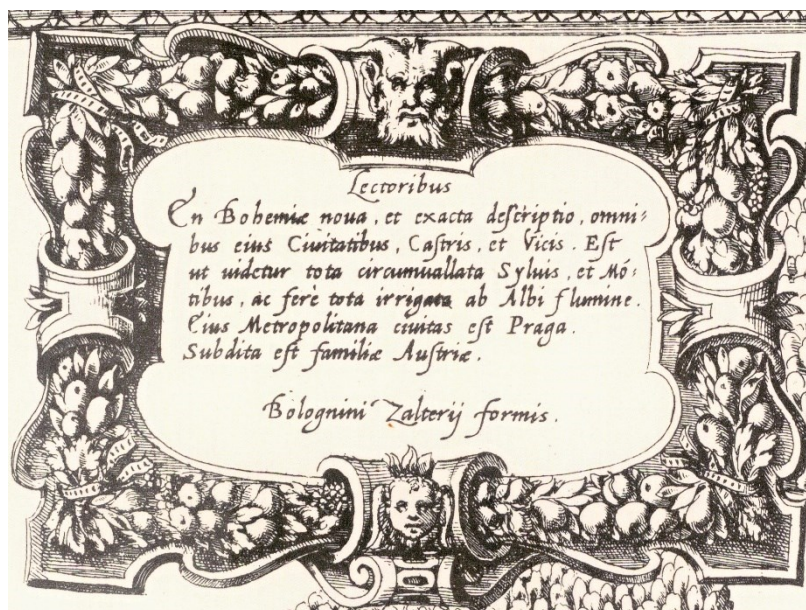

Obr. 49: Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia = Kopie Klaudiánovy mapy / od Bolognina Zalteriho ; Karel Kuchař

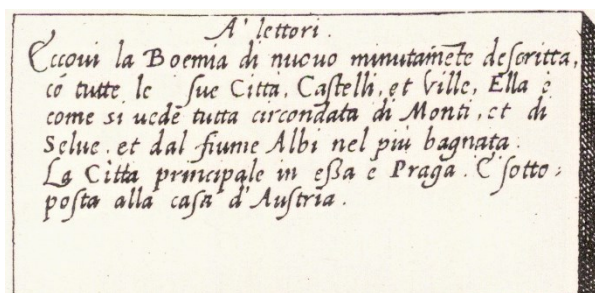
Zdroj: Mapová sbírka PrF UK

Mapa je bez titulu, pouze v levém horním rohu autor je tzv. oslovení čtenáře (obr. 50) „*En Bohemiae noua et exacta descriptio, (cum) omnibus eius civitatibus castris et vicis*“ a podepsání autora „*Bolognini Zalterii formis*“. Stejný text ovšem bez Zalteriho podpisu, se nachází v italštině v pravém dolním rohu mapového listu (obr 51). K překladu tohoto textu Kuchař (1957, s. 113) uvádí, že se v obou textem praví o Čechách, které jsou „*celé obklopeny*

horami a lesy, protékány řekou Labem, mají za hlavní město Prahu a jsou poddány rakouskému domu“.

Obr. 50: Text v latině pojednávající o Čechách

Obr. 51: Text v italštině o Čechách

Komunikace

Komunikace na Zalteriho kopii Klaudyánovy mapy nejsou vyobrazené.

Lesy a pohoří

Celé mapové pole je i v případě Zalteriho kopie obklopeno lesním porostem se skalnatým. Skaliska se objevují v místech dnešní Šumavy. Zajímavé je, že na přehybu mapy uprostřed přechází lesní porost přímo je useknutý a navazuje na něho skalnatý. Žádný název pohoří v mapě napsán není. Kuchař (1959, s. 113) popisuje lesní porosty v Zalteriho kopii takto: „Zalteri si nevěděl rady s lapidární a dramatickou kresbou lesů a hor svých předloh a nahradil ji monotónní a plochou stylizací lesních areálů, které jen po okrajích ostýchavě doplnil stínem“.

Sídla

Zalteriho kopie Klaudyánovy mapy obsahuje celkem 240 sídel, z čehož můžeme vyloučit domněnky badatelů, že Zalteri vycházel při tvorbě mapy z kopie Sebastiana Münstera, neboť Münster polohopis velmi zjednodušil. Sídla nejsou rozdělena do šesti kategorií, jako je tomu v případě jiných analyzovaných map, ale Zalteri používá pouze obrazce domečků (obr. 52),

kterých na mapě najdeme mnohem více než názvů jednotlivých měst. Kuchař (1957) se domnívá, že je možné, že mapa nebyla dokončena, a proto na mapě najdeme řadu nepopsaných sídel; dále však Kuchař (1957, s. 114) říká, že nepopsané obrázky se nachází většinou v místech, kde byly na Klaudyánově mapě zobrazeny milové tečky na komunikacích, je pravděpodobné, že Zalteri těmto tečkám nerozuměl a místo nich dal do mapy malé osady. Jednotlivé symboly se od sebe liší, ale nebyl nalezen žádný vztah mezi jednotlivými symboly, proto lze předpokládat, že symboly nemají žádný bližší význam v souvislosti se sídlem. Výčet všech sídel a možnost porovnání názvu v jiné analyzované odvozenině Klaudyánovy mapy, přímo v originálu Klaudyánovy mapy z roku 1518 nebo se současným názvem lze v tabulce v Příloze 3. Názvy jednotlivých sídel jsou v mapě hodně zkomolené, některé jsou velmi obtížně čitelné. Z výřezů zobrazených na obr. 53 je vidět, že nenajdeme téměř dva identicky stejné veduty sídel. V případě Prahy (obr. 54) je vyobrazen most přes Vltavu.

Obr. 52: Sídla bez názvu

Obr. 53: Příklad vyobrazení sídel na Zalteriho mapě

Obr. 54: Praha na Zalteriho kopii

Jak již bylo řečeno, Zalteri řadu názvů velmi zkomolil. Ukázku vybraných názvů lze na obr. 55. Lze vypořádat, že přípona *-ruige*, pravděpodobně znamená příponu *-ice* (příklad *Horazd'ovice*), *k* změnil na *t'* (příklad *Písek*), *cz* přeměnil na *g* (příklad *Humpolec*), písmeno *w* bylo změněno na *ru* nebo *ro* (příklad *Čáslav*) nebo písmeno *l* je často zaměněno písmenem *V* (příklad *Lichnice*). Zajímavostí je vyobrazení Hradce Králové (obr. 55), které Zalteri pojal jako dvě sousední sídla *Hradeg* a *Tralorue*.

Obr. 55: Horazd'ovice, Lichnice, Písek, Hradec Králové

Vodstvo

Vodní toky jsou zakresleny širší černou vyplněnou linií. V mapě nalezneme celkem 9 vodních toků, přičemž pojmenované je pouze Labe (*Albis fl.*) Všechny zobrazené vodní toky včetně jejich názvu na mapě, dnešního názvu a vyobrazení názvu v mapě lze vidět v tabulce 11.

Dnešní název	Název na mapě	Zobrazení na mapě
Berounka	Bez názvu	
Jizera	Bez názvu	
Labe	Albis fl.	
Lužnice	Bez názvu	
Ohře	Bez názvu	
Orlice	Bez názvu	
Otava	Bez názvu	
Sázava	Bez názvu	
Vltava	Bez názvu	

Tab. 11: Přehled řek na Zalteriho mapě

Zdroj: vlastní tvorba

Přesnost zákresu řek se příliš neodchyluje od zakreslení na jiných mapách Klaudyánova typu. Patrné je na spoji obou desek, na které byla mapa tištěna, neboť není patrné ústí řeky Jizery do Labe a dolní tok řeky Vltavy taktéž na sebe nenavazuje.

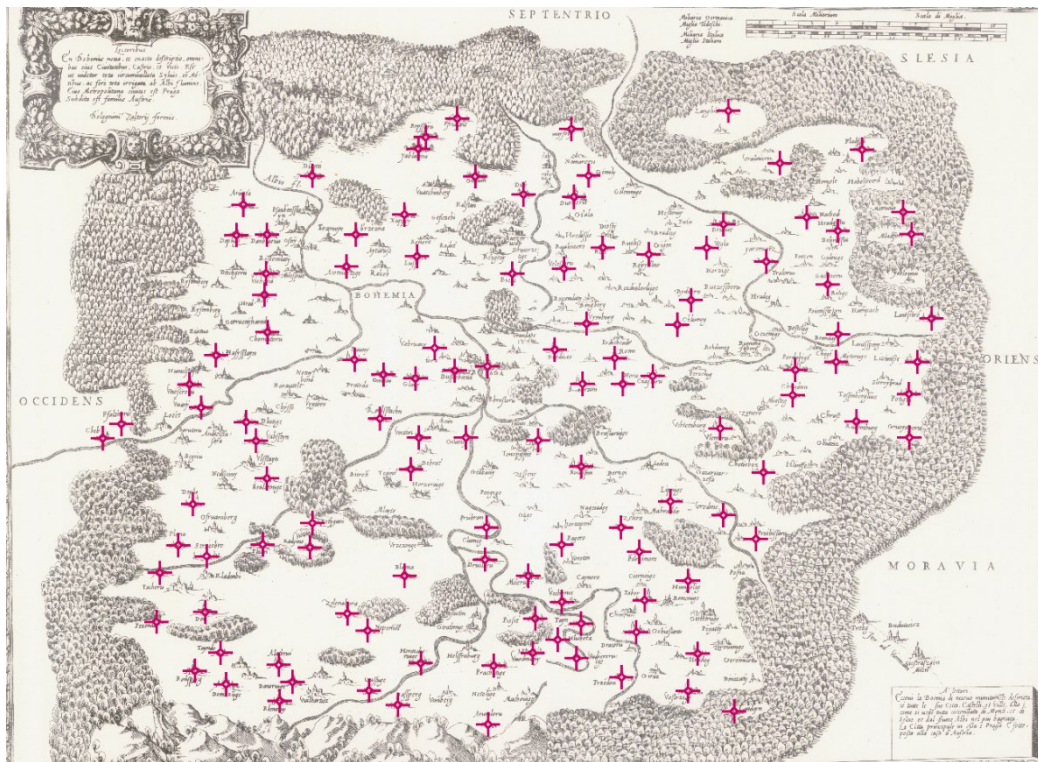
Vodní plochy na mapě zobrazené nejsou.

8.3 Kartometrická analýza

Celková velikost mapy zjištěná softwarem MapAnalyst je 40,2 x 55,2 cm, což představuje rozdíl 2, resp. 6 mm v porovnání s měřením mapy v její fyzické podobě. Tento rozdíl pravděpodobně nastal kvůli nepřesnému ořezání mapového pole od mapování listu, avšak pravděpodobné je i chybné fyzické změření mapy. Tento rozdíl lze však považovat za zanedbatelný. Barevný sken analyzované mapy byl poskytnut v bezztrátovém formátu TIFF s rozlišením 400 DPI. Před zpracováním kartometrické analýzy byla mapa oříznuta, aby bylo možné analyzovat pouze mapové pole bez okolního mapového listu. Analýza byla provedena v softwaru MapAnalyst.

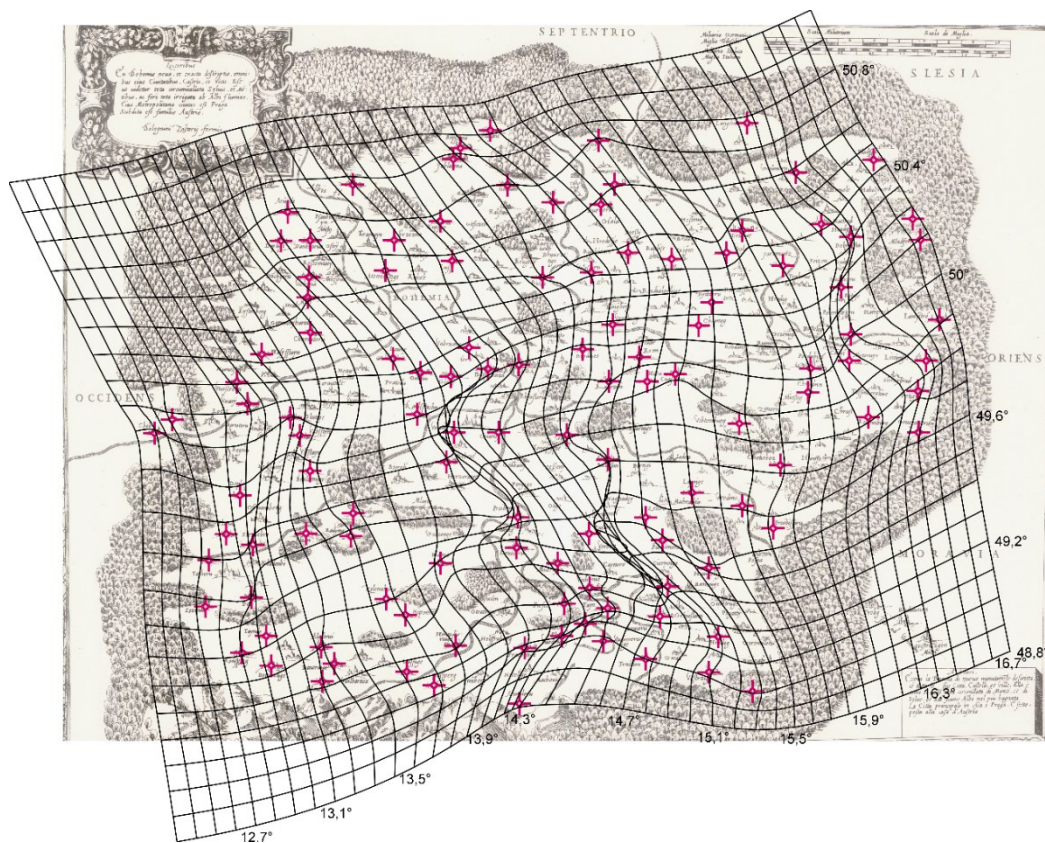
Nejprve bylo nutné do mapy zanést identické body, pomocí kterých je provedena základní kartometrická analýza. Rozložení identických bodů na Zalteriho je vidět na obr. 56. Měřítka bylo softwarem MapAnalyst Helmertovou transformací vypočítáno na 1: 667 400. Rotace (stočení) mapy byly vypočítáno na 15°, což přibližně odpovídá a potvrzuje severní orientaci mapy. Porovnání všech dosažených výsledků analýz jednotlivých map lze v tabulce v kapitole Výsledky.

Mřížka zkrslení (obr. 57) je vyobrazena rovnoběžkami 48,8° až 51° severní šířky a poledníky 16,7° až 12,3° východní délky. Je patrné, že Zalteriho mapa není tak přesná jako ostatní analyzované mapy. K největším deformacím dochází v oblasti Berounska a Tábora, což je i u ostatních map. Deformovanější síť je v Příbrami, která neleží v bezprostřední blízkosti Vltavy, jak se tomu může zdát v Zalteriho mapě; dále je to spojnice Týn nad Vltavou – Vodňany – Prachatic. Zalteri polohu těchto sídel velmi zkrslil, poloha Prachatic je poměrně více na sever, než ve skutečnosti leží. Z analýzy je patrné posunuté zkrslení sídla Bor, v okolí jsou sídla zkrslena poměrně dobře (mřížka zde není zkrslena). Poslední více zkrslenou oblastí je oblast východních Čech, pásu mezi Vysokým Mýtem a Náchodem. Zákres sídel, kterým Zalteri postup se však můžeme pouze domnívat, a proto nelze říci, zda by mezi místy, nad kterými je větší deformace sítě, byl nějaký bližší vztah. Vektory posunů (obr. 58) mají nejvyšší délky v oblasti jižních a severních Čech; dobře zkrslená místa jsou spíše ve středu mapového pole.

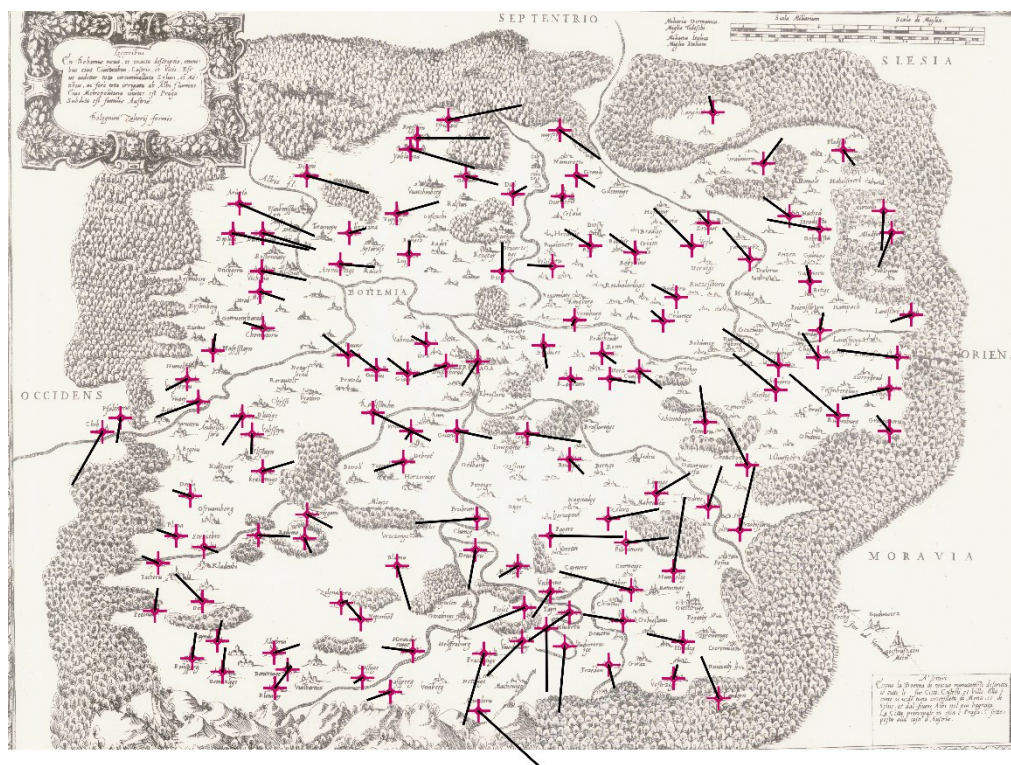

Obr. 56: Rozložení identických bodů na Zalteriho mapě

Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 57: Deformační mřížka na Zalteriho mapě
 Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 58: Vektory posunů na Zalteriho mapě
 Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

9 Kreybichova kopie Klaudyánovy mapy

Kopie Klaudyánovy mapy nevznikly pouze v 16. století, i v dalších stoletích se setkáváme s odvozeninami nejstarší mapy Čech z roku 1518. Tato kapitola se zabývá mapou Čech českého katolického kněze a kartografa Františka Jakuba Jindřicha Kreybicha z 19. století. Vedle Kreybichovy biografie a díla zde jsou představeny Kreybichovy komparace Klaudyánovy mapy. Poslední části této kapitoly jsou věnovány detailním obsahovým a základním kartometrickým analýzám.

9.1 František Jakub Jindřich Kreybich

Český katolický kněz a významný kartograf František Jakub Jindřich Kreybich (obr. 59) bývá považován za jednoho z vynikajících novodobých českých kartografů. Narodil se 25. 7. 1759 v Kamenickém Šenově jako jedno ze sedmi dětí německých rodičů. Vystudoval jezuitské gymnázium v Chomutově a studoval na pražské univerzitě nejprve filosofické studie a poté se věnoval bohosloví zprvu na pražském semináři následovaném ročním pobytem na litoměřickém semináři, po němž byl Kreybich vysvěcen na kněze. Roku 1786 se Kreybich stal kaplanem a o devět let později farářem. Kreybich působil v Žitenicích u Litoměřic, kde taktéž vznikala jeho mapová veledíla, a kde působil až do roku 1829. Kreybich za svůj život získal doktorát filosofie, titul čestného kanovníka litoměřické katedrály (1806) a jmenování děkanem žitenickým (1817). František Jakub Jindřich Kreybich zemřel 17. 12. 1833, je pochován na litoměřickém hřbitově. Na základě Kreybichovy poslední vůle, všechny jeho rukopisné mapy přešly do vlastnictví Musea Království českého (*Museum Regni Bohemiae*). Jednalo se o 415 rukopisných listů (Mucha, 1959; Novotná, 2018).

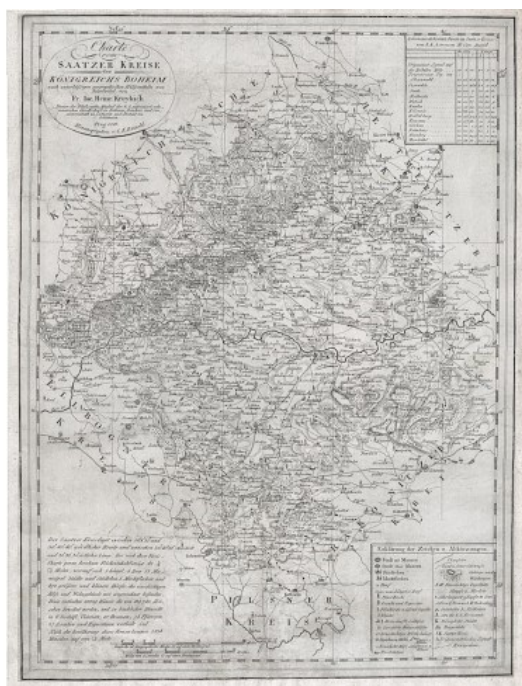
Obr. 59: František Jakub Jindřich Kreybich

Zdroj: <https://biblio.hiu.cas.cz/files/71242?type=ORIGINAL>

Kreybich již během studií na univerzitě navštěvoval přednášky o matematické geografii či astronomii, proto není divu jeho zájem o kartografii či tvorbu map. Za dob studií navrhl mapu hvězdné oblohy pro pražskou hvězdárnu, které byla mapa přizpůsobena zeměpisnou šířkou.

Na popud litoměřického biskupa mohl Kreybich díky své pečlivosti a přesnosti připravit své první kartografické dílo – mapu litoměřické diecése. Vzorem mu byla Müllerova mapa Čech z roku 1720. Dnes je tato mapa litoměřické diecése nezvěstná (Mucha, 1959). Právě z Müllerovy mapy Kreybich často vycházel, avšak si byl vědom jejího stáří a řady nepřesností. Na základě řady měření navrhl Kreybich novou mapu Čech, která vyšla nejprve v Norimberku a později i v Praze. Mapa se stala velmi úspěšnou, oblíbenou a často citovanou (Mucha, 1959).

Předlohou pro tvorbu map byly pro Kreybicha četné vlastní náčrty a zápisy z cest, které sám uskutečňoval, a taktéž kopie starých a již existujících map. Kreybich je autorem rukopisných map Rumburska nebo poštovní mapy Čech (1819). Jedním z vrcholů Kreybichovy tvorby jsou mapy jednotlivých krajů Čech, podle správního rozdělení Čech z roku 1751 (Chodějovská, 2015) – jedná se o mapu kraje Berounského, Rakovnického a Žateckého (obr. 60), které byly vydávány jako přílohy k časopisu Hyllos²⁴. Další mapy krajů již byly vydány nakladatelem Endersem²⁵. Jednalo se o mapu kraje Kouřimského, Hradeckého, Loketského, Bydžovského, Budějovického, Plzeňského, Prácheňského, Táborského, Klatovského, Čáslavského, Chrudimského, Boleslavského a Litoměřického. Všechny mapy byly zpravidla ve stejném měřítku 1 : 240 000, byly opatřeny statistickými údaji, soupisy zeměpisných souřadnic a jako první mapy u nás zobrazovaly přehled nadmořských výšek dosud změřených míst. Mapy vyšly později v atlasové formě (Mucha, 1959).

Obr. 60: Žatecký kraj z roku 1821

Zdroj: <https://f.aukro.cz/images/sk6931241952/400x300/23c045fa-d9c9-4f64-a51d-a0ec4d302254>

²⁴ Časopis Hyllos: národní časopis poučujícího a obveselujícího obsahu vycházel v letech 1820 až 1821 v Praze vedeným Janem Hýblem a vydavatelem Karlem Eduardem Rainoldem. Časopis vycházel 1x za 14 dní (Knihovna Akademie věd České republiky, 2011).

²⁵ Karel Vilém Enders byl pražský nakladatel a vydavatel doložen mezi lety 1810 – 1832. Vedle Kreybichových map krajů se podílel na vydávání tehdejšího časopisu Čechoslov nebo některých děl Václava Hanky nebo Jakuba Jana Ryby (PROVENIO Knihovna Národního muzea, 2018).

9.2 Kreybichovy kopie Klaudyánovy mapy Čech z roku 1518

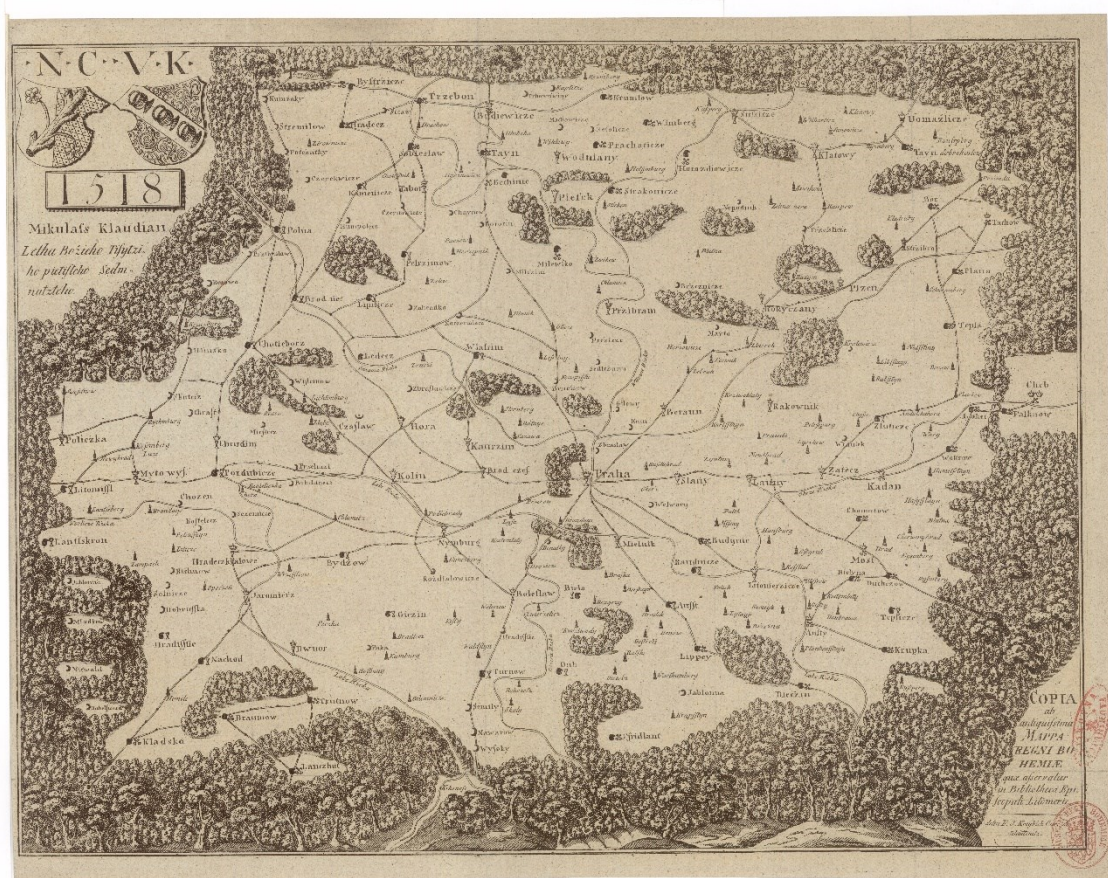
Nyní již ke vztahu Františka Jakuba Jindřicha Kreybicha a Klaudyánovy mapy. Kreybich vytvořil mapu Čech na základě litoměřického originálu z roku 1518. Kreybich si udržoval dobré vztahy s litoměřickými biskupy, což mělo za následek dobrou znatelnost Klaudyánovy mapy a vyústilo až ve tvorbu rukopisné kopie věrnou s Klaudyánovým originálem. Mapa vznikla metodou propichování přímo z Klaudyánova originálu, což lze dokázat i při prosvětlení originálu a kopie. V mapě lze pozorovat pouze malé odchylky v případě zákresu komunikací a polohopisu v porovnání s Klaudyánem (Mucha, 1988).

Obr. 61: COPIA ab antiquissima MAPPA REGNI BOHEMIÆ quae asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric / delin. F.J.H. Kreybich chan. De Leitm. Et doyen de Schüttenitz ; Mikulass Kladian

Zdroj: Mapová sbírka PČF UK

Kreybich je autorem mapy zobrazující celý jednolist Klaudyánovy mapy z roku 1518. Tato mapa je zobrazena na obrázku 61. Rozměry tohoto jednolistu byly změřeny na 64,7 x 101,8 cm²⁶, samotné mapové pole má rozměry 40,5 x 55,2 cm. Jak již bylo zmíněno výše, mapová část je shodná s Klaudyánovým originálem, horní část mapy však Kreybichem dostala jiné uspořádání jednotlivých prvků. V horní části mapy mezi vyobrazenými erby jednotlivých zemí, kterým panovník vládl nebo na ně činil nárok, není obraz panovníka, ale vah nebo zcela chybí vyobrazení alegorie Čech. Obrazce z Bible s biblickými citacemi po stranách hierarchie spravedlnosti jsou taktéž Kreybichem upraveny a vyobrazených jich je pouze šest. Pod latinským názvem mapy v pravém dolním rohu je pod rámem mapy uvedený text: *Mikulass Klaudian (Kulha) Buchdrucker zu Jungbunzlau durch die Auflage vieler gelehrten Werke berühmt. Er edirte unter andeern Seneca excerpta de ira, das neus Testament in böhmischer Sprache etc* (Mucha, 1959 a 1988).

Obr. 62: Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae quae asservatur in bibliotheca episcopali Litomeric / delin F. J. Kreybich curé de Schüttenitz; Mikulass Klaudian; [k Bilejovkého Kronice církevní]

Zdroj: Mapová sbírka PČF UK

Zmenšená kopie Kreybichovy mapy (obr. 62) byla vydána roku 1816 jako příloha Josefa Skalického²⁷ vydání Bohuslava Bilejovského²⁸ Kroniky církevní²⁹ z roku 1537. Tato zmenšená

²⁶ Mucha (1988) uvádí rozměry celého díla na 55,3 x 95,8 cm.

²⁷Kněz Josef Dittrich (Skalický) je autorem nového upraveného vydání Kroniky české Bohuslava Bilejovského, která vyšla v Praze roku 1816 pod upraveným názvem (Hýsek, 2013).

kopie bude předmětem detailnější obsahové a základní kartometrické analýzy. Analyzovaná mapa byla poskytnuta Mapovou sbírkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy (Mucha, 1959).

Ještě menší reprodukce byla pořízena litoměřickým biskupem Antonínem Ludvíkem Frindem³⁰ jako 3. díl knihy *Kirchengeschichte von Böhmen*³¹. Rozměry mapy jsou 21,4 x 27,5 cm. Na mapě se dozvídáme informace o zmenšení mapy a o uložení originálu v biskupské knihovně v Litoměřicích (Mucha, 1988; Novotná, 2018).

S kopiemi Kreybichovy mapy se setkáváme i ve 20. století. Kolem roku 1930 František Pantoflíček vytvořil zmenšeninu mapy o velikosti 20 x 14,5 cm (Mucha, 1988).

9.3 Obsahová analýza

Rozměry analyzované mapy byly změřeny na 34,8 x 45,7 cm (Novotná, 2018), rozměry celého mapového listu poté na 37 x 47,5 cm. Mapa je orientována jižně, světové straně pojmenované nejsou popsány stejně jako názvy pro Moravu či Slezsko. Mapa nemá vyobrazené měřítko ani legendu jednotlivých mapových značek. Mapa byla provedena v mědirytině (Novotná, 2018). Jazyk mapy je český a stav je velmi zachovalý.

V levém horním rohu, zobrazeném na obrázku 63, si můžeme povšimnout opět zobrazení signet; iniciál autora originální mapy Mikuláše Klaudyána (N.C.) a rytce mapy Andrease Kaschauera (V.K.), jejich erbů a letopočtu 1518. Zajímavé je, že písmeno N již není vertikálně otočené, jako je tomu v případě originálu z roku 1518 nebo Kreybichovy kopie celého jednolistu, která je popsána výše. Písmeno V nechal Kreybich vertikálně převrácené z písmena A. Kreybich toto doplnil ještě o text: „Mikulass Klaudian *Letha Božieho Tisyytziho pietisteho Sedmnatzteho*“.

V pravém dolním rohu jsou zobrazeny latinsky údaje o názvu mapy a jejím autorovi (delin), tj. Kreybichovi (obr. 64). Taktéž zde můžeme vidět kulaté razítko *Museum Regni Bohemiae*, oválné razítko *Knihovna Šafaříkova* a ze zadní části mapy razítko *Státní sbírka mapová Republiky československé*.

²⁸ Bohuslav Bílejovský, žijící pravděpodobně v letech 1480 – 1555, byl český staroutrakvistický kněz a historik. Působil v oblasti Kutné Hory a své jméno získal podle vesnice Bílejov. Bílejovský je autorem *Kroniky české*, kterou dopsal roku 1532 a která se skládá ze tří částí, přičemž každá z těchto částí vznikla v jiném časovém období (Hýsek, 2013).

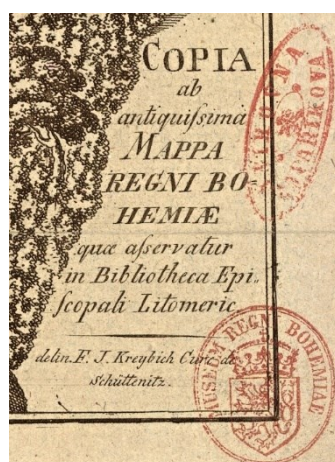
²⁹ Celý název vydaného díla zní: *Kronika církevní, v níž se příběhové a příhody církve České od jejího počátku až do léta Páně 1532 vypravují* (Hýsek, 2013).

³⁰ Významný historik 19. století Antonín Ludvík Frind žil v letech 1823 – 1881. Je autorem čtyřdílného svazku církevních dějin, které vznikalo v letech 1862 až 1878 (Bibliografie dějin Českých zemí, Historický ústav AV ČR, 2018b).

³¹ Celý název díla je: *Die Kirchengeschichte Böhmens im Allgemeinen und in ihrer besonderen Beziehung auf die jetzige Leitmeritzer Diöcese* (Novotná, 2017).

Obr. 63: Signety

Obr. 64: Název mapy psaný latinsky včetně razítek

Komunikace

Na mapě jsou schematicky vyznačeny cesty černé barvy. Pomocí černých teček jsou na nich vyznačeny milníky ve vzdálenosti 1 české míle³².

Lesy a pohoří

Celé mapové pole je opět obklopeno lesním porostem, který nalezneme i vně mapového pole. Z českých pohoří nalézáme nápis *Krkonošs* (viz obr. 65), který autor zobrazil k prameni řeky Labe.

Obr. 65: Krkonoše na Kreybichově kopii

³² Hodnota české míle na Klaudivánově, resp. Kreybichově mapě v tomto případě je přibližně 7,4 km; vzdálenost mezi černými milníky na mapě je přibližně 13,5 mm (Pešková, Herčík, Volfová, Šiřínek, Sosnovec, 2016)

Sídla

Kreybichova kopie obsahuje celkem 274 sídel, které byly opět rozděleny do šesti kategorií. Počet sídel v jednotlivých kategoriích lze vidět v tabulce 12. Výčet všech sídel a možnost porovnání názvu v jiné analyzované odvozenině Klaudyánovy mapy, přímo v originálu Klaudyánovy mapy z roku 1518 nebo se současným názvem lze v tabulce v Příloze 3. Čitelnost jednotlivých názvů sídel je velmi dobrá, jazykem mapy je čeština.

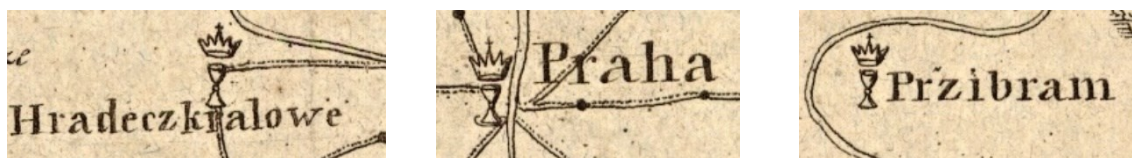
	Počet sídel
Královská města podobojí	30
Královská města katolická	7
Poddanská města podobojí	22
Poddanská města katolická	31
Menší sídla	57
Tvrze, hrady a kláštery	127
Celkem	274

*Tab. 12: Počet sídel v jednotlivých kategoriích na Kreybichově mapě
Zdroj: vlastní tvorba*

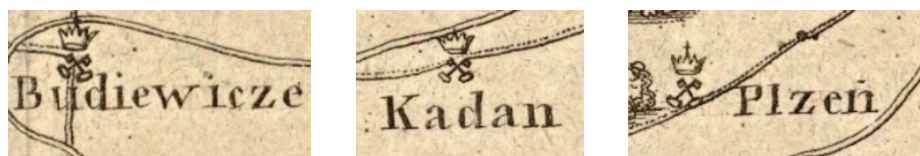
Symbole pro jednotlivé kategorie se nijak neliší od Klaudyánova originálu. Královská města symbolizuje obraz koruny, poddanská města štít, katolická města symbol zkřížených klíčů sv. Petra, města podobojí (utrakvistická) obraz kalicha, menší sídla symbolem podkovy a pro tvrze, hrady a kláštery symbol věžičky. U každého sídla opět najdeme dvojici těchto symbolů, přičemž výjimku tvoří Ledeč nad Sázavou (v mapě zobrazena jako *Ledecz*, obr. 66), která před svým názvem má nakreslen pouze štít. Pro jednodušší zařazování tohoto nejasně zakresleného sídla je Ledeč zařazena do kategorie poddanská města podobojí. Příklad vyobrazení vybraných sídel na Kreybichově kopii nejstarší mapy Čech lze vidět na obrázcích 67 – 72 rozdělených dle šesti kategorií.

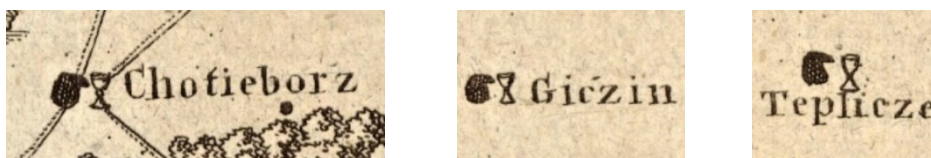
Obr. 66: Ledeč nad Sázavou

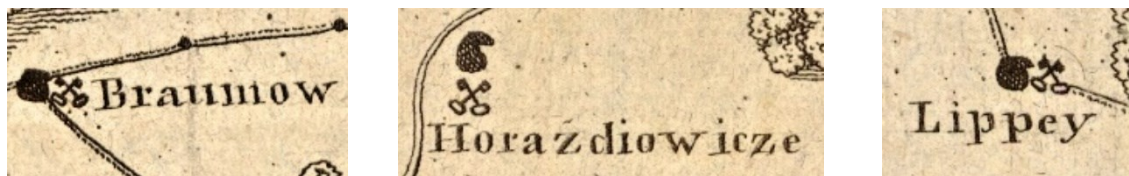
Obr. 67: Královská města podobojí (utrakvistická)

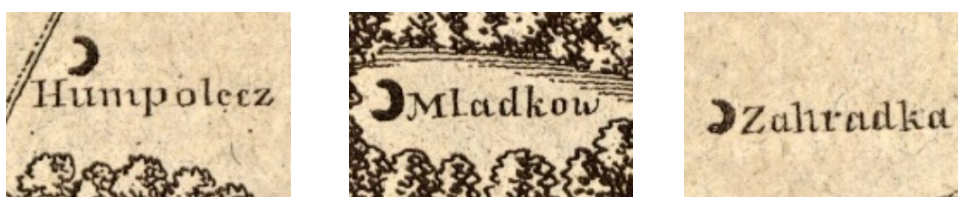
Obr. 68: Královská města katolická

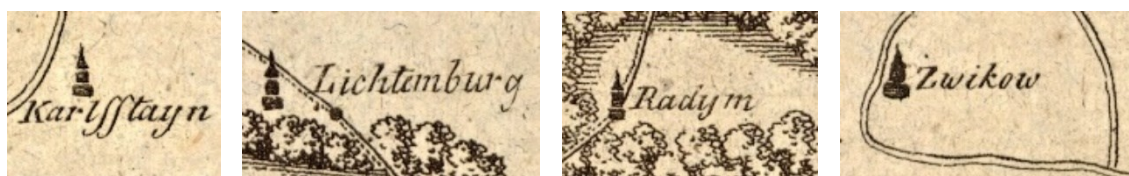
Obr. 69: Poddanská města podobojí (utrakvistická)

Obr. 70: Poddanská města katolická

Obr. 71: Menší sídla

Obr. 72: Tvrze, hrady, kláštery

Zakreslení jednotlivých mapových značek k názvu sídla je ve většině kategorií vyjma poddanských měst podobojí (utrakvistických) a poddanských měst katolických téměř vždy stejný. Právě u výše dvou zmíněných kategorií se setkáváme s častými modifikacemi mapových značek. V případě poddanských měst podobojí (utrakvistických) – většina sídel má symbol štítu a kalichu zakreslený vedle sebe v tomto pořadí. Výjimku tvoří například sídlo Bělá (v mapě *Biela*), kde je zakreslen nejprve symbol kalicha a poté štítu. U poddanských měst katolických jsou symboly zakresleny nejčastěji v pořadí štít – zkřížené klíče sv. Petra. Výjimku tvoří sídlo Bechyně (v mapě *Bechinie*), kde je vyobrazen štít nad názvem sídla a zkřížené klíče sv. Petra vlevo od názvu sídla. Štít a zkřížené klíče bývají zakresleny i v obráceném pořadí jako je tomu u Nové Bystřice (v mapě *Bystrzicze*) nebo v případě Horažďovic (v mapě *Horazdiowicze*) jsou symboly zakresleny nad sebou nad názvem sídla.

Zajímavé zobrazení má Cheb, který je zobrazen na obr. 73. Toto královské město katolické má u svého názvu místo jedné koruny zakreslené koruny dvě. Dvě koruny pravděpodobně představují pohraniční polohu Chebu u německých hranic.

Obr. 73: Cheb

Vodstvo

Vodní toky jsou v mapě zakresleny dvojitou plynulou čarou. Všechny zobrazené vodní toky včetně jejich názvu na mapě, dnešního názvu a vyobrazení názvu v mapě lze vidět v tabulce 13. Vodních toků je tedy v mapě zobrazeno 9, přičemž 6 z nich nese i svůj název (Jizera, Labe, Ohře, Orlice, Sázava, Vltava), nepojmenované jsou řeky Berounka, Lužnice a Otava.

Dnešní název	Název na mapě	Zobrazení na mapě
Berounka	Bez názvu	
Jizera	Gizera Rzeka	
Labe	Labe Rzeka	
Lužnice	Bez názvu	
Ohře	Ohrze Rzeka	
Orlice	Worlicze Rzeka	
Otava	Bez názvu	
Sázava	Sazawa Rzeka	
Vltava	Wltawa Rzeka	

Tab. 13: Přehled řek na Kreybichově mapě

Zdroj: vlastní tvorba

Přesnost zákresu vodních toků je identická s průběhem vodních toků na Klaudyánově mapě z roku 1518 (vznik metodou propichování).

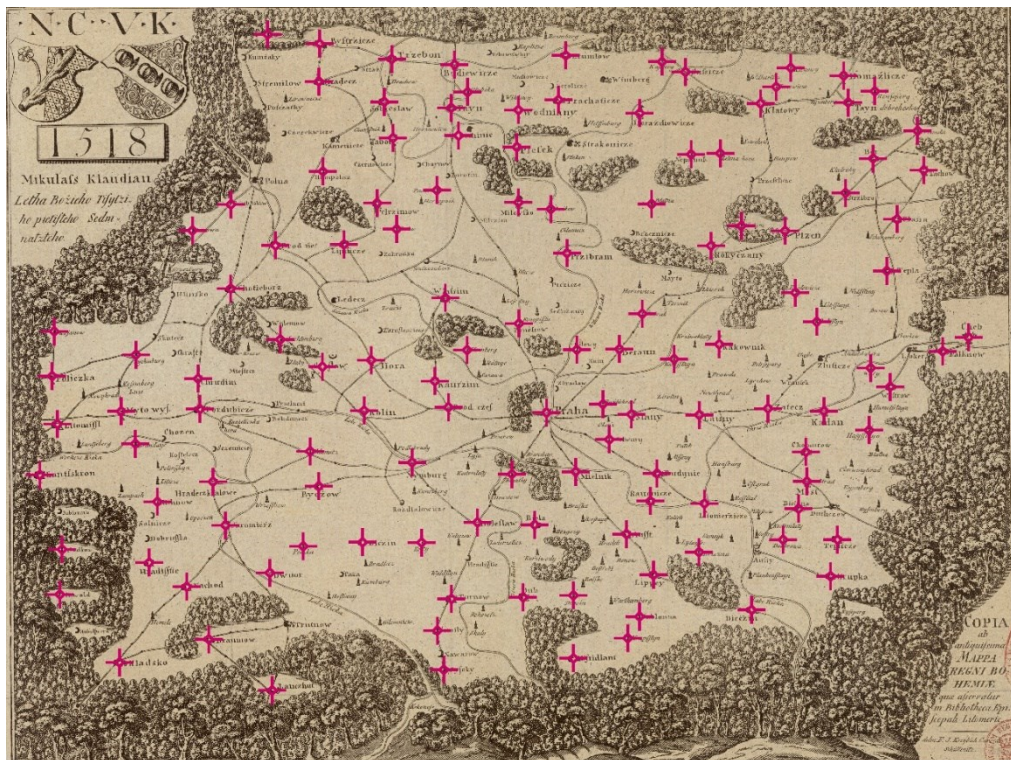
Vodní plochy na mapě zobrazené nejsou.

9.4 Kartometrická analýza

Celková velikost mapy zjištěná softwarem MapAnalyst je 46,1 x 34,5 cm, což představuje rozdíl maximálně 5 mm v porovnání s měřením mapy v její fyzické podobě. Tento rozdíl pravděpodobně nastal kvůli nepřesnému ořezání mapového pole od mapování listu, avšak pravděpodobně je i chybné fyzické změření mapy. Celkově však rozdíl 5 mm lze považovat za zanedbatelný. Barevný sken analyzované mapy byl poskytnut v bezztrátovém formátu TIFF s rozlišením 400 DPI. Před zpracováním kartometrické analýzy byla mapa oříznuta, aby bylo možné analyzovat pouze mapové pole bez okolního mapového listu. Analýza byla provedena v softwaru MapAnalyst.

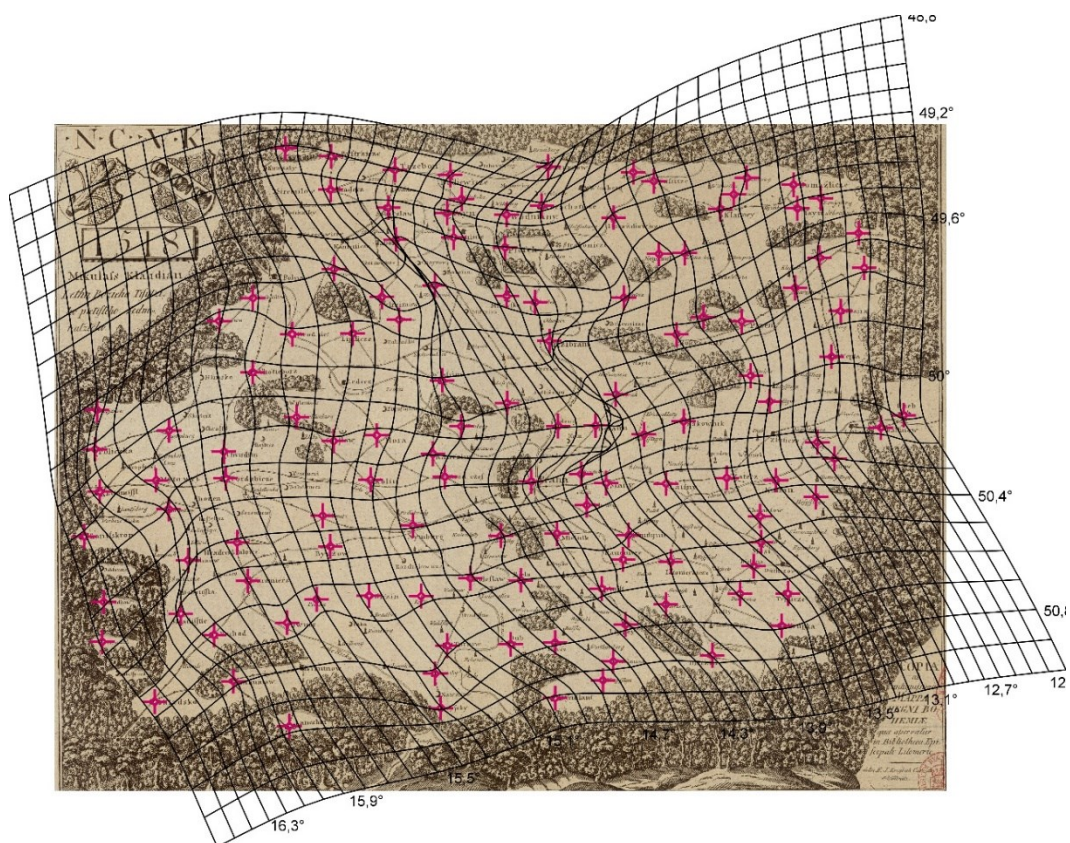
Nejprve bylo nutné do mapy zanést identické body, pomocí kterých bude provedena základní kartometrická analýza. Rozložení identických bodů na Kreybichově mapě je vidět na obr. 74. Měřítka bylo softwarem MapAnalyst Helmertovou transformací vypočítáno na 1 : 695 000. Rotace (stočení) mapy byly vypočítáno na 166°, což přibližně odpovídá a potvrzuje jižní orientaci mapy. Porovnání všech dosažených výsledků analýz jednotlivých map lze v tabulce v kapitole Výsledky.

Mřížka zkeslení (obr. 75) je vyobrazena rovnoběžkami 48,8° až 51° severní šířky a poledníky 16,7° až 12,3° východní délky. Zkeslení je patrné opět v oblasti Berounska, Pacova a Rychnova nad Kněžnou. Oproti ostatním analyzovaným mapám není zkeslení příliš rozsáhlé. Vektory posunů (obr. 76) představují rozmístění nejdelších a nejkratších vektorů stejné, jako v případě jiných analyzovaných map.

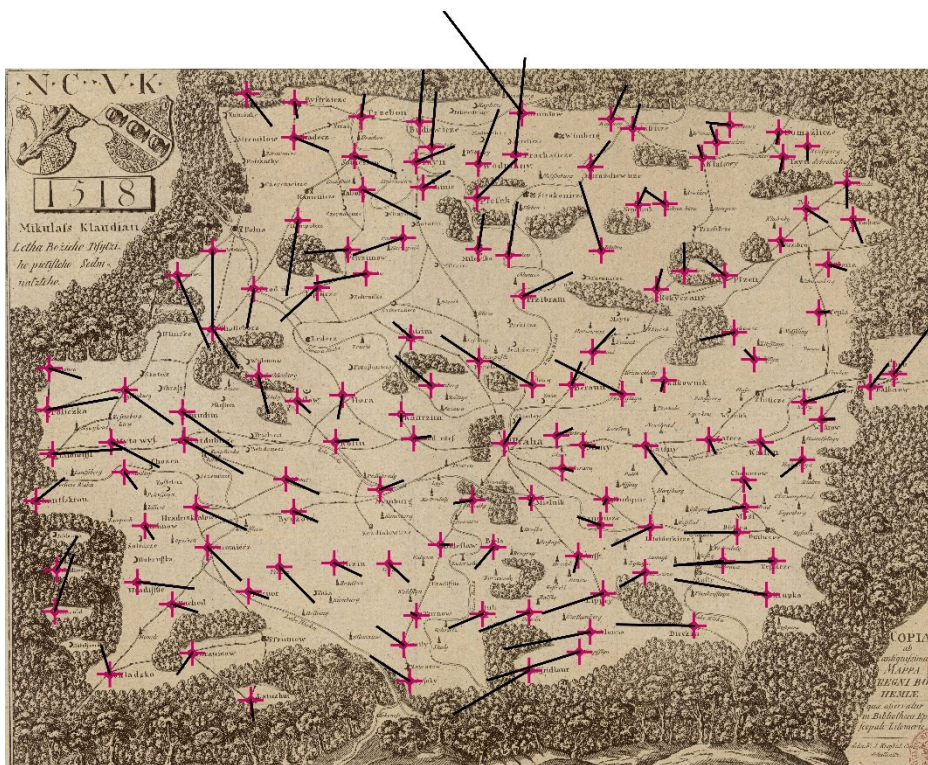
Obr. 74: Rozložení identických bodů na Kreybichově mapě

Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 75: Deformační mřížka na Kreybichově mapě

Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

Obr. 76: Vektory posunů na Kreybichově mapě

Zdroj: vlastní tvorba v softwaru MapAnalyst

10 Shrnutí výsledků analýz

Následující kapitola shrnuje veškeré dosažené výsledky bakalářské práce. Nejprve jsou prezentovány výsledky analýzy všech dostupných map z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy za pomoci Centrálního katalogu Univerzity Karlovy, následně jsou představeny zajímavé výsledky obsahových a kartometrických analýz map včetně porovnání názvů sídel ve všech analyzovaných mapách.

10.1 Analýza dostupných map z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Jak napovídá tabulka (viz Příloha 1) již na první pohled je patrné, že jméno Mikuláše Klaudyána a jeho mapy Čech je hojně zastoupeno i při vyhledávání v Centrálním katalogu Univerzity Karlovy. Celkem bylo nalezeno 52 odkazů v rozmezí let 1552 – 2018. Tuto tabulku rozšiřuje Příloha 2, která dodává doplňující informace o jednotlivých mapách.

Příloha 1 představuje autora mapy, celý název díla, rok vydání a signaturu. Právě signatura, jakožto jedinečný identifikátor každé mapy, propojuje Přílohu 1 a Přílohu 2. Informace pro vytvoření Přílohy 1 jsou čerpány z Centrálního katalogu Univerzity Karlovy.

Příloha 2 prezentuje rozšíření Přílohy 1. V této tabulce vedle signatury je uveden Typ map. Tento parametr představuje autora mapy, podle které je dílo vytvořeno. Jedná se o jméno Mikuláše Klaudyána (zkráceně Klaudyán), Sebastian Münster (Münster/*Münster*³³), Zikmund z Puchova (Zikmund), Bolognino Zalteri (Zalteri) a František Jakub Jindřich Kreybich (Kreybich). Třetí a čtvrtý sloupec tabulky prezentuje rozměry mapového listu, resp. mapového pole. Oba rozměry jsou udávány v centimetrech. V případě, že před rozměry je hvězdička (*), údaje byly zjištěny z Centrálního katalogu Univerzity Karlovy, rozměry bez hvězdičky byly osobně přeměřeny. Údaje o dostupnosti v Digitálním univerzitním repozitáři a dostupnosti mapy na serveru Georeferencer zobrazuje další sloupec. Oba tyto údaje byly získány z Centrálního katalogu Univerzity Karlovy. Poslední tři sloupce se zabývají mapovým polem. Informace o měřítku mapy byly zjištěny buď z osobního bádání nad mapou nebo z její digitální kopie poskytnuté Mapovou sbírkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Vypočítané měřítko mapy bylo získáno z Centrálního katalogu Univerzity Karlovy. Poslední sloupec zobrazuje výskyt legendy včetně jejího popisu v mapě. Z tohoto výsledku je zajímavé, že ze všech map, pouze 4 mají legendu včetně popisu jednotlivých mapových značek. Informace, které se buď nepodařilo získat, nebo se nejedná o mapové listy, jsou proškrtnuté.

³³ Ve fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy se setkáváme s dvěma typy map Sebastiana Münstera. Jedná se o díla vydaná ve starších a mladších vydáních Kosmografie, kde jsou mapy Čech zobrazené odlišně. Mapy ze starších Münsterových Kosmografií jsou zobrazeny normálním řezem písma, mapy z novějších vydání jsou vyobrazeny kurzívou.

10.2 Obsahová analýza

Tato podkapitola se zabývá jednotlivými prvky, které byly zkoumány na mapě. Největší diskuzi tvoří sídla, opomenuty nebudou ani ostatní zkoumané prvky včetně porovnání základních údajů o každé analyzované mapě.

Obecné charakteristiky analyzovaných map

Souhrnné základní údaje o analyzovaných mapách zobrazuje tab. 14. Vypsány jsou autoři analyzovaných map, rozměry mapového listu, ale především rozměry mapového pole. Na první pohled je patrné, že mapa Zikmunda z Puchova je kopií Münsterovy mapy; rozměry mapového pole v případě těchto dvou map jsou si velmi blízké a nepatrný rozdíl lze považovat za zanedbatelné. Zalteriho kopie je zmenšení oproti Klaudyánovu výtisku přibližně o 1/5; důvody, které vedly Zalteriho ke zmenšení mapy neznáme. Analyzovaná Kreybichova mapa byla vydaná jako zmenšená kopie, proto jsou patrné menší rozměry než v případě originálního Klaudyánova výtisku (rozměry Klaudyánovy mapy jsou přibližně 55, x 64, cm; Pešková, Herčík, Volfová, Siříněk, Sosnovec, 2016). Orientace tří analyzovaných map je k jihu, stejně tak jako v případě Klaudyánovy mapy; Zalteri zvolil orientaci na sever, o jejímž zdůvodnění se nepodařilo získat více informací. Ačkoli legenda na výtisku z roku 1518 není, kopie Sebastiana Münstera a map z něj vycházejících legendy často obsahují. V případě analyzované mapy Münstera v mapě najdeme legendu včetně jejího popisu; právě toto byl jeden z důvodů pro výběr mapy pro obsahové analýzy, neboť jiná analyzovaná mapa legendu s popisem nemá. Český překlad Münsterovy mapy legendu taktéž obsahuje, avšak bez popisu legendy; místo určené pro popis je vynecháno, ale názvy již nejsou doplněny. Zalteri ani Kreybich legendu nezobrazují.

Autor	Rozměry mapového listu [v cm]	Rozměry mapového pole [v cm]	Orientace mapy	Legenda/popis legendy
Münster	27,0 x 36,2	25,3 x 35,2	Jih	Ano/Ano
Zikmund z Puchova	34,0 x 45,8	25,5 x 35,5	Jih	Ano/Ne
Zalteri	53,8 x 70,0	39,6 x 55,0	Sever	Ne
Kreybich	37,0 x 47,5	34,8 x 45,7	Jih	Ne

Tab. 14: Souhrnné charakteristiky analyzovaných map

Zdroj: vlastní tvorba

Komunikace, lesy a pohoří

Komunikace jsou zakresleny pouze v případě Kreybichovy mapy, ostatní analyzované mapy komunikace zobrazené nemají. Naopak všechny mapy jsou obklopeny stromečkovými, v některých mapách i skalnatými, značkami, které lemují celé Česko. Lesní porosty jsou vyobrazeny i vně mapového pole. Z názvů je v mapě je zobrazen pouze nápis Krkonoš v případě všech analyzovaných map mimo Zalteriho mapy, která neobsahuje žádný popis pohoří.

Sídla

Sídla představují nejrozsáhlejší skupinu v rámci celé obsahové analýzy. Porovnávány byly jednotlivé mapové značky či počet sídel na mapě. Právě zmíněný počet sídel na mapě je shrnutý v tabulce 15. Tato tabulka zobrazuje počty sídel na Klaudyánově mapě a mapách, které byly podrobeny detailním obsahovým a základním kartometrickým analýzám. Lze si všimnout, že žádná z analyzovaných map neobsahuje stejný počet sídel jako originální Klaudyánova mapa. Nejvíce se přibližuje mapa Františka Jakuba Jindřicha Kreybicha, což je pravděpodobně zásluhou metody, kterou Kreybich svou mapu vytvořil. Jak již bylo řečeno, jednalo se o metodu propichování přímo z litoměřického originálu z roku 1518. Rozdíl mezi Klaudyánem a Kreybichem je v kategorii menší sídla a tvrze, hrady a kláštery. Ve všech případech se jedná o názvy sídel z oblasti mezi Hradcem Králové, Mladou Boleslaví a Turnovem, která chybí na Klaudyánově originálu. Z tohoto faktu je patrné, že mapové pole bylo poškozeno již na počátku 19. století. Druhý nejpočetnější místopis má kopie Bolognina Zalteriho. Tato mapa obsahuje o 30 sídel méně než originální Klaudyánův výtisk. Zalteri však nepoužívá mapové značky, proto rozdělení do jednotlivých kategorií bylo určeno podle ostatních map, které mapové symboly obsahují. Sebastian Münster nejvíce zgeneralizoval místopis Klaudyánovy mapy. Na Münsterově mapě najdeme 185 názvů sídel, což je téměř o 100 méně než u Klaudyánovy mapy. Zjednodušení místopisu je nejvíce patrné v kategoriích menší sídla a tvrze, hrady a kláštery. Překlad Zikmunda z Puchova obsahuje ještě o dva názvy méně. Zikmund z Puchova do mapy nezobrazil hrad Himlštejn a případě zámku Žleby je zobrazena pouze mapová značka půlměsíce, avšak bez názvu dnešního zámku.

	Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich
Královská města podobojí	30	30	30	27	30
Královská města katolická	7	6	6	76	7
Poddanská města podobojí	22	22	22	21	22
Poddanská města katolická	31	30	30	29	31
Menší sídla	59	21	21	51	57
Tvrze, hrady a kláštery	131	76	74	106	127
Celkem	280	185	183	240	274

Tab. 15: Přehled počtu sídel v Klaudyánově mapě a ve všech analyzovaných mapách

Zdroj: vlastní tvorba

Vedle počtu sídel jsou zajímavé i názvy sídel. Souhrnný přehled názvů všech sídel na Klaudyánově mapě a všech analyzovaných mapách včetně dnešního názvu lze vidět v tabulce v Příloze 3. Tato tabulka byla vypracována vlastní analýzou za pomoci literatury zabývající se jmenným přehledem názvů sídel. Jedná se o články Karla Kuchaře (Kuchař, 1957 a 1959) a publikaci *Klaudián* (Pešková, Herčík, Volfová, Siřínek, Sosnovec, 2016). Příloha 3 nejvíce vycházela z Kuchař (1957), který zobrazuje názvy na Klaudyánově, Münsterově a Zalteriho mapě včetně uvedení dnešního názvu daného sídla. Hvězdička (*) před vybranými sídly v Příloze 3 proto znamená shodnost se zmíněným článkem profesora Kuchaře. Názvy, které symbol hvězdičky neobsahují, jsou výsledkem osobního zkoumání. Za každým názvem

sídla (vyjma Zalteriho, který nerozlišuje u sídel mapové značky) je v závorce uvedena kategorie, do které dané sídlo spadá (viz tab. 16). Pro lepší orientaci je u každého menšího sídla a tvrze, hradu či kláštera v závorce v posledním sloupci (Dnešní název) uveden okres, do kterého toto sídlo spadá. V případě, že sídlo není vyobrazené na mapě, buňka tabulky je prázdná. Názvy sídel, které jsou v prvním sloupci Přílohy 3 zobrazeny kurzívou představují sídla, která se nachází v chybějící části mapového pole mezi Hradcem Králové, Mladou Boleslaví a Turnovem. Tyto chybějící názvy byly zjištěny z článků, které byly v úvodu tohoto odstavce představeny. Problémem všech článků bylo, že neposkytují jednotný seznam názvů sídel v Klaudyánově mapě. Vždy docházelo k rozdílu i několika názvů sídel, které autor článku uváděl, avšak na mapě ani v jiných člancích o daném názvu nebylo zmínky.

Číslo	Typ sídla	Vyobrazené symboly
(1)	Královská města podobojí	Koruna + kalich
(2)	Královská města katolická	Koruna + zkřížené klíče sv. Petra
(3)	Poddanská města katolická	Štít + zkřížené klíče sv. Petra
(4)	Poddanská města podobojí	Štít + kalich
(5)	Menší sídla	Půlměsíc
(6)	Tvrze, hrady a kláštery	Hradní věžička

Tab. 16: Přehled čísel za názvy sídel v Příloze 3

Zdroj: vlastní tvorba

Vodstvo

Průběhy vodních toků se ve vybraných analyzovaných mapách od sebe příliš neliší. Jejich názvy jistými změnami opatřeny jsou. Přehled názvů všech vodních toků na Klaudyánově mapy a analyzovaných mapách lze v tabulce 17 včetně dnešního názvu. Na všech mapách se setkáváme se zobrazením 9 vodních toků, přičemž 3 z nich nejsou ani na jedné mapě pojmenované. Mapa Zalteriho obsahuje pouze název pro Labe, přičemž Zalteri řeku označuje jako *fl.*. Klaudyán a Kreybich pracují výhradně s použitím slova řeka jako *Rzeka/rzeka*. Münster a Klaudyán užívají stejné názvy pro všechny řeky. Pro zobrazení názvu řeky Labe využívají třech názvů, které jsou rozloženy po celé délce toku řeky Labe.

Dnešní název	Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich
Berounka	bez názvu	bez názvu	bez názvu	bez názvu	bez názvu
Jizera	Gizera rzeka	Gizera A.	Gizera A.	bez názvu	Gizera Rzeka
Labe	Labe rzeka	Labe Rzeka Albis A. Zabe rzeka	Labe Rzeka Albis A. Zabe rzeka	Albis fl.	Labe Rzeka
Lužnice	bez názvu	bez názvu	bez názvu	bez názvu	bez názvu
Ohře	Ohrze rzeka	Ohrze A.	Ohrze A.	bez názvu	Ohrze Rzeka
Orlice	Worlize rzeka	Vuorlitz A.	Worlitz A.	bez názvu	Worlicze Rzeka
Otava	bez názvu	bez názvu	bez názvu	bez názvu	bez názvu
Sázava	Sazawa rzeka	Sazawa A.	Sazawa A.	bez názvu	Sazawa Rzeka
Vltava	Wltawa rzeka	Molta fl.	Molta fl.	bez názvu	Wltawa Rzeka

Tab. 17: Přehled názvů vodních toků

Zdroj: vlastní tvorba

Na starých mapách se často setkáváme s mylným zakreslením ústí řeky Berounky a Sázavy do řeky Vltavy. Ač v současnosti je vzdálenost mezi ústím těchto dvou řek přibližně 15 km, na starých mapách je ústí zakresleno v jednom bodě, což nám potvrzují i výřezy z analyzovaných map (obr. 77; pořadí snímků je stejné jako pořadí analýz). Koryto vodního toku se v průběhu let mění proto je možné, že v tamější době bylo ústí těchto dvou řek v mnohem menší vzdálenosti než nyní. Nesmíme opomenout ani měřítko mapy, ve kterém vzdálenost mezi ústím těchto dvou řek hraje taktéž nemalou roli.

Obr. 77: Vyobrazení soutoku Vltavy, Berounky a Sázavy

10.3 Kartometrická analýza

V rámci provedení základních kartometrických analýz v této práci byl kladen důraz na zjištění měřítka mapy, deformaci analyzované mapy a vektoru posunů. Tabulka 18 představuje dosažené hodnoty, které byly v rámci této analýzy získány. Všechny zobrazené údaje jsou získány ze softwaru MapAnalyst tak, jak jsou uvedeny po provedení základního výpočtu.

Autor mapy	Rozměr [v cm]	Měřítko	Rotace ° [cw]
Sebastian Münster	35,0 x 25,0	1 : 1 027 000	166
Zikmund z Puchova	35,2 x 25,1	1 : 1 022 200	166
Bolognino Zalteri	55,2 x 40,2	1 : 667 400	15
František Jakub Jindřich Kreybich	46,1 x 34,5	1 : 696 000	166

Tab. 18: Výsledky základních kartometrických charakteristik

Zdroj: vlastní tvorba

Je patrné, že Münsterova mapa a mapa Zikmunda z Puchova jsou si navzájem blízké i podle hodnot v tabulce, kdy se jejich rozměry, měřítko, rotace, směrodatná odchylka či střední chyba od sebe příliš neodlišují. Nyní již k analýze tabulky. Rozměry uvedené softwarem MapAnalyst vykazují velmi blízké hodnoty ručnímu měření rozměru mapy. Rozdíl v těchto hodnotách je maximálně 6 mm, což lze považovat za zanedbatelné. Měřítko Zalteriho a Kreybichovy mapy jsou měřítka podobná Klaudyánově mapě. Rotace mapy vykazuje ve třech případech orientaci otočenou o přibližně 166°, což odpovídá orientaci mapy k jihu. Čtvrtá analyzovaná mapa s rotací 15° je vykreslena k severu.

Grafickými výstupy kartometrické analýzy je vytvoření deformační mřížky z zakreslení a vektoru posunů. K největším zkreslením dochází ve dvou oblastech – Berounsko a jižní Čechy. V okolí Berouna nalézáme ve všech mapách špatně zakreslenou polohu Jílového u Prahy. Ač ve skutečnosti toto město leží na pravém břehu řeky Vltavy, ve všech analyzovaných mapách leží na břehu levém. Další špatný zakres je v případě Karlštejna, který je zobrazen na levém břehu nepojmenované řeky Berounky severozápadním směrem od Berouna.

Ve skutečnosti Karlštejn leží na pravém břehu řeky Berounky jihovýchodním směrem od Berouna. Poloha Pacova je na starých mapách zobrazena východně od spojnice Tábor – Želiv. Ve skutečnosti spojnice Tábor – Pacov – Želiv leží v jedné linii. Vektory posunů jsou nejdelší v oblasti severních Čech a západní až jižní okraj mapy probíhající od Náchodu po České Budějovice.

11 Závěr

Prvním cílem této bakalářské práce bylo provedení základní analýzy všech odvozenin Klaudyánovy mapy, které jsou k dispozici ve fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, druhým poté obsahové a kartometrické analýzy vybraných map z fondu sbírky.

První část bakalářské práce (kapitola 1 až 4) představuje vstup do celé zkoumané problematiky. Vedle základní rešerše literatury dosud provedených analýz Klaudyánovy mapy a jejich odvozenin, je zde představena základní terminologie, se kterou se v souvislosti se starými mapami setkáváme. Představena je zde Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy jakožto hlavní zdroj analyzovaných map a software MapAnalyst, ve kterém byly prováděny základní kartometrické analýzy. Zcela samostatné kapitoly se zabývají osobností Mikuláše Klaudyána, kde je kladen důraz na detailní Klaudyánovu biografii a Klaudyánovou mapou Čech z roku 1518. Popsány jsou zde předlohy pro vznik díla, kopie mapy, a především detailní popis Klaudyánova jednolistu mapy se zaměřením na alegorickou, heraldickou a mapovou část včetně alegorie Čech. Důležitou pasáží této kapitoly je souhrnná tabulka se všemi názvy sídel v Klaudyánově mapě. Vzhledem k tomu, že názvy sídel se v řadě publikací od sebe neustále odlišují, souhrnná tabulka v této práci představuje ucelený soubor všech 280 názvů sídel v mapové části Klaudyánova jednolistu. Metodika práce (kapitola 5) se zabývá výběrem map pro detailní obsahové a kartometrické analýzy, a následně postupy, které byly provedeny již při jednotlivých analýzách.

Kapitoly 6 až 9 se zaměřují na jednotlivé odvozeniny Klaudyánovy mapy a provedené analýzy. Jedná se o mapu Sebastiana Münstera v díle Kosmografie (kapitola 6) a mapu v českém překladu tohoto díla Zikmundem z Puchova Kosmografie česká (kapitola 7), dále kopii Klaudyánovy mapy vytvořenou italským rytcem Bologninem Zalterim (kapitola 8) a mapou vytvořenou českého kněze a kartografa z počátku 19. století Františkem Jakubem Jindřichem Kreybichem (kapitola 9). V úvodu všech kapitol je představena dostupná biografie o daném autorovi, což v mnohých případech je velmi stručná kapitola, neboť o některých autorech se žádná biografie nedochovala. Další pasáží je představení dalších děl autora nebo popis díla, ve kterém analyzovanou mapu najdeme. Následuje již základní představení analyzované mapy z pohledu nejprve obsahového a poté kartometrického.

Kapitola 10 shrnuje dosažené výsledky v této bakalářské práci. Především se věnuje souhrnné tabulce Příloha 1 a Příloha 2 z přílohy této práce zobrazující všechny dostupné odvozeniny Klaudyánovy mapy z fondu Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy na základě vyhledávání v Centrálním katalogu Univerzity Karlovy.

Vybrané analýzy a pasáže této práce byly prezentovány v příspěvku PhDr. Mgr. Evy Novotné s názvem *Klaudyánova mapa Čech v Münsterově Kosmografii (s příklady z Mapové sbírky PŘF UK)* v rámci slavnostního zasedání a konference *Mikuláš Klaudyán 1518/2018, 500 let od vydání první tištěné mapy Čech*. Dále jsou vybrané výsledky publikovány na výstavě

s názvem *Mikuláš Klaudyán: první mapa Čech 1518*, která je k vidění v předzáří Mapové sbírky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Vybrané aktualizované informace z této bakalářské práce jsou dále například uvedeny v Centrálním katalogu Univerzity Karlovy.

Na předloženou bakalářskou práci lze navázat v několika dalších směrech. V rámci tohoto tématu, by bylo vhodné rozšířit kartometrické analýzy map, které byly v práci zkoumány. Obecně by bylo zajímavé provést detailní analýzu a komparaci Klaudyánovy mapy s dalšími starými mapami Čech (např. Crigingerovou mapou nebo „novější mapou Čech“) a do této analýzy zakomparovat i odvozeniny.

Závěrem lze říci, že Klaudyánova mapa a mapy z ní odvozené dokládají vysokou úroveň české kartografie nejen v 16. a na počátku 19. století. Samotná Klaudyánova mapa svým obsahem a kartografickým znázorněním mapové části, převyšuje všechny ostatní mapy, které Klaudyán měl ve své době k dispozici (Šimák, 1950).

12 Seznam literatury

- ALMAGIA, di R. (1930): LAFRERI, Antonio [online]. Dostupné z: [http://www.treccani.it/enciclopedia/antonio-lafreri_\(Enciclopedia-Italiana\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/antonio-lafreri_(Enciclopedia-Italiana)/) [cit. 2018-06-20].
- AUGUSTINOVÁ, V. (2008): Kartografický jazyk starých map Čech. Bakalářská práce. Fakulta stavební, ČVUT, Praha.
- BAYER, T., POTŮČKOVÁ, M., ČÁBELKA, M. (2009a): Kartometrická analýza starých map Českých Zemí: Mapa Čech a mapa Moravy od Petra Kaeria. *Geografie-Sborník*, 3, 114, s. 230–243.
- BAYER, T., POTŮČKOVÁ, M., ČÁBELKA, M. (2009b): Kartometrická analýza Vogtovy mapy. *Geodetický a kartografický obzor*, 2, 55 (97), s. 27–33.
- Bibliografie dějin Českých zemí, Historický ústav AV ČR (2018a): Černý Jan [online]. Dostupné z: <https://biblio.hiu.cas.cz/authorities/221391> [cit. 2018-04-04].
- Bibliografie dějin Českých zemí, Historický ústav AV ČR (2018b): Frind, Anton Ludvig, 1823–1881 [online]. Dostupné z: <https://biblio.hiu.cas.cz/authorities/41816> [cit. 2018-06-20].
- Bibliografie dějin Českých zemí, Historický ústav AV ČR (2018c): Kosořský z Kosoře, Jan, -asi 1589 [online]. Dostupné z: <https://biblio.hiu.cas.cz/authorities/277668> [cit. 2018-06-20].
- CAJTHAML, J. (2007): Nové technologie pro zpracování a zpřístupnění starých map. Doktorská disertační práce. Fakulta stavební, ČVUT, Praha.
- CAJTHAML, J., KREJČÍ, J. (2008): Využití starých map pro výzkum krajiny. GIS Ostrava 2008, 10 s.
- CENDELÍN, D. (2017): Cesty Klaudyánovy mapy Čech z města Polná. *Historická geografie*, 43, 2 s. 79–106.
- Centrální katalog Univerzity Karlovy [online]. Dostupné z: https://ckis.cuni.cz/F/JKUEK4K45P1NDCLKLBLU6LBD2R3EE6I4M12G916V4SHH6QAH76-01405?RN=295210648&pds_handle=GUEST [cit. 2018-07-24].
- GRIM, T. (2013): Kopie Klaudyánovy mapy Čech ze sbírek hraběcí rodiny Kolowrat-Krakowských v Rychnově nad Kněžnou. *Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad, Dobruška*.
- GRIM, T. (2014): Kopie, reprodukce a faksimile starých map, Staré mapy Česka [online]. Dostupné z: <http://www.staremapyceska.cz/kopie-reprodukce-faksimile-starych-map/> [cit. 2018-03-02].

HONL, I., KUCHAR, K. (1936): Mikuláš Claudianus: Mapa Čech z roku 1518. In: Monumenta Cartographica Bohemiae I. Geografický ústav Karlovy university, Praha II., Albertov 6, s. 4–16.

HÝSEK, O. (2013): Vybrané kroniky tzv. zobecněného humanismu a jejich autoři v kontextu dobu. Disertační práce, Filosofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Brno.

CHODĚJOVSKÁ, E. (2015): Kreibichovy mapy českých krajů, Mapový portál Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v. v. i. [online]. Dostupné z: <http://mapy.vugtk.cz/kreibich/index.php> [cit. 2018-07-01].

CHURAN, R. (2014): Určování měřítek starých map. Diplomová práce. Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie PřF UK, Praha.

JENNY, B. (2006): MapAnalyst - A digital tool for the analysis of the planimetric accuracy of historical maps. e-Perimetron, 3, 1, s. 239–245.

JENNY, B. (2010): New Features in MapAnalyst. e-Perimetron, 3, 5, s. 176–180.

JENNY, B. (2018): MapAnalyst [online]. Dostupné z: <http://mapanalyst.org/> [cit. 2018-03-02].

JENNY, B., WEBER, A., HURNI, L. (2007): Visualizing the Planimetric Accuracy of Historical Maps with MapAnalyst. Cartographica, 1, 42, s. 89–94.

Knihovna Akademie věd České republiky (2011): Souborný katalog AV ČR, báze KNA01, záznam číslo 001232793 [online]. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/aleph-google/KNA01/00123/27/001232793.html> [cit. 2018-07-01].

KRAUS, J., KOL., A. (2007): Nový akademický slovník cizích slov. Nakladatelství Academia, Praha, 880 s.

KREJČOVÁ, M. (2010): Katolická reformace v Kosmografii české Zikmunda z Púchova. Bakalářská práce. Ústav dějin křesťanského umění KTF UK, Praha.

KUCHAR, K. (1937): Mile na Klaudyánově mapě. Sborník Československé společnosti zeměpisné.

KUCHAR, K. (1954): Mapy Čech v Münsterových kosmografiích. Kartografický přehled, 8, s. 87–92.

KUCHAR, K. (1957): Zalteriho kopie Klaudyánovy mapy. Kartografický přehled, 11, s. 112–119.

KUCHAR, K. (1958): Naše mapy odedávna do dneška. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 130 s.

KUCHAR, K. (1959): Vývoj mapového zobrazení území Československé republiky - Mapy českých zemí do poloviny 18. století. Ústřední správa geodézie a kartografie, Praha, s. 9–13.

- KUCHAŘ, K. (1960): Monumenta cartographica Bohemiae, Moraviae, Silesiae atque Sloveniac (olim partes Hungariae superiores nuncupatae). Academia scientiarum Bohemoslovenica, Prahae.
- LUNDA, P. (2016): Staré mapy jako zdroj tematických informací. Diplomová práce. Geografický ústav, PřF MU, Brno.
- MUCHA, L. (1959): František Jakub Jindřich Kreibich. Lidé a Země, 8, s. 356–358.
- MUCHA, L. (1978): Nejstarší mapa Čech – Ke 460. výročí Klaudyánovy mapy. Lidé + země, 5, s. 214–217.
- MUCHA, L. (1988): Kreibichovy kopie Klaudyánovy mapy Čech. Sborník prací, 16, s. 31–36.
- MUCHA, L. (1992): Mikuláš Klaudyán a jeho mapa Čech z r. 1518. Geografické rozhledy, 1, 2/3, s. 33–34.
- National Library of Australia: Zaltieri, Bolognino (1555-1576) [online]. Dostupné z: <https://trove.nla.gov.au/people/1458293?c=people> [cit. 2018-06-20].
- NOVOTNÁ, E., TRÖGLOVÁ SEJTKOVÁ, M., CHRÁST, J. (2016): Poklady mapové sbírky. Nakladatelství Karolinum, Praha, 120 s.
- NOVOTNÁ, E. (2018): Historie sbírky, <https://www.natur.cuni.cz/geografie/mapova-sbirka/mapova-sbirka/historie-mapove-sbirky> [2018-06-22].
- NOVOTNÁ, E. (2018): Výstava Mikuláš Klaudyán: první mapa Čech 1518. Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, Praha.
- PEŠKOVÁ, E., HERČÍK, K., VOLFOVÁ, J., SIŘÍNEK, P., SOSNOVEC, P. (2016): Klaudián: sborník příspěvků o Mikuláši Klaudiánovi. Společnost Mikuláše Klaudiána, Mladá Boleslav, 128 s.
- POKORNÝ, P. R. (2000): K heraldické výzdobě tzv. Klaudiánovy mapy Čech. Z dějin geodézie a kartografie, 10, s. 5–9.
- POMYKACZOVÁ, A. (2007): Analýza Klaudyánovy mapy v prostředí GIS. Bakalářská práce. Fakulta stavební, ČVUT, Praha.
- PROVENIO Knihovna Národního muzea (2018): Enders, Karel Vilém, činný 1810-1832 [online]. Dostupné z: <https://stt.opac.nm.cz/authorities/36449> [cit. 2018-07-01].
- Přírodovědecká fakulta Univerzita Karlova (2018): O Mapové sbírce. Dostupné z: <https://www.natur.cuni.cz/geografie/mapova-sbirka/mapova-sbirka/mapova-sbirka-prf>.
- ROUČKA, B. (1960): Výzdoba Klaudyánovy mapy Čech a její obsah. Kartografický přehled, 12, s. 40–69.

- SANDERUS ANTIQUARIAAT (2018): Antique map of North America by Forlani and Zaltieri [online]. Dostupné z: <https://www.sanderusmaps.com/en/our-catalogue/detail/166642/antique-map-of-north-america-by-forlani-and-zaltieri> [cit. 2018-06-20].
- SEMOTANOVÁ, E. (1994): Kartografie v historické práci. Historický ústav, Praha, 235 s.
- SEMOTANOVÁ, E. (2001): Mapy Čech, Moravy a Slezska v zrcadle staletí. Libri, Praha, 263 s.
- SOCHOROVÁ, M. (2007): Dějepis I. v kostce. Fragment, Praha, 159 s.
- SWAEN, P. (2017): Sebastian MÜNSTER [online]. Dostupné z: <https://www.swaen.com/sebastian-munster.php> [cit. 2018-06-23].
- ŠIMÁK, B. (1946): Mapa Zikmunda z Puchova a její původ. Sborník Československé společnosti zeměpisné, 511, 1–4, 1–9 s.
- ŠIMÁK, B. (1950): Klaudianova mapa Čech z roku 1518. Vojenský zeměpisný ústav v Praze.
- The British Museum (2017): Bolognino Zaltieri (Biographical details) [online]. Dostupné z: http://www.britishmuseum.org/research/search_the_collection_database/term_details.aspx?bioId=107932 [cit. 2018-06-20].
- VANĚK, J. (2009): Kartometrická analýza vybraných historických map Moravy. Diplomová práce. Fakulta stavební, ČVUT, Praha.
- VEJROVÁ, L. (2008): Vizualizace kartometrických charakteristik našich nejstarších map v software MapAnalyst. Bakalářská práce. Fakulta stavební, ČVUT, Praha.

13 Seznam map z fondu Mapové sbírky PŘF UK (dle ČSN ISO 690)

1. KLAUDYÁN, Mikuláš. La description de Boheme selon ses plus nobles citez, uilles & bourgades [Měřítko [ca 1:850 000]. 12,5 cm = 14 Milliaria Germanica]. [Basel: Heinrich Petri, 1552]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=856504
2. KLAUDYÁN, Mikuláš. Discrizzion della Bohemia, oue son segnate le piu notabil citta é terre [Měřítko [ca 1:850 000]. 12,5 cm = 14 milliaria germanica]. [Colonia: Heredi d'A. Byrckmanno, 1575. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=856513
3. Behemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings vmb beschlossen [Měřítko [ca 1:830 000]. 12,3 cm = 14 milliaria germanica]. [Basel: Heinrich Petri, 1575. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=835718
4. KLAUDYÁN, Mikuláš. Behemer Künigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [Měřítko [ca 1:850 000]. 12,4 cm = 14 Milliaria Germanica]. [Basel: Heinrich Petri, 1574]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=856498
5. MÜNSTER, Sebastian. Boehemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [Měřítko [ca 1:925 000]. 4,8 cm = 6 Meill]. [Basel: Petri, 1628. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1026743
6. MÜNSTER, Sebastian. Boehemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [Měřítko [ca 1:925 000]. 4,7 cm = 6 Meill]. [Basel: Petri, 1628.
7. KLAUDYÁN, Mikuláš. Boehemer koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [Měřítko [ca 1:900 000]. 4,8 cm = 6 Meill]. [Basel: Petri, 1628. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=795962
8. BROSCH, Winzenz. [Mapa Čech] [Měřítko neuvedeno]. 1787. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1026716
9. KREIBICH, František Jakub Jindřich. Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemia: qua asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko 1:870 000]. [Praha.: Vetterl z Wildenbrun, 1816]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=856496
10. KREIBICH, František Jakub Jindřich. Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemia: qua asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko 1:870 000]. [Praha: Vetterl z Wildenbrun, 1816]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=856481

11. KLAUDYÁN, Mikuláš. Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemia: qua asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko 1:870 000]. [Praha: Vetterl z Wildenbrun, 1816]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=853564
12. KLAUDYÁN, Mikuláš. Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemia: qua asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko 1:863 000]. [Praha: Vetterl z Wildenbrun, 1816]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=853570
13. KLAUDYÁN, Mikuláš. Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemia: qua asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko 1:880 000]. [Praha: Vetterl z Wildenbrun, 1816]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=853567
14. [Rukopisná kopie Klaudyánovy mapy Čech z roku 1518] [Měřítko neuvedeno]. [181?]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1367723
15. KREIBICH, František Jakub Jindřich. COPIA ab antiquissima MAPPA REGNI BOHEMIA quae asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko 1:685 000]. 1816. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1026719
16. KREIBICH, František Jakub Jindřich. Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae qua asservatur in bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko 1:870 000]. [Praha: Vetterl z Wildenbrun, 1816]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1039959
17. KLAUDYÁN, Mikuláš. Behemer Königreich mit bergen vnd wälden gerings vmb beschlossen [Měřítko [ca 1:850 000]. 12,5 cm = 14 milliaria germanica]. Česko: [nakladatel není známý], 1919. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1061159
18. KREIBICH, František Jakub Jindřich. Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae qua asservatur in bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko neuvedeno]. [Česko: Pantoflíček, 1930].
19. KLAUDYÁN, Mikuláš. Bohemia antiqva [Měřítko 1:2 150 000]. Tab. I a. Praha: Geografický ústav Karlovy university, 1930. Monumenta cartographica Bohemiae.
20. [Mappa Regni Bohemiae 1518] [Měřítko 1:685 000]. [Praha: Národní muzeum, 1937].
21. ŠVAMBERA, Václav a Bedřich ŠALAMON. Monumenta cartographica Bohemiae[Měřítko různá]. Praha: Sumptibus propriis, 1938. ISBN (vol.listy). Dostupné také z: <http://nla.gov.au/nla.obj-233110252/view>
22. KLAUDYÁN, Mikuláš, Václav ŠVAMBERA a Ivan HONL. Bohemia antiqva [Měřítko 1:685 000]. Tab. I. Praha: Geografický ústav Karlovy university, [1938]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1336591

23. KREIBICH, František Jakub Jindřich. F. J. Kreybichova kolorovaná kopie Klaudiánovy mapy z roku 1820 [Měřítko neuvedeno]. [Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1950.
24. KREIBICH, František Jakub Jindřich a Bohuslav BÍLEJOVSKÝ. Reprodukce F. J. Kreybichovy mědirytinové kopie Klaudiánovy mapy [Měřítko neuvedeno]. [Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1950.
25. KLAUDYÁN, Mikuláš. Reprodukce originálu (ručně kolorovaného dřevorytu) mapy Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [Měřítko neuvedeno]. [Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1950.
26. KLAUDYÁN, Mikuláš. Reprodukce olejomalby Klaudiánovy mapy Čech neznámého autora [Měřítko neuvedeno]. [Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1950.
27. ŠVAMBERA, Václav a Bedřich ŠALAMON. Monumenta cartographica Bohemiae [Měřítko různá]. Pragae: Sumptibus propriis, 1941.
28. KLAUDYÁN, Mikuláš. Nová kopie nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [Měřítko neuvedeno]. [S. l.: s. n.], 1949.
29. KLAUDYÁN, Mikuláš. Rekonstrukce mapy Mikuláše Klaudiána podle litoměřického originálu [Měřítko neuvedeno]. [Praha: Vojenský zeměpisný ústav], 1946.
30. KLAUDYÁN, Mikuláš. Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518: Reprodukcia starinnešej češskej geografičeskej karty Čechii ot Mikulaša Klavdijana s 1518 goda = Reproduction de la plus ancienne carte tcheque de Boheme de Nicolas Klaudián datant de 1518 [Měřítko 1:2 137 000]. Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1949.
31. KLAUDYÁN, Mikuláš. Nejstarší mapa Čech Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [Měřítko 1:2 466 000]. [Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1949].
32. KLAUDYÁN, Mikuláš. Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518 [Měřítko 1:2 055 000]. Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1949.
33. KLAUDYÁN, Mikuláš. Mapa Čech ze starších vydání Münsterovy Kosmografie [Měřítko [ca 1:850 000]. 12,4 cm = 14 milliaria germanica]. [Praha: Kabinet pro kartografii, ČSAV, 1960.
34. MÜNSTER, Sebastian. Bohemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [Měřítko 1:890 000. 5 cm = 6 Meill]. Praha: [Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta], 1960.
35. KREIBICH, František Jakub Jindřich. Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae qua asservatur in bibliotheca episcopali Litomeric [Měřítko neuvedeno]. [S.l.: s.n., 1960.
36. KLAUDYÁN, Mikuláš. [Mapa Čech] [Měřítko 1:685 000]. [Praha: Kartografický kabinet, 1960.

37. KLAUDYÁN, Mikuláš. Menší mapa Čech z Münsterovy Kosmografie [Měřítko neuvedeno]. Praha: [Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta], 1960.
38. KLAUDYÁN, Mikuláš. Mapa Čech ze starších vydání Münsterovy Kosmografie [Měřítko [ca 1:850 000]. 12,5 cm = 14 miliaria germanica]. [Praha: Čs. akademie věd, kabinet pro kartogr., 1953].
39. KLAUDYÁN, Mikuláš. Menší mapa Čech z Münsterovy Kosmografie [Měřítko 1:2 400 000]. [Praha: Kabinet pro kartografii, ČSAV, 1953].
40. KLAUDYÁN, Mikuláš. [Mapa Čech] [Měřítko neuvedeno]. Praha: [Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta], [1957].
41. ZALTERI, Bolognino a Karel KUCHAR. Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia: Kopie Klaudivanova mapy [Měřítko [ca 1:640 000]. 13,8 cm = 10 miliaria germanica = 40 miliaria italica]. [Praha: Mapová sbírka, 1960]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1336569
42. MÜNSTER, Sebastian. Claudianus' map of Bohemia [Měřítko [ca 1:840 000]. 12,4 cm = 14 miliaria germanica]. [Praha: Mapová sbírka, 1960]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1336572
43. KUCHAR, Karel. Monumenta cartographica Bohemiae, Moraviae, Silesiae atque Sloveniae: (olim partes Hungariae superiores nuncupatae) [Měřítko různá]. Pragae: Academia scientiarum Bohemoslovenica, 1960.
44. KLAUDYÁN, Mikuláš a Karel KUCHAR. Map of Bohemia [Měřítko neuvedeno]. [Praha: Mapová sbírka, 1960]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1336575
45. KLAUDYÁN, Mikuláš. Klaudivanova mapa Čech z r. 1518 [Měřítko neuvedeno]. [Česko: s.n., 2000].
46. KLAUDYÁN, Mikuláš. Mapa Čech 1518: Karta Čechii 1518 g. = Carte géographique de la Boheme 1518 = Landkarte von Böhmen 1518 = A map of Bohemia 1518 [Měřítko 1:1 028 000]. Praha: Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, 1972.
47. KLAUDYÁN, Mikuláš. Mapa Čech (1518) [Měřítko 1:5 708 000]. Praha: Historický ústav Akademie věd ČR, [201-].
48. Čechy a Kladsko. Praha: Zeměměřický úřad, 2013.
49. KLAUDYÁN, Mikuláš. Rukopisná kopie mapy Čech Mikuláše Klaudivána z roku 1518: faksimile [Měřítko 1:637 000]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2013.
50. KLAUDYÁN, Mikuláš. [Mapa Čech] [Měřítko 1:736 000]. Praha-Sedlčany: Zeměměřičský úřad, 2018.

51. KLAUDYÁN, Mikuláš. [Mapa Čech] [Měřítko 1:664 000]. Praha-Sedlčany: Zeměměřičský úřad, 2018.

52. KLAUDYÁN, Mikuláš. [Mapa Čech] [Měřítko 1:859 000]. Praha-Sedlčany: Zeměměřičský úřad, 2018.

53. MŮNSTER, Sebastian. MDLIII. Kozmograffia Česká: To gest wypsánij, o položení Kragin neb Zemij y Obyčegijch Národuow wsseho Swieta, a Hystorygij podle Počtu Leth naněm zběhlých, prwé nikdá tak pospolku w žádném Jazyku newidaná. W Praze: Jan Kosořsky z Skosoře, 1554.

14 Seznam příloh

Příloha 1: Přehled všech dostupných map řazených od nejstarších k nejnovějším mapám podle Centrálního katalogu Univerzity Karlovy k 24. 7. 2018

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
1	Klaudyán, Mikuláš	La description de Boheme selon ses plus nobles citez, uilles & bourgades [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1552	321/55
	Klaudyán, Mikuláš	La description de Boheme selon ses plus nobles citez, uilles & bourgades [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1552	321/55/P
	Klaudyán, Mikuláš	La description de Boheme selon ses plus nobles citez, uilles & bourgades [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1552	321/55/P/z
	Klaudyán, Mikuláš	La description de Boheme selon ses plus nobles citez, uilles & bourgades [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1552	321/55/z
2	Klaudyán, Mikuláš	Discrizzion della Bohemia, oue son segnate le piu notabil citta é terre [Klaudyán; Münster]	1558	321/54
	Klaudyán, Mikuláš	Discrizzion della Bohemia, oue son segnate le piu notabil citta é terre [Klaudyán; Münster]	1558	321/54/z
3	Klaudyán, Mikuláš	Behemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings vmb beschlossen [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1560	D1/16/20
4	Klaudyán, Mikuláš	Behemer Künigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1574	321/56
	Klaudyán, Mikuláš	Behemer Künigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1574	321/56/z
5	Münster, Sebastian	Boehemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [kartografický dokument] / [Münster; Klaudyán]	1592	D1/16/50
6	Münster, Sebastian	Boehemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [kartografický dokument] / [Münster; Klaudyán]	1592	D1/16/51
	Münster, Sebastian	Boehemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [kartografický dokument] / [Münster; Klaudyán]	1592	D1/16/51/a
7	Klaudyán, Mikuláš	Boehemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1592	321/31
8	Brosch, Winzenz	[Mapa Čech] [rukopis] / Winzenz Brosch ; [Mikuláš Klaudyán]	1787	D1/16/1
9	Kreibich, František Jakub Jindřich	Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemiae [kartografický dokument] : quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomeric / Mikulass Klaudian ; delin F.J. Kreybich	1816	321/57

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
10	Kreibich, František Jakub Jindřich	Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemiæ [kartografický dokument] : quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomerice / Mikulass Klaudian ; delin. F.J. Kreybich	1816	321/58
11	Klaudyán, Mikuláš	Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemiæ [kartografický dokument] : quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomerice / Mikulass Klaudian ; delin. F.J. Kreybich	1816	242/28
12	Klaudyán, Mikuláš	Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemiæ [kartografický dokument] : quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomerice / Mikulass Klaudian ; delin.F.J. Kreybich	1816	242/29
	Klaudyán, Mikuláš	Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemiæ [kartografický dokument] : quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomerice / Mikulass Klaudian ; delin.F.J. Kreybich	1816	242/29/a
	Klaudyán, Mikuláš	Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemiæ [kartografický dokument] : quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomerice / Mikulass Klaudian ; delin.F.J. Kreybich	1816	D1/133/1
13	Klaudyán, Mikuláš	Copia ab antiquissima Mappa regni Bohemiæ [kartografický dokument] : quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomerice / Mikulass Klaudian ; delin. F.J. Kreybich	1816	242/30
14	Kreibich, František Jakub Jindřich	[Rukopisná kopie Klaudyánovy mapy Čech z roku 1518] [rukopis] / Mikulass Klaudian ; [F.J.J.Kreibich]	18uu	321/39
15	Kreibich, František Jakub Jindřich	COPIA ab antiquissima MAPPA REGNI BOHEMIÆ quæ asservatur in Bibliotheca episcopali Litomerice [rukopis] / delin. F.J.H. Kreybich chan. de Leitm. et doyen de Schüttenitz ; Mikulass Klaudian	1816	D1/16/2
16	Kreibich, František Jakub Jindřich	Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae quæ asservatur in bibliotheca episcopali Litomerice [kartografický dokument] / delin. F.J. Kreybich curé de Schüttenitz ; Mikulass Klaudian ; [k Bílejevského Kronice církevní]	1816	D1/158/3
17	Klaudyán, Mikuláš	Behemer Königreich mit bergen und waelden gerings umb beschlossen [kartografický dokument] / [Klaudyán; Münster]	1880	D1/16/43
18	Kreibich, František Jakub Jindřich	Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae quæ asservatur in bibliotheca episcopali Litomerice [kartografický dokument] / delin. F.J. Kreybich ; Mikulass Klaudian	1930	321/8
19	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I a. / [Mikuláš Klaudyán] ; text napsali Iv. Hondl a K. Kuchař	1930	D1/133/4
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I a. / [Mikuláš Klaudyán] ; text napsali Iv. Hondl a K. Kuchař	1930	D1/133/4/a

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I a. / [Mikuláš Klaudyán] ; text napsali Iv. Hondl a K. Kuchař	1930	D1/133/4/b
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I a. / [Mikuláš Klaudyán] ; text napsali Iv. Hondl a K. Kuchař	1930	D1/133/4/c
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I a. / [Mikuláš Klaudyán] ; text napsali Iv. Hondl a K. Kuchař	1930	D1/133/4/d
20	Klaudyán, Mikuláš	[Mappa Regni Bohemiae 1518] [kartografický dokument] / [Nicolaus Claudianus]	1937	307/53
	Klaudyán, Mikuláš	[Mappa Regni Bohemiae 1518] [kartografický dokument] / [Nicolaus Claudianus]	1937	307/53/P
21	Švambara, Václav	Monumenta cartographica Bohemiae [kartografický dokument] / [upravil] V. Švambara a B. Šalomon ; introduction par Karel Kuchař	1938	D4A/7
22	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1938	D1/134/1
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1938	D1/134/1/a
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1938	D1/134/1/b
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1938	D1/134/1/c
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1938	D1/134/1/P1
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1938	D1/134/1/P2
	Klaudyán, Mikuláš	Bohemia antiqva. Tab. I [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1938	D1/134/1/P3
23	Kreibich, František Jakub Jindřich	F.J.Kreybichova kolorovaná kopie Klaudyánovy mapy z roku 1820 [kartografický dokument] / [F. J. Kreybich ; Mikuláš Klaudyán]	1940	D4/5/33
24	Kreibich, František Jakub Jindřich	Reprodukce F. J. Kreybichovy mědirytinové kopie Klaudyánovy mapy [kartografický dokument] / [F. J. Kreybich ; Mikuláš Klaudyán]	1940	D4/5/34
25	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce originálu (ručně kolorovaného dřevorytu) mapy Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1940	D4/5/30
26	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce olejomalby Klaudyánovy mapy Čech neznámého autora [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1940	D4/5/32
27	Švambara, Václav	Monumenta cartographica Bohemiae / V. Švambara a B. Šalomon ; nach den von In. Honl und Fr. Roubík gemeinsam bearbeiteten tschechischen Erläuterungstexten zusammengefasst von Karl Kuchař	1941	D4A/430

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
	Švambera, Václav	Monumenta cartographica Bohemiae / V. Švambera a B. Šalomon ; nach den von In. Honl und Fr. Roubík gemeinsam bearbeiteten tschechischen Erläuterungstexten zusammengefasst von Karl Kuchař	1941	D4A/430/a
	Švambera, Václav	Monumenta cartographica Bohemiae / V. Švambera a B. Šalomon ; nach den von In. Honl und Fr. Roubík gemeinsam bearbeiteten tschechischen Erläuterungstexten zusammengefasst von Karl Kuchař	1941	D4A/30Text
28	Klaudyán, Mikuláš	Nová kopie nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [kartografický dokument] / upravil B. Šimák	1945	D4/6/6
	Klaudyán, Mikuláš	Nová kopie nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [kartografický dokument] / upravil B. Šimák	1945	D4/6/6/a
	Klaudyán, Mikuláš	Nová kopie nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [kartografický dokument] / upravil B. Šimák	1945	D4/6/6/b
29	Klaudyán, Mikuláš	Rekonstrukce mapy Mikuláše Klaudiána podle litoměřického originálu [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1945	D4/5/31
30	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518 [kartografický dokument] = Reprodukciija starinnešnej češskoj geografičeskoj karty Čechii ot Mikulaša Klavdijana s 1518 goda = Reproduction de la plus ancienne carte tchèque de Bohême de Nicolas Klaudián datant de 1518	1949	D1/16/44
	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518 [kartografický dokument] = Reprodukciija starinnešnej češskoj geografičeskoj karty Čechii ot Mikulaša Klavdijana s 1518 goda = Reproduction de la plus ancienne carte tchèque de Bohême de Nicolas Klaudián datant de 1518	1949	D1/16/44a
	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518 [kartografický dokument] = Reprodukciija starinnešnej češskoj geografičeskoj karty Čechii ot Mikulaša Klavdijana s 1518 goda = Reproduction de la plus ancienne carte tchèque de Bohême de Nicolas Klaudián datant de 1518	1949	D1/16/44b
	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518 [kartografický dokument] = Reprodukciija starinnešnej češskoj geografičeskoj karty Čechii ot Mikulaša Klavdijana s 1518 goda = Reproduction de la plus ancienne carte tchèque de Bohême de Nicolas Klaudián datant de 1518	1949	D1/16/44c

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518 [kartografický dokument] = Reprodukcijska starinnejšeje češskoj geografičeskoj karty Čechii ot Mikulaša Klavdijana s 1518 goda = Reproduction de la plus ancienne carte tchèque de Bohême de Nicolas Klaudián datant de 1518	1949	D1/16/44d
31	Klaudyán, Mikuláš	Nejstarší mapa Čech Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [kartografický dokument] / upravil B. Šimák	1949	D1/16/45
	Klaudyán, Mikuláš	Nejstarší mapa Čech Mikuláše Klaudiána z roku 1518 [kartografický dokument] / upravil B. Šimák	1949	D1/16/45/a
32	Klaudyán, Mikuláš	Reprodukce nejstarší české mapy Čech Mikuláše Klaudiána z r. 1518 [kartografický dokument]	1949	321/12
33	Klaudyán, Mikuláš	Mapa Čech ze starších vydání Münsterovy Kosmografie [kartografický dokument] / Mikuláš Klaudyán ; Sebastian Münster	1950	D4/5/45
	Klaudyán, Mikuláš	Mapa Čech ze starších vydání Münsterovy Kosmografie [kartografický dokument] / Mikuláš Klaudyán ; Sebastian Münster	1950	D4/5/45/a
34	Münster, Sebastian	Boehemer Koenigreich mit Bergen und Waelden gerings umb beschlossen / [Münster ; Klaudyán]	1950	D4/165/5
35	Kreibich, František Jakub Jindřich	Copia ab antiquissima Mappa Regni Bohemiae quæ asservatur in bibliotheca episcopali Litomeric [kartografický dokument] / delin. F.J.H. Kreybich, chan. de Leitm. et curé de Schüttenitz ; Mikulass Klaudian	1950	321/23
36	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1950	321/10
	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán]	1950	321/10/P
37	Klaudyán, Mikuláš	Menší mapa Čech z Münsterovy Kosmografie / [Mikuláš Klaudyán]	1950	D4/5/59
38	Klaudyán, Mikuláš	Mapa Čech ze starších vydání Münsterovy Kosmografie [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán ; Sebastian Münster]	1953	293/13
39	Klaudyán, Mikuláš	Menší mapa Čech z Münsterovy Kosmografie [kartografický dokument] / [Mikuláš Klaudyán ; Sebastian Münster]	1953	293/14
40	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] / [Mikulass Klaudian]	1957	D4/167/1/1
	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] / [Mikulass Klaudian]	1957	D4/167/1/2
	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] / [Mikulass Klaudian]	1957	D4/167/1/3
41	Zalteri, Bolognino	Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] = Kopie Klaudiánovy mapy / od Bolognina Zalteriho ; Karel Kuchař	1960	D1/122/44

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
	Zalteri, Bolognino	Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] = Kopie Klaudiánovy mapy / od Bolognina Zalteriho ; Karel Kuchař	1960	D1/122/44/a
	Zalteri, Bolognino	Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] = Kopie Klaudiánovy mapy / od Bolognina Zalteriho ; Karel Kuchař	1960	D1/122/44/b
	Zalteri, Bolognino	Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] = Kopie Klaudiánovy mapy / od Bolognina Zalteriho ; Karel Kuchař	1960	D1/122/44/P
	Zalteri, Bolognino	Bolognino Zalteri's copy of Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] = Kopie Klaudiánovy mapy / od Bolognina Zalteriho ; Karel Kuchař	1960	D1/122/44/P2
42	Münster, Sebastian	Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] / in Sebastian Münster's version = Klaudyánova mapa Čech / v podání Šebestiána Münstera ; Revised elaboration of Claudianus' map of Bohemia = Přeprocování Klaudyánovy mapy Čech	1960	D1/122/45
	Münster, Sebastian	Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] / in Sebastian Münster's version = Klaudyánova mapa Čech / v podání Šebestiána Münstera ; Revised elaboration of Claudianus' map of Bohemia = Přeprocování Klaudyánovy mapy Čech	1960	D1/122/45
	Münster, Sebastian	Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] / in Sebastian Münster's version = Klaudyánova mapa Čech / v podání Šebestiána Münstera ; Revised elaboration of Claudianus' map of Bohemia = Přeprocování Klaudyánovy mapy Čech	1960	D1/122/45/a
	Münster, Sebastian	Claudianus' map of Bohemia [kartografický dokument] / in Sebastian Münster's version = Klaudyánova mapa Čech / v podání Šebestiána Münstera ; Revised elaboration of Claudianus' map of Bohemia = Přeprocování Klaudyánovy mapy Čech	1960	D1/122/45/P
43	Kuchař, Karel	Monumenta cartographica Bohemiae, Moraviae, Silesiae atque Slovaniae [kartografický dokument] : (olim partes Hungariae superiores nuncupatae) / elegit commentariisque instrixit Karel Kuchař	1960	D4A/8
44	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	D1/122/46/1

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	D1/122/46/1/a
	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	D1/122/46/2
	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	D1/122/46/2/a
	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	D1/122/46/P1
	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	D1/122/46/P2
	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	D1/122/46/P3
	Klaudyán, Mikuláš	Map of Bohemia [kartografický dokument] / by Nicolaus Claudianus = Mapa Čech / od Mikuláše Klaudyána ; Karel Kuchař	1960	N43
45	Klaudyán, Mikuláš	Klaudyánova mapa Čech z r. 1518 [kartografický dokument]	1970	319/43
	Klaudyán, Mikuláš	Klaudyánova mapa Čech z r. 1518 [kartografický dokument]	1970	319/43/P
	Klaudyán, Mikuláš	Klaudyánova mapa Čech z r. 1518 [kartografický dokument]	1970	319/43/P
46	Klaudyán, Mikuláš	Mapa Čech 1518 [kartografický dokument] = Karta Čechii 1518 g. = Carte géographique de la Boheme 1518 = Landkarte von Böhmen 1518 = A map of Bohemia 151/ / Mikuláš Klaudyán ; Státní archiv Litoměřice	1972	305/1
47	Klaudyán, Mikuláš	Mapa Čech (1518) [grafika] / Mikuláš Klaudyán ; Historický ústav Akademie věd ČR	20uu	D1/107/34
48	Kreibich, František Jakub Jindřich	Čechy a Kladsko [grafika] / vytiskl a vydal Zeměměřický úřad	2013	268/31
	Kreibich, František Jakub Jindřich	Čechy a Kladsko [grafika] / vytiskl a vydal Zeměměřický úřad	2013	268/31/a
49	Klaudyán, Mikuláš	Rukopisná kopie mapy Čech Mikuláše Klaudyána z roku 1518 [kartografický dokument] ; faksimile / připravili Tomáš Grim ... [et al.]	2013	D2/20/2/1
	Klaudyán, Mikuláš	Rukopisná kopie mapy Čech Mikuláše Klaudyána z roku 1518 [kartografický dokument] ; faksimile / připravili Tomáš Grim ... [et al.]	2013	D2/20/2/2

Číslo	Autor mapy	Název mapy	Rok vydání	Signatura
	Klaudyán, Mikuláš	Rukopisná kopie mapy Čech Mikuláše Klaudyána z roku 1518 [kartografický dokument] ; faksimile / připravili Tomáš Grim ... [et al.]	2013	D2/20/2/P1
	Klaudyán, Mikuláš	Rukopisná kopie mapy Čech Mikuláše Klaudyána z roku 1518 [kartografický dokument] ; faksimile / připravili Tomáš Grim ... [et al.]	2013	D2/20/2/P2
50	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] [Mikuláš Klaudyán]	2018	D4/191/36
51	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] [Mikuláš Klaudyán]	2018	D4/191/37
52	Klaudyán, Mikuláš	[Mapa Čech] [Mikuláš Klaudyán]	2018	D4/191/38

Zdroj: vlastní tvorba s pomocí Centrálního katalogu Univerzity Karlovy

Příloha 2: Doplňující tabulka informací o všech dostupných mapách dle signatur podle Centrálního katalogu Univerzity Karlovy k 24. 7. 2018

Signatura	Typ mapy	Rozměr mapového listu [v cm]	Rozměr mapového pole [v cm]	Digitalizace/ Georeferencer	Měřítko	Měřítko (vypočítané)	Legenda/ Popis legendy
321/55	<i>Münster</i>	*31,2 x 49,2	*25,4 x 35,3	Ano/Ne	Ano	1 : 850 000	Ano/Ne
321/55/P	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
321/55/P/z	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
321/55/z	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
321/54	<i>Münster</i>	*32 x 42,2	*25,4 x 35,5	Ano/Ne	Ano	1 : 850 000	Ano/Ano
321/54/z	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/16/20	<i>Münster</i>	27,0 x 36,2	25,3 x 35,2	Ano/Ano	Ano	1 : 830 000	Ano/Ano
321/56	<i>Münster</i>	*31,8 x 38,3	*25,3 x 35,3	Ano/Ne	Ano	1 : 850 000	Ano/Ano
321/56/z	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/16/50	Münster	32,2 x 36,5	28,7 x 34,2	Ano/Ne	Ano	1 : 925 000	Ne
D1/16/51	Münster	36,0 x 43,6	28,2 x 33,6	Ne/Ne	Ano	1 : 925 000	Ne
D1/16/51/a	Münster	35,7 x 43,9	28,4 x 33,8	Ne/Ne	Ano	1 : 925 000	Ne
321/31	Münster	33,6 x 41,2	28,8 x 34,0	Ano/Ano	Ano	1 : 900 000	Ne
D1/16/1	Klaudyán	*49,6 x 66,0	*41,0 x 55,5	Ano/Ano	Ne	-	Ne
321/57	Kreybich	*41,0 x 53,0	*35,0 x 46,0	Ano/Ano	Ne	1 : 870 000	Ne
321/58	Kreybich	37,4 x 47,3	35,9 x 45,9	Ano/Ano	Ne	1 : 870 000	Ne
242/28	Kreybich	*40,0 x 49,0	*35,0 x 46,0	Ano/Ano	Ne	1 : 870 000	Ne
242/29	Kreybich	*40,5 x 49,5	*35,0 x 46,5	Ano/Ano	Ne	1 : 863 000	Ne
242/29/a	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/133/1	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
242/30	Kreybich	*37,5 x 47,5	*34,7 x 45,7	Ano/Ano	Ne	1 : 880 000	Ne
321/39	Kreybich	*58,5 x 102,5	*42,0 x 55,0	Ano/Ano	Ne	-	Ne
D1/16/2	Kreybich	64,7 x 101,8	40,5 x 55,2	Ano/Ano	Ne	1 : 685 000	Ne
D1/158/3	Kreybich	*37,0 x 47,5	*35,0 x 46,0	Ano/Ano	Ne	1 : 870 000	Ne
D1/16/43	<i>Münster</i>	11,1 x 14,2	9,2 x 13,0	Ano/Ano	Ano	1 : 850 000	Ano/Ano
321/8	Kreybich	*50,0 x 55,0	*35,0 x 46,0	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/133/4	Klaudyán	*45,0 x 70,0	*13,6 x 18,7	Ne/Ne	Ne	1 : 2 150 000	Ne
D1/133/4/a	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/133/4/b	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/133/4/c	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/133/4/d	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
307/53	Klaudyán	*49,5 x 70,0	*41,0 x 55,0	Ne/Ne	Ne	1 : 685 000	Ne
307/53/P	Klaudyán	*45,7 x 49,2	*13,7 x 18,7	Ne/Ne	Ne	1 : 2 300 000	Ne
D4A/7	Klaudyán	21,1 x 43,2	13,8 x 18,7	Ano/Ne	Ne	-	Ne
D1/134/1	Klaudyán	*54,0 x 71,0	*41,0 x 56,0	Ano/Ano	Ne	1 : 685 000	Ne
D1/134/1/a	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/134/1/b	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/134/1/c	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/134/1/P1	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/134/1/P2	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/134/1/P3	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-

Signatura	Typ mapy	Rozměr mapového listu [v cm]	Rozměr mapového pole [v cm]	Digitalizace/ Georeferencer	Měřítko	Měřítko (vypočítané)	Legenda/ Popis legendy
D4/5/33	Kreybich	17,2 x 24,9	14,3 x 20,7	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4/5/34	Kreybich	17,2 x 25,0	15,0 x 20,0	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4/5/30	Klaudyán	24,5 x 25,0	19,8 x 20,6	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4/5/32	Klaudyán	19,7 x 25,0	16,0 x 18,9	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4A/430	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4A/430/a	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4A/30Text	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D4/6/6	Klaudyán	*26,0 x 49,0	*21,0 x 44,0	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4/6/6/a	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4/6/6/b	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4/5/31	Klaudyán	*25,0 x 27,0	*21,0 x 22,0	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/16/44	Klaudyán	*32,0 x 59,0	*13,7 x 18,8	Ne/Ne	Ne	1 : 2 137 000	Ne
D1/16/44a	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/16/44b	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/16/44c	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/16/44d	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D1/16/45	Klaudyán	*21,0 x 42,0	*12,3 x 15,4	Ne/Ne	Ne	1 : 2 466 000	Ne
D1/16/45/a	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
321/12	Klaudyán	*34,5 x 57,5	*15,0 x 18,8	Ne/Ne	Ne	1 : 2 055 000	Ne
D4/5/45	<i>Münster</i>	*31,8 x 42,4	*25,3 x 35,3	Ne/Ne	Ano	1 : 850 000	Ano/Ne
D4/5/45/a	<i>Münster</i>	-	-	Ne/Ne	Ano	-	Ano/Ne
D4/165/5	Münster	39,6 x 49,9	28,6 x 34,2	Ne/Ne	Ano	1 : 890 000	Ne
321/23	Kreybich	*50,0 x 55,0	*35,0 x 46,0	Ne/Ne	Ne	-	Ne
321/10	Klaudyán	*41,0 x 61,5	*40,5 x 55,5	Ne/Ne	Ne	1 : 685 000	Ne
321/10/P	Klaudyán	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D4/5/59	-	-	*10,0 x 14,0	Ne/Ne	-	-	-
293/13	<i>Münster</i>	*30,0 x 39,0	*25,2 x 35,3	Ne/Ne	Ano	1 : 850 000	Ano/Ne
293/14	<i>Münster</i>	*14,4 x 15,9	*9,3 x 13,4	Ne/Ne	Ne	1 : 2 400 000	Ne
D4/167/1/1	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D4/167/1/2	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D4/167/1/3	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/44	Zalteri	53,8 x 70,0	39,6 x 55,0	Ano/Ano	Ano	1 : 640 000	Ne
D1/122/44/a	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/44/b	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/44/P	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/44/P2	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/45	Zikmund	*54,0 x 70,0	*25,0 x 35,0	Ano/Ano	Ano	1 : 840 000	Ano/Ne
D1/122/45	Münster	*54,0 x 70,0	*28,6 x 34,0	Ano/Ano	Ano	1 : 900 000	Ne
D1/122/45/a	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/45/P	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D4A/8	-	43,6 x 62,4	40,8 x 62	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/46/1	-	-	-	Ano/Ne	-	-	-
D1/122/46/1/a	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-

Signatura	Typ mapy	Rozměr mapového listu [v cm]	Rozměr mapového pole [v cm]	Digitalizace/ Georeferencer	Měřítko	Měřítko (vypočítané)	Legenda/ Popis legendy
D1/122/46/2	-	-	-	Ano/Ne	-	-	-
D1/122/46/2/a	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/46/P1	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/46/P2	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D1/122/46/P3	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
N43	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
319/43	Klaudyán	*36,0 x 55,0	*21,0 x 43,0	Ne/Ne	Ne	-	Ne
319/43/P	Zalteri	-	-	Ne/Ne	Ano	-	Ne
305/1	Klaudyán	*48,0 x 98,0	*29,6 x 41,2	Ne/Ne	Ne	1 : 1 028 000	Ne
D1/107/34	Klaudyán	*15,5 x 22,0	*5,5 x 6,6	Ne/Ne	Ne	1 : 5 708 000	Ne
268/31	Kreybich	-	*10,0 x 15,0	Ne/Ne	Ne	-	Ne
268/31/a	Kreybich	-	-	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D2/20/2/1	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D2/20/2/2	Klaudyán	*64,0 x 73,0	*49,5 x 58,5	Ne/Ne	Ne	-	Ne
D2/20/2/P1	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D2/20/2/P2	-	-	-	Ne/Ne	-	-	-
D4/191/36	-	*49,0 x 62,0	*40,0 x 52,0	Ne/Ne	-	1 : 736 000	-
D4/191/37	-	*49,0 x 62,0	*47,0 x 57,0	Ne/Ne	-	1 : 664 000	-
D4/191/38	-	*49,0 x 62,0	*35,0 x 46,0	Ne/Ne	-	1 : 859 000	-

Příloha 3: Přehled všech názvů sídel v Kladyánově mapě a ve všech analyzovaných mapách této práce

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Andielska hora (6)			*Andielstá sara	Andielska hora (6)	Andělská hora (Karlovy Vary)
*Ausst (4)	*Aust (4)	Aust (4)	*Lusst	Ausst (4)	Úštěk
*Austij (2)			*Austij	Austy (2)	Ústí nad Labem
*Bečzow (6)			*Begoiu	Beczow (6)	Bečov nad Teplou (Karlovy Vary)
*Bechynie (3)	*Bechynie (3)	Bechynie (3)	*Vechynie	Bechinie (3)	Bechyně
*Benatky (5)	*Benatky (5)	Benatky (5)		Benatky (5)	Benátky nad Jizerou (Mladá Boleslav)
*Benessow (5)	*Benessow (5)	Benessow (5)		Benessow (5)	Benešov (Benešov)
*Beraun (1)	*Beraun/Bern (1)	Beraun (1)	*Veratin	Beraun (1)	Beroun
*Bersstayn (6)	*Bernstein (6)	Bernstein (6)		Berstayn (6)	Starý Berštein (Česká Lípa)
*Bezgezy (6)			*Bezgezy	Bergezy (6)	Bezděz (Česká Lípa)
*Biela (4)	*Biela (4)	Biela (4)	*Biela	Biela (4)	Bělá pod Bezdězem
*Bielyna (3)	*Biebona (3)	Biebona (3)	*Viehona	Bielyna (3)	Bílina
*Blanik (6)	*Blanik (6)	Blanik (6)		Blanik (6)	Blaník (Benešov)
*Blatna (6)			*Ziatua	Blatna (6)	Blatno (Chomutov)
*Blatna (6)	*Blatna (6)	Blatna (6)	*Blatna	Blatna (6)	Blatná (Strakonice)
*Bohdanečz (5)			*Rohdaneg	Bohdanecz (5)	Lázně Bohdaneč (Pardubice)
*Boleslaw (1)	*Bolezlaw (4)	Boleslaw (4)	*Voleslaru	Boleslaw (1)	Mladá Boleslav
*Bor (3)	*Bor (3)	Bor (3)	*Dor	Bor (3)	Bor
*Borotin (5)			*Vorotin	Borotin (5)	Borotín (Tábor)
*Borowa (5)	*Borowa (5)	Borowa (5)		Borowa (5)	Havlíčkova Borová (Havlíčkův Brod)
*Bradlec (6)			*Bradleg	Bradlec (6)	Bradlec (Semily)
*Brandays (6)	*Brandays (6)	Brandays (6)	*Brandaye	Brandays (6)	Brandýs nad Orlicí (Ústí nad Orlicí)
*Brandays (6)	*Brandalis (6)	Brandalis (6)	*Vrandaze	Brandays (6)	Brandýs nad Labem (Praha-východ)
*Braska (6)				Braska (6)	Houska (Česká Lípa)
*Braumow (3)	*Braumow (3)	Braumow (3)	*Vraunioru	Braumow (3)	Broumov
*Brod čes. (1)	*Brodczeßk (1)	Brodczes (1)	*Brodizes	Brod čes. (1)	Český Brod
*Brod nie. (4)	*Brod (4)	Brod (4)	*Vrodme	Brod ne. (4)	Havlíčkův Brod
*Brosky (6)	*Troßky (6)	Troßky (6)	Diosty		Trosky (Semily)
*Brzezna (6)	*Brzezna (6)	Brzezna (6)	B'rzezna	Brzezna (6)	Velké Březno (Ústí nad Labem)
*Brzeźnicze (5)			*Vrzezong	Brzeźnicze (5)	Březnice (Příbram)
*Budiewwicze (2)	*Budwis (2)	Budwis (2)	*Vudieroruige	Budiewwicze (2)	České Budějovice
*Budynie (3)	*Budynie (3)	Budynie (3)		Budynie (3)	Budyně nad Ohří

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Busstiehrad (6)	*Bustiehrad (6)	Bustiehrad (6)	*Dussaebarad	Busstiehrad (6)	Buštěhrad (Kladno)
*Bydžow (4)	*Bydzow (4)	Bydzow (4)	*Bydzoru	Bydžow (4)	Nový Bydžov
*Bystrzicze (3)	*Bystricze (3)	Bystricze (3)	*Vostrzige	Bystrzicze (3)	Nová Bystřice
*Czerweny hrad (6)			Gerruenyharad	Czerweny hrad (6)	Červený Hrádek (Chomutov)
*Czierenkwicze (5)			*Gietetrüge	Czierenkwicze (5)	Horní Cerekev (Pelhřimov)
*Czaslaw (1)	*Czaßlaw (1)	Czaslaw (1)	*Czaslaru	Czaslaw (1)	Čáslav
*Cżernowicze (5)			*Ciernoige	Cżernowicze (5)	Černovice (Pelhřimov)
*Daubrawa (6)	*Dabrawa (6)	Dabrawa (6)	*Daubarua	Daubrawa (6)	Doubavská hora/ Doubrava (Teplice)
*Dieczin (3)	Dieczni (3)	Dieczni (3)	*Diegni	Dieczin (3)	Děčín
*Diewin (6)	*Diewin (6)	Diewin (6)	Onuuin	Diewin (6)	Děvín (Česká Lípa)
*Dobruska (5)			*Dobrusća	Dobruska (5)	Dobruška (Rychnov nad Kněžnou)
*Domażlicze (1)	*Domazlicze (1)	Domazlicze (1)	*Domazlige	Domażlicze (1)	Domažlice
*Drachow (6)			*Dracoru	Drachow (6)	Dráčov (Tábor)
*Dražicze (6)	Drazicze (6)	Dražicze (6)		Drazicze (6)	Dražice (Mladá Boleslav)
*Dub (4)	*Dub/Aich (4)	Dub (4)	*Dub	Dub (4)	Český Dub
*Duchczow (3)	*Duchzow (3)	Duchzow (3)	Dnchgoru	Duchczow (3)	Duchcov
*Dwuor (1)	*Dwuor/Hof (1)	Dwuor (1)	*Drunar	Dwuor (1)	Dvůr Králové nad Labem
*Eysenberg (6)	*Eisenberg (6)	Eisenberg (6)	*Eyseberg	Eysenberg (6)	Eisenberg/Jezeří (Most)
*Ffalknow (3)	*Falcknow (3)	Falknow (3)	*Ffalťnoru	Falknow (3)	Sokolov (Falknov)
*Ffridlant (3)	*Fridlant (3)	Fridlant (3)	Ffridsant	Ffridlant (3)	Frydlant
*Gestrzebi (6)			*Gesiezebi	Gestrebi (6)	Jestřebí (Česká Lípa)
*Giczin (4)	*Giczin (4)	Giczin (4)	*Gigm	Giczin (4)	Jičín
*Gilemnicze (6)			*Gilemnige	Gilemnicze (6)	Jilemnice (Semily)
*Gilowy (5)	*Gilaw (5)	Gilowy (5)	*Gilaruy	Gilowy (5)	Jílové u Prahy (Praha-západ)
*Habelswerd (5)			*Habelsroerd	Habelswerd (5)	Kladská Bystřice (Kladsko)
*Hanžburg (6)	*Hasenburg (6)	Hasenburg (6)		Hansburg (6)	Hazmburk (Litoměřice)
*Hasysstayn (6)	*Hasenstein (6)	Hasenstein (6)	*Hasysstayn	Hasysstayn (6)	Hasištejn (Chomutov)
*Helffemburg (6)			*Helffraburg	Helssenburg (6)	Helpenburk (Strakonice)
*Hlinsko (5)			*Hlinffo	Hlinsko (5)	Hlinsko (Chrudim)
*Hluboka (6)	*Hluboka (6)	Hluboka (6)	*Hluboťa	Hluboka (6)	Hluboká nad Vltavou (České Budějovice)

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
Homelstayn (6)	Himelstein (6)		*Humelstayn	Humelstayn (6)	Himlštejn (Karlovy Vary)
*Homole (6)	*Homole (6)	Homole (6)	*Homole	Homole (6)	Homole (Kladsko)
*Hora (1)	*Kuttberg Hora (1)	Hora (1)	*Hora	Hora (1)	Kutná Hora
*Horaždiowicze (3)	*Horazdiowicz (3)	Horaždiowicz (3)	*Horazdioruige	Horazdiowicze (3)	Horažďovice
*Horzepnik (6)			*Horzepmť	Horzepnik (6)	Hořepník (Pelhřimov)
<i>Horzicze</i> (6)			Horzige		Hořice (Jičín)
*Horzowicze (6)			*Horzoraige	Horzowicze (6)	Hořovice (Beroun)
*Hostinny (6)			*Hestinny	Hostinny (6)	Hostinné (Trutnov)
*Hrad (6)	*Hrad (6)	Hrad (6)	*Hrad	Hrad (6)	Hrad mostecký (Most)
*Hradecz (3)	*Hradecz/Gretz (3)	Hradecz (3)	*Hradeg	Hradecz (3)	Jindřichův Hradec
*Hradecz Kralowe (1)	*Hradecz Kralowe (1)	Hradecz Kralowe (1)	*Hradeg Tralorue	Hradecz kralowe (1)	Hradec Králové
*Hradek (6)	*Hradeck (6)	Hradek (6)	*Radeť	Hradek (6)	Hrádek (Česká Lípa)
*Hradisstie (4)	*Hradistie (4)	Hradistie (4)	*Hradesstu	Hradisstie (4)	Nové Město nad Metují
*Hradisstie (5)			*Hrodissio	Hradisstie (5)	Mnichovo Hradiště (Mladá Boleslav)
*Hroznowicze (6)				Hroznowicze (6)	Hroznějovice (České Budějovice)
*Humpolecz (5)	*Humpolecz (5)	Humpolecz (5)	*Humpoleg	Humpolecz (5)	Humpolec (Pelhřimov)
*Chaustnik (6)			*Chaustni	Chaustnik (6)	Choustník (Tábor)
*Chaynow (5)			*Caynoro	Chaynow (5)	Chýnov (Tábor)
*Cheb (2)	*Cheb/Eger (2)	Cheb (2)	*Cheb	Cheb (2)	Cheb
*Chlumezcz (6)	*Chlumezcz (6)	Chlumezcz (6)	*Clumeg	Chlumezcz (6)	Vysoký Chlumecc (Příbram)
*Chlumezcz (6)	*Chlumezcz (6)	Chlumezcz (6)	*Chlumeg	Chlumezcz (6)	Chlumecc nad Cidlinou (Hradec Králové)
*Choczen (5)			*Choge	Chozen (5)	Choceň (Ústí nad Orlicí)
*Chomutow (3)	Chomůtaw (3)	Chomůtaw (3)	*Chomutoru	Chomutow (3)	Chomutov
*Chotieborz (4)	Chotieborg (4)	Chotiebor (4)	*Chotieboz	Chotieborz (4)	Chotěboř
*Chrast (5)			*Chrast	Chrast (5)	Chrast (Chrudim)
*Chrudim (1)	*Chrudim (1)	Chrudim (1)	*Chrudnu	Chrudim (1)	Chrudim
*Chysse (6)	*Chyße (6)	Chysse (6)	*Chysse	Chysse (6)	Chyšce (Karlovy Vary)
*Jablonna (5)	Yablöna (5)	Yablona (5)	*Yablatma	Jablonna (5)	Jablonné v Podještědí (Liberec)
*Jablonny (5)			*Yablonnu	Jablonna (5)	Jablonné nad Orlicí (Ústí nad Orlicí)

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Janowicze (6)	*Janowicz (6)	Janowicz (6)	*Danoruige	Janowicze (6)	Janovice nad Úhlavou (Klatovy)
*Jaromierz (1)	*Jaromir (1)	Jaromir (1)	*Yaromierz	Jaromierz (1)	Jaroměř
*Kadan (2)	*Kadan (2)	Kadan (2)		Kadan (2)	Kadaň
*Kalich (6)			*Ralceb	Kalich (6)	Kalich (Litoměřice)
*Kamenicze (4)	*Kamenicz (4)	Kamenicz (4)	*Ramenige	Kamenicze (4)	Kamenice nad Lipou
*Kameyk (6)	*Kameyck (6)	Kameyck (6)	*Trameyt	Kameyk (6)	Kamýk (Litoměřice)
*Kaplicze (5)	*Kaplicze (5)	Kaplicze (5)		Kaplitze (5)	Kaplice (Český Krumlov)
*Karlstayn (6)	*Karlstein (6)	Karlstein (6)	*Rarlsstachn	Karlstayn (6)	Karlštejn (Beroun)
*Kassperg (6)	*Kaßperg (6)	Kaßperg (6)	*Dassperg	Kassperg (6)	Kašperk (Klatovy)
*Kaurzim (1)	*Kaurzim (1)	Kaurzim (1)	*Kaurzim	Kaurzim (1)	Kouřim
*Kladruby (6)	Kladruby/Kladruby (6)	Kladruby (6)	*Kladenbi	Kladruby (6)	Kladruby (Tachov)
*Kladsko (3)	*Kladßko/Glacz (3)	Kladßko (3)	*Fladfed	Kladsko (3)	Kladsko
*Klatowy (1)	*Klatowy/Glataw (1)	Klatowy (1)	*Alaťorui	Klatowy (1)	Klatovy
*Klenowy (6)	*Klenowy (6)	Klenowy (6)	*Rlenatuy	Klenowy (6)	Klenová (Klatovy)
*Knin (5)			*Knin	Knin (5)	Nový Knín (Příbram)
*Kolin (1)	*Kolin/ Köln (1)	Kolin (1)	*Rotm	Kolin (1)	Kolín
*Konopisctie (6)			*Tonopisctie	Konopisctie (6)	Konopiště (Benešov)
*Kopydlno (5)	*Kopydlno (5)	Kopydlno (5)	*Ropydlno		Kopidlno (Jičín)
*Kossmberg Luze (6)			*Tossmbergline	Kossmberg Luze (6)	Košumberk (Chrudim)
*Kosstia (6)	*Kost (6)	Kost (6)		Kosstial (6)	Košťalov (Semily)
*Kost (6)	*Kost (6)	Kost (6)	*Rost	Kosty (6)	Kost (Jičín)
*Kosteletz (5)			*Rosteleg	Kosteletz (5)	Kostelec nad Orlicí (Rychnov nad Kněžnou)
*Kostomlaty (6)			*Roscomlaty	Kostomlaty (6)	Kostomlaty nad Labem (Nymburk)
*Kostomlaty (6)			*Rostomlaty	Kostomlaty (6)	Kostomlaty pod Milešovkou (Teplice)
*Kralowicze (5)	*Kralowicz (5)	Kralowicz (5)	*Kralomuge	Kralowicze (5)	Kralovice (Plzeň-sever)
*Krapstyn (6)	*Krapstein (6)	Krapstein (6)	*Rrpsstyn	Krapstyn (6)	Grabštejn (Liberec)
*Kruczburg (6)	*Cruczburg (6)	Cruczburg (6)		Kruczburg (6)	Krucemburk (Havlíčkův Brod)
*Krumlow (3)	*Krumlow (3)	Krumlow (3)	*Arumloru	Krumlow (3)	Český Krumlov
*Krupka (3)	*Krupka/Kroupn (3)	Krupka (3)	*Aruptá	Krupka (3)	Krupka

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Krziwklaty (6)				Krziwoklaty (6)	Křivoklát (Rakovník)
*Kumburg (6)				Kumburg (6)	Kumburk (Semily)
*Kunczberg (6)			*Ringberg	Kunczberg (6)	Kuncberg (Nymburk)
*Kunieticzka hora (6)			*Ruoneng faborg	Kunieticzka hora (6)	Kunětická Hora (Pardubice)
*Kunžaky (5)			*Rinizaťy	Kumžaky (5)	Kunžak (Jindřichův Hradec)
*Kurzywody (6)			*Rutzyruap	Kurziwody (6)	Kuřivody (Česká Lípa)
*Kysspberg (6)	*Kylßperg	Kylßperg		Kysspberg (6)	Kyšperk (Teplice)
*Lanczhut (3)	Landtczut (3)	Landczhůt (3)	*Langhut	Lanczhut (3)	Kamenná Hora (Lanžhot)
*Landsstyn (6)	*Landstein (6)	Landstein (6)	*Landcyn	Landsstyn (6)	Landštejn (Jindřichův Hradec)
Lantsskron (4)	* (4)	Landßkron (4)	Lantßtro	Lantskron (4)	Lanškroun
*Lantssperg (6)			*Lantssperg	Lantssberg (6)	Lanšperk (Ústí nad Orlicí)
*Launy (1)	*Laun (1)	Laun (1)	*Launy	Launy (1)	Louny
*Ledeč (-)	*Ledecz	Ledecz	*Ledeiz	Ledecz (štit)	Ledeč nad Sázavou
*Lesstny (6)			*Zeßeny	Lesstny (6)	Lišno (Benešov)
*Libsstayn (6)			*Vlsstayn	Libsstayn (6)	Libštejn (Rokycany)
*Lichtemburg (6)	*Liechtnburg (6)	Liechtnburg (6)	*Vchtemburg	Lichtemburg (6)	Lichnice (Chrudim)
*Lipnicze (4)	*Lipnicze (4)	Lipnicze (4)	*Lipnige	Lipnicze (4)	Lipnice nad Sázavou
*Lippey (3)	Lippei (3)	Lippe (3)	*Xuppey	Lippey (3)	Česká Lípa
*Liticze (6)	*Liticze (6)	Liticze (6)	Ritige	Liticze (6)	Litice nad Orlicí (Ústí nad Orlicí)
*Litomierzicze (1)	*Leytmiricz (1)	Leytmiricz (1)	*Atomierzige	Litomierzicze (1)	Litoměřice
*Litomissl (4)	Litomiss (4)	Litomisl (4)	*Litoimße	Litomissl (4)	Litomyšl
*Loket (3)	*Loket/Elnbogen (3)	Loket (3)	*Lořet	Loket (3)	Loket
*Lomnicze (5)					Lomnice nad Popelkou (Semily)
*Lyčzkow (6)			*Vygřoro	Lyczkow (6)	Líčkov (Louny)
*Lysa (6)				Lysa (6)	Lysá nad Labem (Nymburk)
*Lytayss (6)			*Aytaruse	Lytayss (6)	Litýš (Litoměřice)
*Machowicze (5)			*Machouige	Machowicze (5)	Machovice (České Budějovice)
*Mayto (5)	*zu der Maut	Mayto	*Mlayto	Mayto (5)	Mýto (Rokycany)
*Mielnik (1)	*Mielnick (1)	Mielnick (1)		Mielnik (1)	Mělník
*Miestecz (5)			*Miesteg	Miestecz (5)	Heřmanův Městec (Chrudim)
*Milessow (6)	*Millesow (6)	Millesow (6)	*Milessoue	Milessov (6)	Milešov (Litoměřice)

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Milewsko (3)	*Milewsko (3)	Milewsko (3)	*Milerusto	Milewsko (3)	Milevsko
*Miličzin (5)				Miliczim (5)	Miličín (Benešov)
*Mitwald (5)	*Mitwald (5)	Mitwald (5)	*Mitruala	Mitwald (5)	Mezilesí (Kladsko)
*Mladkow (5)	*Mladkow (5)	Mladkow (5)	*Mladforo	Mladkow (5)	Mladkov (Ústí nad Orlicí)
*Most (2)	*Most/Brug (2)	Most (2)	*Most	Most (2)	Most
*Mssseny (6)	*Msseny (6)	Msseny (6)		Msseny (6)	Mšené-lázně (Litoměřice)
*Myto wys. (1)	*Myto (1)	Myto (1)	*Mytoruys	Myto wys. (1)	Vysoké Mýto
*Naczeradecz (5)			*Nageiadeg	Naczeradecz (5)	Načeradec (Benešov)
*Nachod (4)	*Nachod (4)	Nachod (4)	*Nachod	Nachod (4)	Náchod
*Nawarow (5)			*Namaroru	Nawarow (5)	Návarov (Jablonec nad Nisou)
*Nedsstiny (6)			*Nedšciny	Nedsstiny (6)	Nečtiny (Plzeň-sever)
*Nepomuk (5)	*Newmerck (5)	Newmerck (5)	*Nepomot	Nepomuk (5)	Nepomuk (Plzeň-jih)
*Netolicze (5)			*Netolige	Netolicze (5)	Netolice (Prachatice)
*Nowy hrad (6)			*Sloroybrad	Nowyhrad (6)	Nové Hrady (Ústí nad Orlicí)
*Nowy hrad (6)	*Nowihrad (6)	Nowihrad (6)	*Notuy hend	Nowihrad (6)	Nový Hrad (Louny)
*Nymburg (1)	*Nymburg (1)	Nymburg (1)	*Vyniburg	Nymburg (1)	Nymburk
*Okorz (6)			*Ťorz	Okorz (6)	Okoř (Praha-západ)
*Oltazrik (6)				Ostgrnk (6)	Oltářík (Litoměřice)
*Opočzen (6)			*Poizen	Opočzen (6)	Opočno (Rychnov nad Kněžnou)
*Ostrý (6)	*Ostry (6)	Ostry (6)	Ostrý	Ostry (6)	Vysoký Ostrý (Ústí nad Labem)
*Oticze (6)			*Otige	Oticze (6)	Votice (Benešov)
*Paczow (6)	*Patzow (6)	Patzow (6)	*Pagoro	Paczow (6)	Pacov (Pelhřimov)
*Paka (5)			*Paťa	Paka (5)	Nová Paka/Stará Paka (Jičín)
*Patek (6)	*Pateck (6)	Pateck (6)		Patek (6)	Pátek (Louny)
*Peczka (6)	*Peczka (6)	Peczka (6)	*Vegla	Peczka (6)	Pecka (Jičín)
*Pelrzimow (4)	*Pelrzimow (4)	Pelrzimow (4)	Pelrzimoro	Pelrzimow (4)	Pelhřimov
*Piesek (1)	*Piebeck (1)	Pisseck (1)	*Pieseť	Piesek (1)	Písek
*Plana (3)	*Plana (3)	Plana (3)	*Plana	Plana (3)	Planá
*Plankensstayn (6)			*Psanb'ensstayn	Plankensstayn (6)	Falkenštejn (Děčín)
*Plzen (2)	*Pilßen (2)	Plzen (2)	*Plzen	Plzen (2)	Plzeň
*Poczatky (5)			*Pogattý	Poczatky (5)	Počátky (Pelhřimov)
*Podiebrady (6)	*Podiebrady (6)	Podiebrady (6)	*Podicheadr	Podiebrady (6)	Poděbrady (Nymburk)
*Polička (1)	*Policzka (1)	Policzka (1)	*Potigfa	Policzka (1)	Polička
*Polna (4)	*Poln	Poln	*Posna	Polna (4)	Polná
*Pordubicze (4)	*Pardubicze (4)	Pardubicze (4)	*Podrubige	Pordubicze (4)	Pardubice

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Potensstayn (6)	*Potenstein (6)	Potenstein (6)	*Poienssteyn	Potensstayn (6)	Potštejn (Rychnov nad Kněžnou)
*Potrsspurg (6)	*Peterßburg (6)	Peterßpurg (6)		Petrsspurg (6)	Petrohrad (Louny)
*Praha (1)	*Prag (1)	Praha (1)	*Praga	Praha (1)	Praha
*Prachaticze (3)	*Prachaticz (3)	Prachaticz (3)	*Prachatige	Prachaticze (3)	Prachatice
*Prawda (6)	*Prawda (6)	Prawda (6)	*Pratoda	Prawda (6)	Pravda (Louny)
*Prčzicze (5)			*Pengige	Prczicze (5)	Sedlec-Prčice (Příbram)
*Przeluczi (5)			*Perzelug	Przeluczi (5)	Přelouč (Pardubice)
*Przerow (6)	*Przerow (6)	Przerow (6)		Przerow (6)	Přerov nad Labem (Nymburk)
*Przessticze (5)				Przessticze (5)	Přeštice (Plzeň-jih)
*Przibislaw (5)	*Przibißlaw (5)	Przibislaw (5)	*Przibissaru	Przibislaw (5)	Přibyslav (Havlíčkův Brod)
*Przibram (1)	*Przibram (1)	Przibram (1)	*Przibram	Przibram (1)	Příbram
*Przimda (6)	*Przimda (6)	Przimda (6)	*Pezinda	Przimda (6)	Přimda (Tachov)
*Rabsstyn (6)	*Rabenstein (6)	Rabenstein (6)	*Vabsstyn	Rabsstyn (6)	Rabštejn nad Střelou (Plzeň-sever)
*Radynie (6)	*Radynie (6)	Radynie (6)	*Radyme	Radym (6)	Radyně (Plzeň-město)
*Rakownik (1)	Racownik (1)	Racownik (1)		Rakownik (1)	Rakovník
*Ralsko (6)			*Ralstan	Ralsko (6)	Ralsko (Česká Lípa)
*Ratage (6)			*Ratage	Rataye (6)	Rataje nad Sázavou (Kutná Hora)
*Raudnicze (4)	*Raudnicze (4)	Raudnicze (4)		Raudnicze (4)	Roudnice nad Labem
*Raupow (6)				Raupow (6)	Roupov (Plzeň-jih)
*Richnow (5)	*Richnow (5)	Richnow (5)	*Sachnoru	Richnow (5)	Rychnov nad Kněžnou (Rychnov nad Kněžnou)
*Rohozecz (6)			*Rahozeg	Rohozetz (6)	Hrubý Rohozec (Semily)
*Rokyczany (1)	*Rockizan (1)	Rockican (1)	*Roŷgani	Rokyczany (1)	Rokycany
*Ronow (6)	*Ronow (6)	Ronow (6)	*Ronoro	Ronow (6)	Ronov (Česká Lípa)
*Ronow (6)	*Ronow (6)	Ronow (6)	*Zonoro	Ronow (6)	Ronov nad Doubravou (Chrudim)
*Ronssperg (6)	*Ronßperg (6)	Ronßperg (6)	*Ronsperg	Ronssperg (6)	Poběžovice/Ronšperk (Domažlice)
*Rozdialowicze (5)			*Rozdialoruige	Rozdialowicze (5)	Rožďalovice (Nymburk)
*Rozmberg (6)	*Rosenberg (6)	Rosenberg (6)		Rozmberg (6)	Rožmberk nad Vltavou (Český Krumlov)
*Rychmburg (6)	*Rychinburg (6)	Rychmburg (6)	*Ruchmburg	Rychmburg (6)	Rychmburk (Chrudim)

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Rysmberg (6)	*Ryβinberg (6)	Ryβinberg (6)	*Ristmberg	Rysmberg (6)	Osek/Rýzmburk (Teplice)
*Ryzmberg (6)	*Ryzenberg (6)	Ryzenberg (6)		Ryzmberg (6)	Rýzmburk (Domažlice)
*Sazawa (6)	*Sazaria (6)	Sazaria (6)		Sazawa (6)	Sázava (Benešov)
*Sedlčzany (5)			*Gedbany	Sedlczany (5)	Sedlčany (Příbram)
*Semily (5)	*Semily (5)	Semily (5)	*Gemily	Semily (5)	Semily (Semily)
*Sezemice (5)			*Gezenuge	Sezemice (5)	Sezemice (Pardubice)
*Skala (6)	*Scala (6)	Scala (6)	*Scala		Hrubá Skála (Semily)
*Skaly (6)	*Scaly (6)	Scaly (6)	*.taly	Skaly (6)	Malá Skála (Jablonec nad Nisou)
*Skutečz (5)			*Ob'uteiz	Skutecz (5)	Skuteč (Chrudim)
*Slany (1)	*Slany (1)	Glany (1)	*Glany	Slany (1)	Slaný
*Slawkow (6)			*Sarutoru	Slawkow (6)	Horní Slavkov (Sokolov)
*Sobieslaw (3)	*Sobieβlaw (3)	Sobieslaw (3)	*Gobieslarau	Sobieslaw (3)	Soběslav
*Solnicze (5)			*Gulnige	Solnicze (5)	Solnice (Rychnov nad Kněžnou)
*Sstieken (6)			*Gstietēn	Stieken (6)	Štěkeň (Strakonice)
*Sswamberg (6)	*Swanberg (6)	Swanberg (6)	*Ofruamberg	Schwamberg (6)	Švamberk/Krasíkov (Tachov)
*Sswihow (6)	*Schwihow (6)	Sswihow (6)		Sswihow (6)	Švihov (Klatovy)
*Sternberg (6)	*Sternberg (6)	Sternberg (6)	*Cosonberg	Sternberg (6)	Český Šternberk (Benešov)
*Strakonicze (3)	*Strakonicz (3)	Strakonicz (3)	*Gtraŋonige	Strakonicze (3)	Strakonice
*Straž (5)	*Straz (5)	Straz (5)	*Gwaz	Straž (5)	Stráž nad Nežárkou (Jindřichův Hradec)
*Stremilow (5)			*Geremilotu	Stremilow (5)	Strmilov (Jindřichův Hradec)
*Strzibro (1)	*Strzibro (1)	Strzibro (1)	*Strzibro	Strzibro (1)	Stříbro
*Sussicze (1)	*Suβicz (1)	Sussice (1)	Gussuge	Sussicze (1)	Sušice
*Swoyanow (6)	*Swoyanow (6)	Swoyanow (6)	*Gruoyanoru	Swojanow (6)	Svojanov (Svitavy)
*Tabor (1)	*Tabor (1)	Tabor (1)	*Tabor	Tabor (1)	Tábor
*Tachow (2)	*Tachow (2)	Tachow (2)	*Tachoru	Tachow (2)	Tachov
*Tayn (3)	*Tayn (3)	Tayn (3)	*Tayn	Tayn (3)	Týn nad Vltavou
*Tayn do (3)	*Tayndo (3)	Tayndo (3)	*Tayndo	Tayn (3)	Horšovský Týn
*Teplá (3)	*Tepla (3)	Tepla (3)	*Depla	Tepla (3)	Teplá
*Teplicze (4)	*Teplicz (4)	Teplicz (4)	*Deplige	Teplicze (4)	Teplice
*Točznik (6)			*Togint'	Tocznik (6)	Točnick (Beroun)
*Trhowe Swiny (5)				Trhowe swiny (5)	Trhové Sviny (České Budějovice)
*Trutnow (3)				Trutnow (3)	Trutnov
*Trzebon (3)	*Trzebon (3)	Trzebon (3)	*Trzedon	Trzebon (3)	Třeboň
*Turnow (4)	*Turnow (4)	Turnow (4)	*Durnoru	Turnow (4)	Turnov

Klaudyán	Münster	Zikmund z Puchova	Zalteri	Kreybich	Dnešní název
*Waldstyn (6)	*Waldstein (6)	Waldstein (6)		Waldstyn (6)	Valdštejn (Semily)
*Waleczow (6)			*Rualeizero	Waleczow (6)	Valečov (Mladá Boleslav)
*Warthumberg (6)	*Wartnberg (6)	Wartnberg (6)	Vuatchimberg	Warthumberg (6)	Vartenberk (Česká Lípa)
*Wary (6)	*Wary (6)	Wary (6)	Vuarÿ	Wary (6)	Karlovy Vary (K. Vary)
*Weliss (6)	*Weliß (6)	Weliss (6)	*Ruelise		Veliš (Jičín)
*Welwary (5)	*Welwary (5)	Welwary (5)	*Vabruaxy	Welwary (5)	Velvary (Kladno)
*Wilharticz (6)			*Vuilbarticz	Wilharticz (6)	Velhartice (Klatovy)
*Wimberg (3)	*Wimberg (3)	Wimberg (3)	*Vimberg	Wimberg (3)	Vimperk
*Wlassim (4)	*Wlaschyn (4)	Wlashym (4)	*Rulassnn	Wlassim (4)	Vlašim
*Wihlawy (6)				Wihlawy (6)	Vlhavy (České Budějovice)
*Wodninay (1)	*Wodniany (1)	Wodniany (1)	*Vuodmany	Wodniany (1)	Vodňany
*Wostrow (3)	*Wostrow (3)	Wostrow (3)	*Vnoscrou	Wostrow (3)	Ostrov nad Ohří
*Wrautek (5)	*Wrautek (5)	Wrautek (5)	*Rarautelt	Wrautek (5)	Vroutek (Louny)
*Wrzesstiw (6)			*Rutzesstrolu	Wrzesstiw (6)	Velký Vřešťov (Trutnov)
*Wylemow (5)			*Vlemoru	Wylemow (5)	Vilémov (Havlíčkův Brod)
*Wysoky (5)	*Wyßoky (5)	Wyßoky (5)	*Mysoty	Wysoky (5)	Vysoké nad Jizerou (Semily)
*Zahradka (5)	*Zahradka (5)	Zahradka (5)	*Mahradťa	Zahradka (5)	Zahrádka (Havlíčkův Brod)
*Zampach (6)	*Zampach (6)	Žampach (6)	*Hampach	Zampach (6)	Žampach (Ústí nad Orlicí)
*Zbieroh (6)			Bieroh'	Zbieroh (6)	Zbiroh (Rokycany)
*Zbraslaw (5)			*Ebraslaru	Zbraslaw (5)	Zbraslav (Hlavní město Praha)
*Zbraslawicze (5)			*Braslaruige	Zbraslawicze (5)	Zbraslavice (Kutná Hora)
*Zelena Hora (6)	*Gruneberg (6)	Gzieneberg (6)	*Zelena Hora	Zelena Hora (6)	Zelená Hora (Plzeň-jih)
*Zirotin (6)	*Zirotin (6)	Zirotin (6)	*Oirotin	Zirotin (6)	Žerotín (Louny)
*Zlaby (6)	*Zlaby (6)			Zlaby (6)	Žleby (Kutná Hora)
*Zručzi (6)			*Berngi	Zruczi (6)	Zruč nad Sázavou (Kutná Hora)
*Zwikow (6)	*Zwikoro	Zwikoro (6)	*Druiloru	Zwikow (6)	Zvíkov (Písek)
*Zwirzeticz (6)			*Druierzetige	Zwierzeticz (6)	Zvířetice (Mladá Boleslav)
Žatecz (1)	*Zatecz/Satz (1)	Žatecz (1)		Zatecz (1)	Žatec
*Žebrak (6)	*Schebrack (6)	Žebrack (6)	*Debrať	Zebrak (6)	Žebrák (Beroun)
*Želew (6)	*Zelew (6)	Želew (6)	*Zelcro	Zelew (6)	Želiv (Pelhřimov)
*Žirownicze (6)			*Zwoumge	Zirownicze (6)	Žirovnice (Pelhřimov)
*Žluticze (4)	*Zluticz (4)	Zluticz (4)	*Dlutige	Zluticze (4)	Žlutice

*Zdroj: vlastní tvorba na základě Kuchař (1957, s. 114–119); * shodnost záznamu s Kuchař (1957)*